

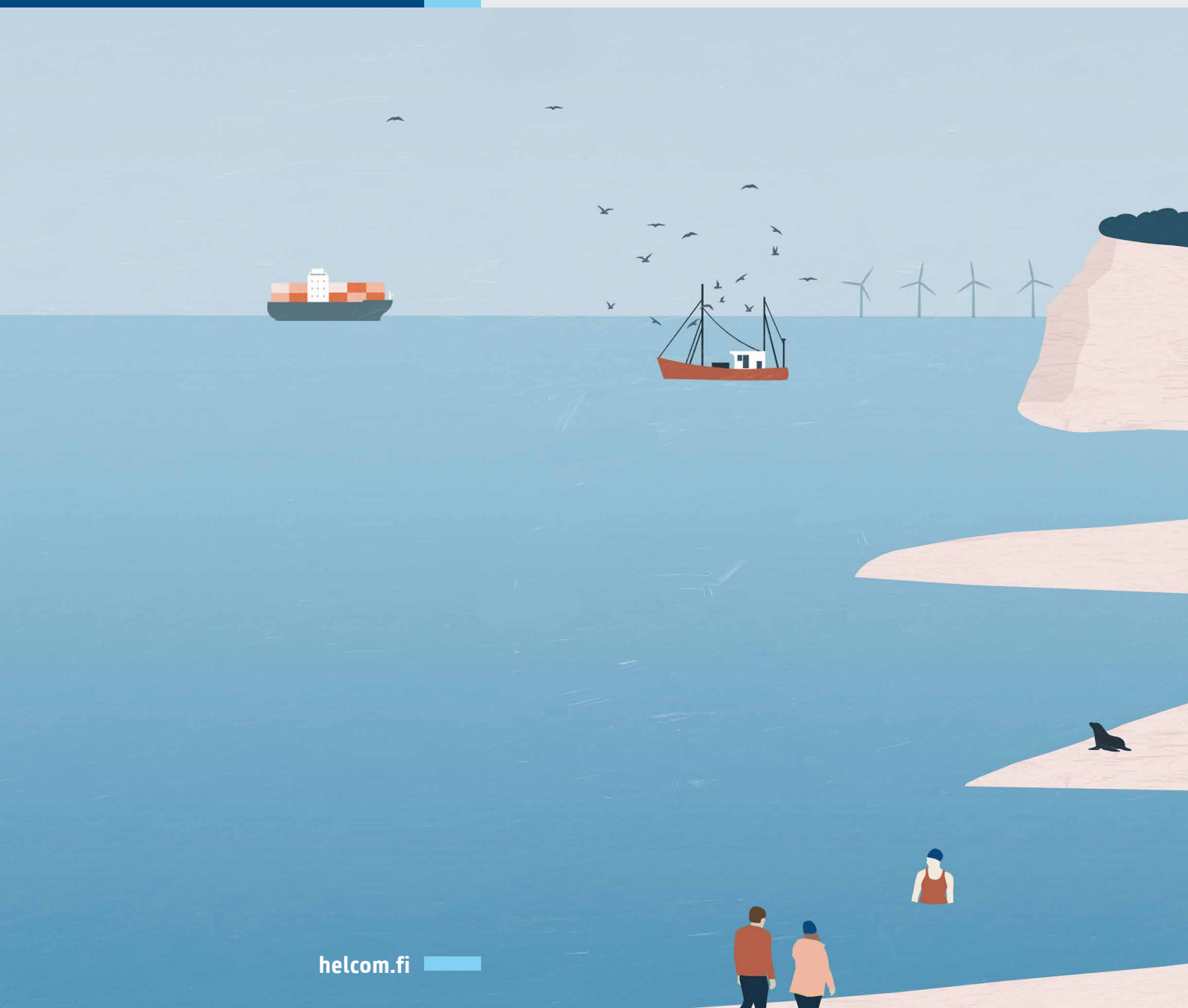

Itämeren suojelun toimintaohjelma

2021 päivitetty versio

Itämeren
suojelukomissio

Lokakuu 2021

Sisältö

Johdanto	4
Taustaa	6
Luonnon monimuotoisuus	10
Rehevöityminen	18
Haitalliset aineet ja roskaantuminen	28
Ihmistoiminta merellä	36
Horisontaaliset aiheet	48
Ilmastonmuutos	50
Seuranta	52
Merialuesuunnittelu	53
Taloudellinen ja sosiaalinen analyysi	54
Itämeren suurimmat kuormituslähteet eli hot spotit	55
Tiedonvaihto ja tietoisuuden lisääminen	55
Rahoitus	56
Lähteet	58

Johdanto

1. Komissio, jota edustavat
 - Tanskan kuningaskunnan ympäristöministeri,
 - varapääsihteeri, Viron tasavallan ympäristöministeriö,
 - Suomen tasavallan ympäristö- ja ilmastoministeri,
 - Valtiosihteeri, Saksan liittotasavallan ympäristö-, luonnonsuojelu-, ja ydinturvallisuusministeriö,
 - Latvian tasavallan ympäristönsuojelusta ja alueiden kehityksestä vastaava ministeri,
 - Liettuan tasavallan ympäristöministeri,
 - Puolan tasavallan infrastruktuuriministeri (varaministeri),
 - Venäjän federaation luonnonvara- ja ympäristöministeri (varaministeri),
 - Itämeri-lähtettiläs, Ruotsin kuningaskunnan ulkoministeriö,
 - ja Euroopan komission ympäristö-, valtameri- ja kalastuskomissaari,
2. **PALAUTTAA MIELEEN** vuoden 1992 Itämeren alueen merellisen ympäristön suojelua koskevan yleissopimuksen eli Helsingin sopimuksen (Convention on the Protection of the Marine Environment of the Baltic Sea Area, Helsinki Convention) säännökset;
3. **VAHVISTAA UUDELLEEN** Helsingin yleissopimuksen sopimuspuolten sitoutumisen Itämeren elinvoimaisen ja resilientin ekosysteemin säilyttämiseen, kuten on esitetty HELCOMin visiossa: ”Hyvinvoiva Itämeren ympäristö, jonka erilaiset biologiset komponentit toimivat keskinäisessä tasapainossa, johtaan hyvään ympäristön tilaan ja tukien erilaisia kestäviä taloudellisia ja yhteiskunnallisia aktiviteetteja”;
4. **TOTEAA**, että HELCOMin työ on johtanut moniin merkittäviin ympäristöllisiin parannuksiin useilla aloilla ja erityisesti vuoden 2007 Itämeren suojelun toimintaohjelman (Baltic Sea Action Plan) täytäntöönpanon edistyminen on osaltaan auttanut estämään Itämeren ympäristön heikkenemistä edelleen;
5. **ARVOSTAA SITÄ**, että HELCOMin politiikkaa ja työtä ohjaa ekosysteemilähestymistapa ja että Itämeren suojelun toimintaohjelma ilmentää tätä lähestymistapaa käytännöllä tavalla;
6. **PANEE HUOLESTUNEENA MERKILLE**, että vuoden 2007 Itämeren suojelun toimintaohjelman tavoitteita ei saavutettu vuoteen 2021 mennessä, kuten suunniteltiin, ja että Itämereen kohdistuu edelleen voimakkaasti useita ihmisen toiminnan aiheuttamia paineita;
7. **PANEE ERITYISESTI MERKILLE**, että (a) rehevöityminen vaikuttaa edelleen voimakkaasti Itämereen; (b) haitallisten aineiden pitoisuudet ovat edelleen kohonneita tai niitä ei tunneta ja ne aiheuttavat edelleen huolta; (c) Itämereen siirtyä edelleen haitallisia vieraslajeja; (d) meren roskaantuminen on erityinen huolta aiheuttava paine; (e) noin puolet merenpohjasta on mahdollisesti häiriintynyt ihmisen toiminnan vuoksi; (f) muut paineenaiheuttajat, kuten vedenalainen melu, häiritsevät meren elämää; (g) kaiken kaikkiaan Itämeren luonnon monimuotoisuuden epäsuotuisa suojelun taso johtuu ihmisen toiminnasta ja on ilmiönä laajalle levinnyt, sillä useat lajit ovat edelleen vaarassa kuolla sukupuuttoon, koska useimpien tutkittujen habitaattien tila on heikko ja erilaiset biotoopit ja habitaatit ovat vaarassa kadota ja koska myös ravintoverkot osoittavat merkkejä rappeutumisesta;
8. **TOISTAA** lisäksi, että ilmastonmuutoksen vaikutukset Itämereen ovat jo ilmeisiä ja että ilmastonmuutoksella on jatkossa yhä merkittävämpi vaikutus Itämeren ekosysteemiin, minkä johdosta tarvitaan entistä tiukempia toimia muun muassa Yhdistyneiden Kansakuntien ilmastonmuutosta koskevaan puitesopimukseen (United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC) ja Pariisin sopimukseen kirjatussa maailmanlaajuisessa viitekehyksessä;
9. **PAINOTTAA** tarvetta jatkuvaan tutkimukseen ja sopeutuvaan hallintaan ilmastonmuutoksen vaikutusten hillitsemiseksi ja Itämeren resilienssin vahvistamiseksi suhteessa ilmastonmuutokseen vähentämällä muita ihmisen aiheuttamia ekosysteemeihin kohdistuvia paineita ja **KOROSTAA** lisäksi tarvetta mukauttaa HELCOMin politiikkaa ja suosituksia edelleen ilmastonmuutoksen vaikutusten huomioon ottamiseksi;
10. **TUKEE** HELCOMin prosessia, jossa kaikki Itämeren toimintaohjelmasta seuraavat ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen tähtäävät toimenpiteet, jotka myötävaikuttavat Pariisin sopimuksen toteuttamiseen, kootaan julkaistaviksi UNFCCC Global Climate Action -portaaliin (NAZCA) ja HELCOMin kotisivuilla vuonna 2024, ja niitä päivitetään tämän jälkeen viiden vuoden välein osana Pariisin sopimukseen osallistumista;
11. **KOROSTAA**, että on jatkettava pyrkimyksiä ympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi, sillä Itämeren meriympäristön nykyinen tila on edelleen epätydyttävä maalla ja merellä tapahtuvan ihmisen toiminnan aiheuttamien paineiden seurauksena, ja että ympäristön elpyminen ei ole vielä riittävää Itämeren suojelun toimintaohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi;
12. **PAINOTTAA** jatkuvaa tarvetta turvata merenkulun turvallisuus onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja siten myös alusten aiheuttaman tahattomasti tapahtuvan saastumisen riskin minimoimiseksi;
13. **PALAUTTAA MIELIIN** vuoden 2018 Brysselin ministerikokouksen päätöksen päivittää Itämeren suojelun toimintaohjelma viimeistään vuoteen 2021 mennessä, jotta voidaan laatia kattava toimintasuunnitelma, jossa pitäydytään vähintään vuoden 2007 suunnitelman kunnianhimoisella tasolla ja joka käsittelee uusia kysymyksiä nykyisten sitoumusten lisäksi, jotka oli määrä täyttää vuoteen 2021 mennessä, ja jonka tavoitteena on saavuttaa yhteisesti sovittu HELCOMin visio hyvinvoivasta Itämeren meriympäristöstä;
14. **PALAUTTAA MIELIIN** myös EU:n Itämeren alueen jäsenvaltioiden ympäristö-, meritalous-, maatalous- ja kalatalousministerien sekä ympäristö-, valtameri- ja kalastuskomissaarin 28. syyskuuta 2020 antaman julistuksen, jossa sitoudutaan yhdessä tehostamaan ponnisteluja Itämeren ympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi;
15. **VAHVISTAA**, että jotta voidaan käsitellä kaikkia ekosysteemiin

- liittyviä olennaisia näkökohtia ja merenhoidon osalta esiin nousevia uusia haasteita, päivitetyn Itämeren suojelun toimintaohjelman perustavoitteet ovat "Itämeri, johon rehevöityminen ei vaikuta" ja "Itämeri, johon haitalliset aineet ja roskaantumisen eivät vaikuta", tukemalla "ympäristön kannalta kestävää ihmistoimintaa merellä", jotka yhdessä johtavat siihen, että "Itämeren ekosysteemi on hyvinvoiva ja resilientti";
16. **TUNNUSTAA** ne merkittävät kustannusvaikutukset, jotka toteutuvat, mikäli Itämeren ekosysteemiin kohdistuvia erilaisia uhkia vastaan ei ryhdytä toimenpiteisiin, ja **TOTEAA** esimerkiksi, että viimeisimmän Itämeren tila -raportin mukaan pelkäästään meriympäristön tilan heikkenemisestä johtuvien virkistysarvoihin liittyvien menetysten arvioidaan olevan suuruudeltaan 1–2 miljardia euroa vuodessa ja että rehevöitymisen ei-toivottavan tilan merkittävän paranemisen arvioidaan johtavan vuosittain noin 4 miljardin euron taloudellisiin hyötyihin kaikilla asiaankuuluvilla talouden sektoreilla;
 17. **KOROSTAA** Itämeren ympäristön hyvän tilan sosio-ekonomisia hyötyjä ja näin ollen tarvetta toteuttaa Itämeren suojelun toimintaohjelmaan sisältyvät toimenpiteet ja toimet ympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi;
 18. **PAINOTTAA**, että Itämeren ympäristön hyvän tilan saavuttaminen edellyttää mittavia ponnisteluja ja perustavanlaatuisia muutoksia kaikilla mereen vaikuttavilla talouden sektoreilla, mukaan lukien maatalous, vesiviljely, kalastus, tuulivoiman tuotanto, matkailu, logistiikka, merikuljetus ja tuotantoteollisuus, ja että sen saavuttamiseksi tarvitaan muun muassa resurssien käytön tehostamista ja siirtymää puhtaaseen ja kestäväan kiertotalouteen ja hiilineutraaliuteen;
 19. **KOROSTAA** tarvetta integroida ympäristötavoitteet sosio-ekonomisiin tavoitteisiin kestäväen kehityksen edistämiseksi ja **PAINOTTAA**, että koko alueella tarvitaan koherenttia ihmisen merellä tapahtuvan toiminnan aluesuunnittelua soveltaen ekosysteemipohjaista lähestymistapaa;
 20. **PAINOTTAA** tarvetta jatkuvalle ja vahvalle alueelliselle ja eri alojen väliselle yhteistyölle ympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi, johon osallistuvat asiaankuuluvat kansainväliset, eurooppalaiset ja kansalliset organisaatiot, julkiset rahoituslaitokset, tiede- ja tutkimuslaitokset, kansalaisyhteiskunta ja yksityinen sektori, mukaan lukien pankit ja vakuutusyhtiöt;
 21. **TUNNUSTAA** hallitustenvälisten organisaatioiden ja valtioista riippumattomien järjestöjen myönteisen panoksen Itämeren säilyttämiseen ja suojeluun sekä sen merellisten hyödykkeiden ja palvelujen järkevän käytön edistämiseen;
 22. **TOTEAA** tyytyväisenä, että päivitetty Itämeren suojelun toimintaohjelma on kehitetty osallistavalla ja avoimella tavalla, johon ovat osallistuneet kaikki asiaankuuluvat sidosryhmät;
 23. **PITÄÄ MYÖNTEISENÄ** sitä, että päivitetty Itämeren suojelun toimintaohjelma perustuu varovaisuusperiaatteeseen ja asianmukaiseen tieteelliseen tutkimukseen, mahdollistaa tietojen jakamisen tieteen ja politiikan toimijoiden välillä kaikilla tasoilla ja ottaa asiaankuuluvalla tavalla huomioon tavoitteidensa saavuttamiseksi tarvittavien toimenpiteiden taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset;
 24. **VAHVISTAA** HELCOMin sopimuspuolten tahtotilan panna täytäntöön Agenda 2030:n kestäväen kehityksen toimintaohjelma sekä biologista monimuotoisuutta koskevan YK:n yleissopimuksen eli Biodiversiteettisopimuksen (Convention on Biodiversity) mukaisesti hyväksytty vuoden 2020 jälkeinen maailmanlaajuinen Post-2020-biodiversiteettikehitys ja osallistua muihin asiaankuuluviin alueellisiin ja maailmanlaajuisiin prosesseihin ja **KOROSTAA** tässä HELCOMin roolia alueellisten ponnistelujen johtavana tahona ja tärkeänä ja tunnustettuna toimijana kansainvälisen valtamerien hallinnoinnin yhteydessä;
 25. **TOISTAA**, että Itämeren suojelun toimintaohjelmaan liittyvä työ on koordinoitava ja yhdenmukaistettava erilaisten poliittisten instrumenttien ja käynnissä olevien aloitteiden kanssa kansainvälisellä, eurooppalaisella, alueellisella ja kansallisella tasolla, mukaan lukien erityisesti EU:n meristrategiapuite-direktiivi, Euroopan vihreän kehityksen ohjelma ja kaikki muu asiaankuuluva EU:n lainsäädäntö ja ohjelmat sekä kaikki asiaankuuluva Venäjän federaation lainsäädäntö ja politiikat, kuten meridoktriini ja Venäjän federaation merenkulun kehittämisstrategia vuoteen 2030 asti;
 26. **VAHVISTAA**, että päivitetyn Itämeren suojelun toimintaohjelman toimien toteuttamista seurataan säännöllisesti ja siihen kuuluvien toimenpiteiden tehokkuutta arvioidaan asianmukaisilla indikaattoreilla, joilla voidaan osoittaa edistymisen tavoitteiden saavuttamisessa ja tarvittaessa mukauttaa toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi;
 27. **TUNNUSTAA**, että nykyisen ympäristötavoitteet perustuvat ohjelman laatimishetkellä parhaaseen saatavilla olleeseen tietoon ja että sopeutuvan hallinta periaatteiden mukaisesti tavoitteita olisi säännöllisesti tarkasteltava ja tarkistettava soveltamalla yhdenmukaistettua lähestymistapaa ja käytämällä kaikkein ajantasaisimpia tietoja;
 28. **ON YHTÄ MIELTÄ** yleissopimuksen III liitteen II osan muuttamisesta liittyen maataloudesta tulevan kuormituksen ehkäisemiseen ja hyväksyy tässä tarkoituksessa HELCOMin suosituksen 42–43/2;
 29. **TOTEAA**, että tarvittaessa yleissopimuksen kaikkien liitteiden, mukaan lukien liite III, sisältöä olisi tarkasteltava yleissopimuksen määräysten mukaisesti käyttäen parasta saatavilla olevaa tieteellistä ymmärrystä ja kaikkein ajantasaisinta tietoa;
 30. **ON YHTÄ MIELTÄ** Itämeren alueen roskaantumisen toiminta-suunnitelman päivityksestä ja hyväksyy tässä tarkoituksessa HELCOMin suosituksen 42–43/3;
 31. **HYVÄKSY** seuraavat asiakirjat:
 - Itämeren alueen ravinteiden kierrätyksen strategia
 - Alueellisen merialuesuunnittelun tiekartta 2021–2030;
 - HELCOMin tiedeagenda;
 - HELCOMin ohjeistus merellä tapahtuvista toimista sisäisen kuormituksen hallinnoimiseksi
 32. **KOROSTAA** olemassa olevien HELCOMin suositusten voima-saoloa myös nyt hyväksyttävän Itämeren suojelun toiminta-ohjelman hyväksymisen jälkeen;
 33. **SITOUTUU** toteuttamaan kaikki päivitetyn Itämeren suojelun toimintaohjelman toimet ja sitoumukset suunnitelmaan kirjattuihin päivämääriin mennessä, jotta Itämeren suojelun toimintaohjelma saadaan kokonaisuudessaan toimeen-pantua viimeistään vuoteen 2030 mennessä;
 34. **RAJOITTAMATTA** kansallista lainsäädäntöä, kansainvälisiä sopimuksia ja Euroopan unionin lainsäädäntöä sekä Venäjän federaation lainsäädäntöä ja pyrkien tavoittelemaan syner-giaa niiden kanssa;
 35. **HYVÄKSY** SEURAAVAN PÄIVITETYN ITÄMEREN SUOJELUN TOIMINTAOHJELMAN, JONKA TAVOITTEENA ON YMPÄRISTÖN HYVÄN TILAN SAAVUTTAMINEN ITÄMERELLÄ.

Lyypekki, Saksa, 20. lokakuuta 2021

Taustaa

Itämeren suojelun toimintaohjelma (Baltic Sea Action Plan, BSAP) on Itämeren merellisen ympäristön suoje-
lukomission (HELCOM, Helsingin komissio) strateginen
toimenpide- ja toimintaohjelma meren hyvän ekologisen tilan
saavuttamiseksi, ja sen tavoitteena on hyvinvoiva Itämeri.

HELCOMin sopimuspuolet, joita ovat yhdeksän Itämeren
alueen maata sekä Euroopan unioni, hyväksyivät alkuperäisen
toimintaohjelman HELCOMin ministerikokouksessa Krakovassa
Puolassa 15. marraskuuta 2007. Tässä ohjelmassa vuosi 2021
oli asetettu tavoitevuodeksi Itämeren hyvän ekologisen tilan
saavuttamiseksi. Itämeren tila -raportin tulokset, jotka kattavat
vuodet 2011–2016, osoittivat kuitenkin jo vuonna 2018, että tätä
tavoitetta ei saavuteta.

Päivitetty Itämeren suojelun toimintaohjelma perustuu alkupe-
räiseen toimintaohjelmaan, ja siinä esitetyt tavoitteet ovat yhtä
kunnianhimoisella tasolla kuin alkuperäisessä ohjelmassa.
Se sisältää myös kaikki aiemmin sovitut toimenpiteet, jotka
on vielä toteutettava, sekä lisäksi uusia toimia, joilla voidaan
vahvistaa tämänhetkisiä ponnisteluja ja puuttua esiin nouseviin
huolenaiheisiin.

Päivitetty Itämeren suojelun toimenpideohjelma on jaettu
neljään segmenttiin, joista jokaisessa on tietyt tavoitteet, ja se
pohjautuu HELCOMin visioon "hyvinvoivasta Itämeren ympäris-
töstä, jossa erilaiset biologiset osatekijät toimivat tasapainossa,
johtaen ympäristön hyvään ekologiseen tilaan ja tukien monen-
laista kestävää taloudellista ja sosiaalista toimintaa". (Kuva 1):

- **Luonnon monimuotoisuus**, jonka tavoitteena on, että
"Itämeren ekosysteemi on hyvinvoiva ja resilientti",
- **Rehevöityminen**, jonka tavoitteena on, että
"rehevöityminen ei vaikuta Itämereen",
- **Haitalliset aineet ja roskaantuminen**, jonka tavoitteena
on, että "haitalliset aineet ja roskaantuminen eivät vaikuta
Itämereen", ja
- **Ihmistoiminta merellä**, jonka tavoitteena on "ympäristön
kannalta kestävä ihmistoiminta merellä".

Jokainen neljästä segmentistä rakentuu päivitettyjen
HELCOMin ekologisten tavoitteiden ja hoitotavoitteiden

ympäri ja sisältää konkreettisia toimenpiteitä ja toimia, jotka
on tarkoitus toteuttaa viimeistään vuoteen 2030 mennessä.
Segmenttien jaottelulla pyritään kuvaamaan maalla ("Rehevöi-
tyminen" ja "Haitalliset aineet ja roskaantuminen") sekä merellä
tapahtuvan ihmistoiminnan ("Ihmistoiminta merellä") aiheutta-
mia paineita sekä ympäristön tilaa ("Luonnon monimuotoisuus").

Nämä segmentit myös liittyvät toisiinsa: luonnon monimuotoi-
suutta koskevan tavoitteen saavuttaminen riippuu myös kolmen
muun segmentin toimenpiteiden toteutuksen onnistumisesta.

Lisäksi horisontaalisia aiheita koskevassa osiossa käsitellään
monialaisia kysymyksiä, kuten ilmastonmuutosta, seurantaa,
merialuesuunnittelua, taloudellista ja sosiaalista analyysia,
tiedonvaihtoa ja tietoisuuden lisäämistä, suurimpia kuormitus-
lähteitä eli hot spoteja ja rahoitusta.

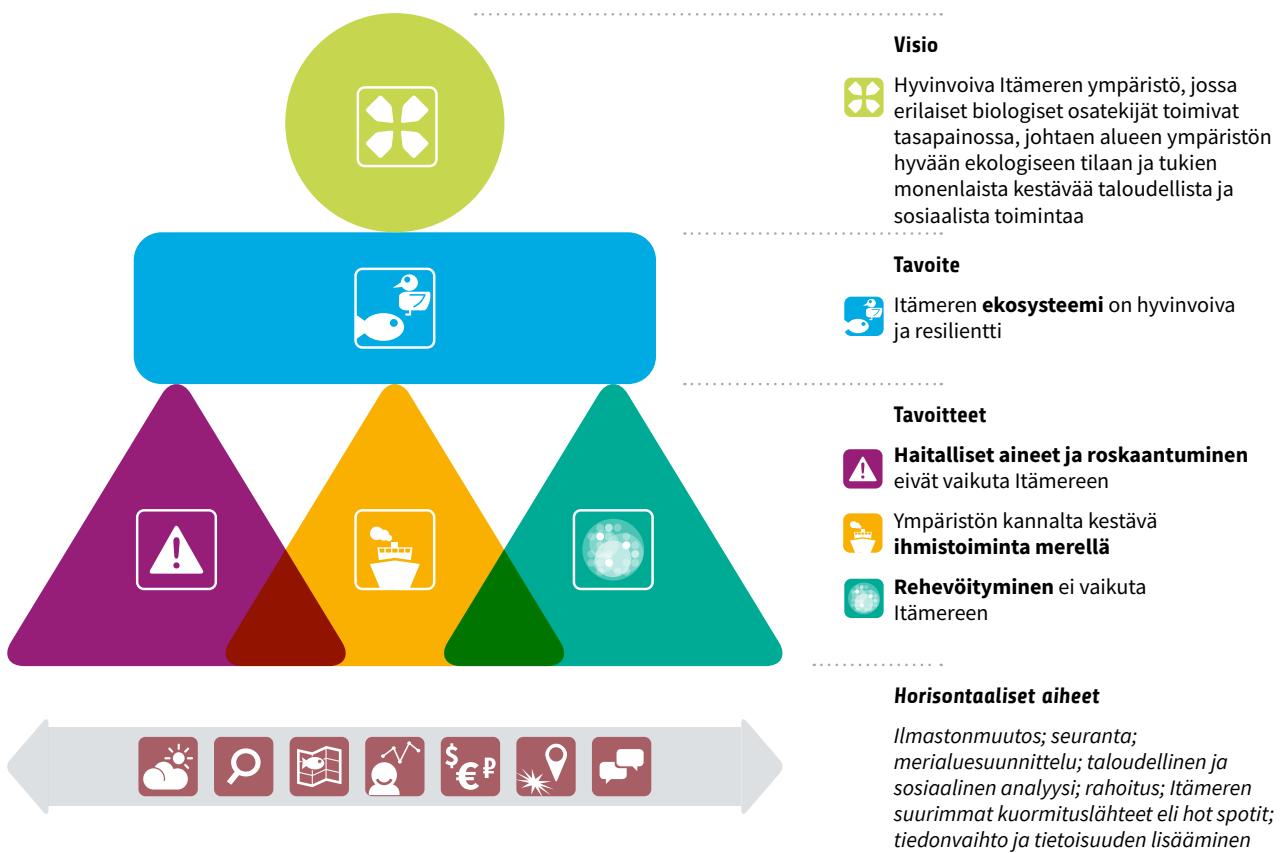
Kaikkien segmenttien sisältämillä toimenpiteillä pyritään
lisäksi vahvistamaan Itämeren yleistä resilienssiä eli sietokykyä
ja siten parantamaan edelleen alueen kykyä reagoida ilmaston-
muutoksen vaikutuksiin.

BSAP:N TOIMEENPANO

Päivitettyssä BSAP:ssa kuvattujen toimien toimeenpanoa seura-
taan HELCOM Explorer -verkkotyökalun kautta. Toimenpiteiden
toteuttamista koskeva ensimmäinen raportointi suoritetaan
vuonna 2025 ja toinen raportointi vuonna 2029. HELCOM Explorer
sisältää myös tietoa siitä, mitkä toimenpiteet edistävät kunkin
hoidon ja käytön tavoitteen saavuttamista.

HELCOM jatkaa säännöllistä seurantaa ja arviointia seuratak-
seen meriympäristön tilan muutosta ja mitataksaan edistymistä
BSAP:n tavoitteiden ja päämäärien saavuttamiseksi.

HELCOMin ministerikokous arvioi BSAP:n toimien toteutta-
misen edistymistä sekä ohjelman tavoitteiden ja päämäärien
saavuttamista. Lisäksi ministerikokousten pohjalta laaditut minis-
terien julistukset voivat täydentää BSAP:n toimia. Näin voidaan
varmistaa, että BSAP:n toimeenpano pysyy ajantasaisena ja
vastaa ohjelman tavoitteita asianmukaisella tavalla koko sen
linkkaaren ajan.

Kuva 1: Päivitetyt BSAP:n rakenne, visio ja tavoitteet

Kuinka Itämeren suojelun toimintaohjelmaa luetaan?

Jokainen segmentti sisältää tekstilaatikon, jossa on ilmoitettu seuraavat tiedot:

Ilmastonmuutoksen vaikutukset – Jokainen neljästä segmentistä sisältää kuvan, jossa kuvataan niitä fysikaaliskemiallisia parametreja, joihin ilmastonmuutos vaikuttaa suoraan. Muutokset näissä parametreissa puolestaan vaikuttavat segmentissä käsitelyihin teemoihin ja aiheisiin. Lisätietoja parametreista ja ilmastonmuutoksen vaikutuksista Itämeren ekosysteemiin ja yhteiskuntaan löytyy Climate Change in the Baltic Sea 2021 Fact Sheet -asiakirjasta.

Huomioidut YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (Sustainable Development Goal, SDG) – Jokainen segmentti sisältää luettelon YK:n kestävän kehityksen tavoitteista, jotka ovat olennaisia segmentissä käsitelyjen teemojen ja aiheiden kannalta.

Huomioidut paineet – Keskeisimmät paineet, joihin BSAP:n toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan, on havainnollistettu kussakin segmentissä (Kuva 2).

Huomioidut toiminnan muodot – Jokaisessa segmentissä on havainnollistettu ne keskeisimmät ihmisen toiminnan muodot, jotka aiheuttavat paineita tai vaikuttavat suoraan Itämeren tilaan ja joihin BSAP:n toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan (Kuva 2).

Tavoitteet

Ekologiset tavoitteet kuvaavat yleisellä tasolla ympäristön kannalta tavoiteltua tilaa.

Hoitotavoitteet kuvaavat toimien ja toimenpiteiden seurauksena saavutettua tavoiteltua muutosta paineissa tai ympäristönsuojelun tilassa.

Edistystä tavoitteiden saavuttamisessa seurataan mahdollisuuksien mukaan HELCOMin indikaattoreilla ja arvioinneilla tai painetavoitteilla.

Toimenpiteet

Koodi – Kaikille BSAP:ssa kuvatuille toimenpiteille on määritetty oma koodi, jonka avulla toimenpiteisiin viittaaminen on helpompaa.

Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin – Toisiinsa liittyviin toimenpiteisiin on viitattu eri segmenttien välillä siten, että jokaisen toimenpiteen yhteydessä on ilmoitettu niiden mahdollisten muiden toimenpiteiden koodit, joihin se on kytköksissä.

Lisätietoja toimenpiteistä on saatavilla erillisessä lisäasiakirjassa. Osa toimenpiteistä on tällä hetkellä voimassa olevia HELCOMin sitoumuksia, jotka ovat peräisin vuoden 2007 BSAP:sta tai myöhemmistä ministeritason julistuksista. HELCOM Explorer tarjoaa tietoa myös toimien alkuperästä.

Keskeisimmät paineet

- Lajeille aiheutuvat häiriöt
- Kalojen pyynti ja sivusaaliit
- Merenpohjan fysikaaliset häiriöt
- Nisäkkäiden ja lintujen joutuminen sivusaaliiksi
- Merenpohjan häviäminen
- Lintujen ja nisäkkäiden tarkoituksellinen pyynti, kuolleisuus tai loukkaantuminen
- Ravinnekuormitus
- Haitallisten aineiden kuormitus
- Roskaantuminen
- Ihmisen aiheuttaman melun määrä
- Vieraslajien saapuminen tai leviäminen

Keskeisimmät toiminnan muodot

- Kalojen ja äyriäisten pyynti
- Kuljetus - merenkulku
- Matkailun ja vapaa-ajan aktiviteetit
- Metsästys ja kannanhoito
- Offshore-rakenteet
- Öljyn- ja kaasuntuotanto
- Meri- ja rannikkorakentaminen
- Merenpohjan morfologian muuttaminen
- Mineraalien louhinta
- Maatalous
- Jätevedet
- Kuljetus - maateitse
- Vesiviljely
- Kiinteä jäte
- Kuljetusinfrastruktuuri - merenkulku
- Historialliset ammuksiset ja vaaralliset vedenalaiset esineet
- Paalutus ja räjähteet rakentamisessa

Kuva 2: Itämeren suojelun toimintaohjelmassa käsitellyt keskeisimmät paineet (vasen sarake) ja toiminta, johon pyritään vaikuttamaan (oikea sarake)

Lähteet

Esitetyt tiedot perustuvat HELCOMin arvioihin ja raportteihin, jotka on luetteloitu tämän asiakirjan lopussa.

Itämeren suojelun toimintaohjelman toimeenpanoa tukeva Euroopan unionin politiikka ja lainsäädäntö

BSAP:n tavoitteet ja toimet ovat linjassa keskeisimpien eurooppalaisten politiikkojen ja erityisesti Euroopan vihreän kehityksen ohjelman kanssa, joka sisältää erityisesti EU:n biodiversiteettistrategian (EU Biodiversity Strategy), EU:n Pellolta pöytään -strategian (EU Farm to Fork Strategy), saasteettomuustoimintasuunnitelman (Zero Pollution Action Plan), EU:n strategian avomerellä tuotettavan uusiutuvan energian potentiaalin valjastamiseksi ilmastoneutraalin tulevaisuuden tarpeisiin (EU Offshore energy strategy), uuden kiertotalouden toimintasuunnitelman (Circular Economy Action Plan) sekä EU:n kestävä ja älykkään liikkuvuuden strategian (EU Sustainable and Smart Mobility package).

Tärkein tukityökalu on meristrategiapuitedirektiivi (Marine Strategy Framework Directive, MSFD), jossa alueellisen yhteistyön merkitys tunnustetaan ja jossa siihen myös kannustetaan. Samoin kuin Helsingin yleissopimus ja BSAP, myös MSFD pohjautuu ekosysteemeihin perustuvaan integroituun lähestymistapaan, jonka tavoitteena on saavuttaa merialueilla "ympäristön hyvä tila". Muu EU:n lainsäädäntö, joka tukee BSAP:n täytäntöönpanoa, on lueteltu alla:

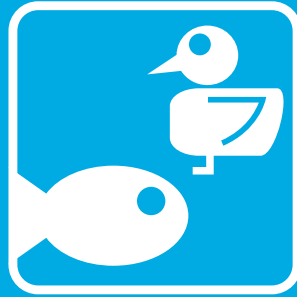
- Vesipuitedirektiivi (Water Framework Directive)
- Nitraattidirektiivi (Nitrates Directive)
- Yhdyskuntien jätevesidirektiivi (Urban Wastewater Treatment Directive)
- Teollisuuspäästädirektiivi (Industrial Emissions Directive)
- Muovituotteiden ympäristövaikutusten vähentämisestä annettu direktiivi (Single Use Plastic Directive)
- Lintudirektiivi ja luontodirektiivi (Birds and Habitats Directives)
- EU:n Itämeren alueen strategian toimintasuunnitelma (Action Plan of the EU Strategy for the Baltic Sea Region)
- Merialuesuunnitteludirektiivi (Maritime Spatial Planning Directive)
- Jätepuitedirektiivi (Waste Framework Directive)
- Alusjätedirektiivi aluksilta peräisin olevan jätteen toimittamiseen tarkoitetuista satamassa olevista vastaanottolaitteista (Directive on port reception facility)
- Rikkidirektiivi (Sulphur directive)
- Yhteinen kalastuspolitiikka (Common Fisheries Policy)
- Yhteinen maatalouspolitiikka (Common Agriculture Policy)

Itämeren suojelun toimintaohjelman toimeenpanoa tukeva Venäjän federaation politiikka ja lainsäädäntö

Venäjän lainsäädäntö on yhdenmukainen kansainvälisten sitoumusten kanssa ja noudattaa yleisiä strategioita, mukaan lukien BSAP:ta. Tämä on Venäjän federaation perusasiakirjoihin liittyvä tärkeä tekijä. Asiakirjoihin kuuluvat Venäjän federaation ympäristönsuojelulaki, Venäjän federaation vesikoodi, Venäjän federaation ympäristöpolitiikan perusteet vuoteen 2030 saakka ja Venäjän federaation merenkulun kehittämisstrategia vuoteen 2030 asti.

BSAP:n toimien toteuttamista tukevia lausuntoja sisältävät keskeisimmät Venäjän lait ja lainsäädännölliset asiakirjat on lueteltu alla:

- Venäjän federaation ympäristönsuojelulaki
- Venäjän federaation laki ekologisesta asiantuntemuksesta Materiaaleille asetetut ympäristövaikutusten arviointia koskevat vaatimukset
- Venäjän federaation laki tuotanto- ja kulutusjätteistä
- Venäjän federaation laki kalastuksesta ja vesien biologisten luonnonvarojen säilyttämisestä Venäjän federaation laki ilmansuojelusta
- Venäjän federaation laki kasvihuonekaasupäästöjen rajoittamisesta
- Venäjän federaation laki luonnonsuojelualueista
- Venäjän federaation laki sisäisistä aluevesistä, aluemerestä ja Venäjän federaatiolle kuuluvasta vyöhykkeestä
- Venäjän federaation laki Venäjän federaation mannerjalustasta
- Venäjän federaation laki maaperän mineraalivarojen hyödyntämisestä
- Venäjän federaation vesikoodi
- Venäjän federaation metsäkoodi
- Venäjän federaation ekologisten turvallisuuden strategia vuoteen 2025 asti
- Venäjän federaation ympäristöpolitiikan perusteet vuoteen 2030 asti
- Vesistrategia vuoteen 2020 asti
- Harvinaisten ja uhanalaisten eläin-, kasvi- ja sienilajien suojelustrategia vuoteen 2030 asti
- Venäjän federaation merenkulun kehittämisstrategia vuoteen 2030 asti
- Tuotanto- ja kulutusjätteiden käsittelyä, kierrätystä ja neutralointia koskeva teollisuuden kehittämisstrategia vuoteen 2030 asti
- Venäjän federaation kalastuslaitosten kehittämisstrategia vuoteen 2030 asti
- Venäjän federaation ilmastodoktriini

Luonnon monimuotoisuus

Luonnon monimuotoisuutta koskeva tavoite

”Itämeren ekosysteemi on hyvinvoiva ja resilientti”

Ekologiset tavoitteet

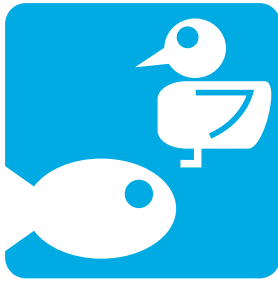
- Kaikkien kotoperäisten lajien elinvoimaiset populaatiot
- Habitaattien sekä niihin liittyvien yhteisöjen luonnollinen levinneisyys, esiintyvyys ja laatu
- Toimivat, hyvinvoivat ja resilientit ravintoverkot

Hoidon ja käytön tavoitteet

- Tehokkaasti hallinnoitu ja ekologisesti koherentti merisuojealueiden verkosto
- Lajeille, niiden habitaateille ja muuttoreiteille ihmisen toiminnasta aiheutuvien haittavaikutusten minimoiminen
- Ihmisten aiheuttama eliöiden kuolleisuus, mukaan lukien metsästys, kalastus ja satunnaiset sivusaaliit, ei uhkaa meren eliöiden elinkelpoisuutta
- Tehokkaat ja koordinoitut suojelusuunnitelmat ja toimenpiteet uhanalaisille lajeille, habitaateille, biotoopeille ja biotooppikomplekseille
- Ihmisen toiminnasta aiheutuvien ravintoverkkojen epätasapainoon johtavien paineiden vähentäminen tai ehkäiseminen

Luonnon monimuotoisuus -segmentti

Itämeren ekosysteemi on hyvinvoiva ja resilientti

Nykytila

Itämeren luonnon monimuotoisuus on heikkenemässä monenlaisesta ihmistoiminnasta aiheutuvien paineiden tuloksena. Ilmastonmuutos voimistaa näitä vaikutuksia edelleen. Useimpien Itämeren kala-, lintu- ja merinisäkäslajien tila ja sekä merenpohjan että pelagiaalin (eli vesipatsaan) habitaattien tila ei ole tällä hetkellä hyvä. Lähes sadan Itämeren makrolajin (paljaalla silmällä näkyvät lajit), joka vastaa noin 3,5 prosenttia kaikista Itämeren makrolajeista, arvioidaan olevan vaarassa kuolla sukupuuttoon alueellisesti, ja ravintoverkko- ja ekosysteemitasoilla on aiempaa yleisemmin ja yhä laajemmilla alueilla nähtävissä merkkejä niiden tilan heikkenemisestä. Erityisen huolestuttavaa on rannikkoalueiden tilan asteittainen heikkeneminen, koska nämä alueet ovat tärkeitä useimmille Itämeren lajeille ainakin osan niiden elinkaaresta. Myös merenpohjan vähähappisia alueita esiintyy nyt aiempaa laajemmin. Luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvat vaikutukset rajoittavat myös mahdollisia sosioekonomisia hyötyjä, joita voimme Itämeren ekosysteemistä saada.

Monilla laajalle levinneillä tai pitkäkestoilla paineilla on kauaskantoisia vaikutuksia sekä yksittäisiin lajeihin että ekosysteemeihin. Vaikka viimeaikaiset toimenpiteet voivat parantaa tilannetta tulevina vuosina, jatkuvat ja tehostetut ponnistelut luonnon monimuotoisuuden tilan parantamiseksi ovat ehdottoman tärkeitä. Kaikki merellä tapahtuvaan ihmistoimintaan (mukaan lukien kalastus), rehevöitymiseen sekä haitallisiin aineisiin ja roskaantumiseen kohdistetut toimet ovat ratkaisevia Itämeren luonnon monimuotoisuuden tilan parantamiseksi. Koska monien Itämereen vaikuttavien ihmisen toimien aiheuttamat paineet ja aiemmasta toiminnasta aiheutuvat vaikutukset ympäristöön lisääntyvät jatkuvasti, monet lajit ja habitaatit tarvitsevat välitöntä suojelua ja paineiden vähentämisen lisäksi tehostetut suojelutoimet ovat välttämättömiä. Tämän osalta

on keskeistä, että moninaisia paineita ja niiden kumulatiivisia vaikutuksia tarkastellaan kokonaisvaltaisesti suhteessa toisiinsa ja että niiden hallintaan sovelletaan ekosysteemipohjaista lähestymistapaa.

Tavoitetila

Itämeren suojelun toimintaohjelma BSAP:n perimmäinen tavoite luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien kannalta on, että Itämeren ekosysteemi on hyvinvoiva ja resilientti. Tätä tavoitetta tukee ihmisen toiminnan ekosysteemipohjainen hallinta. Tätä kuvataan toisiaan tukevien ja toisiinsa kytkeytyvien ekologisten tavoitteiden kautta:

- kaikkien kotoperäisten lajien elinkelpoiset populaatiot;
- habitaattien ja niihin liittyvien yhteisöjen luonnollinen levinneisyys, esiintyvyys ja laatu;
- toimivat, terveet ja resilientit ravintoverkot.

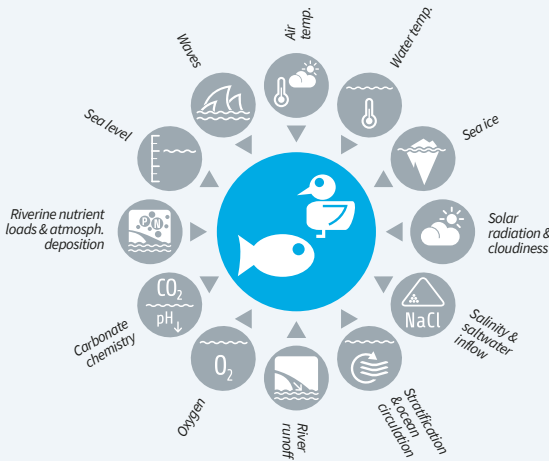
Hyvinvoiva ja resilientti ekosysteemi kykenee säilyttämään lajinsa ja yhteisönsä ajan kuluessa ulkoisista stressitekijöistä huolimatta. Tämä sisältää populaatiot, joiden ikä- ja aluejakaumat vastaavat niiden luonnollisia rajoja, sekä ekosysteemin avaintoiminnot ja -prosessit, jotka säilyvät luonnollisesti lajien ja habitaattien vuorovaikutteisessa verkostossa. Lajien ja populaatioiden elinvoiman ja selviytymisen turvaamisen edellytyksenä on pitkällä aikavälillä varmistaa habitaattien riittävä laatu, levinneisyys ja esiintyvyys, joka pystyy ylläpitämään niissä asuvia yhteisöjä. Jokainen näistä avainelementeistä vahvistaa ravintoverkkojen toimivuutta, terveyttä ja resilienssiä, mikä turvaa lopulta koko ekosysteemin eheyden ja kestävyuden pitkällä aikavälillä.

Luonnon monimuotoisuutta koskeva tavoite

”Itämeren ekosysteemi on hyvinvoiva ja resilientti”

Luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvat ilmastomuutoksen vaikutukset

Huomioituid paineet

Huomioituid toiminnan muodot

Huomioituid YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (SDG)

- **14.2** Vuoteen 2020 mennessä hallinnoidaan ja suojellaan kestäväällä tavalla merten ja rannikoiden ekosysteemejä merkittävien haittavaikutusten välttämiseksi muun muassa vahvistamalla niiden resilienssiä ja toteuttamalla ennallistamistoimenpiteitä valtamerten hyvinvoinnin ja tuottavuuden varmistamiseksi.
- **14.5** Vuoteen 2020 mennessä suojellaan vähintään 10 % meri- ja rannikkoalueista kansallisten ja kansainvälisten lakien mukaisesti ja perustuen parhaaseen saatavilla olevaan tieteelliseen tietoon.

Lisätietoja tavoitteiden liittymisestä luonnon monimuotoisuutta koskeviin muihin sopimuksiin löytyy sivulta 17.

Liittyy muihin segmentteihin

- Itämeren suojelun toimintaohjelman pääasiallinen tavoite on saavuttaa hyvinvoiva ja resilientti Itämeren ekosysteemi, ja ohjelman onnistumista arvioidaan ja mitataan suhteessa tähän tavoitteeseen:
- Hyvinvoivan ja resilientin Itämeren ekosysteemin saavuttaminen edellyttää, että kaikkien muiden segmenttien tavoitteet saavutetaan.

Tavoitetilan saavuttaminen: Hoidon ja käytön tavoite

Tavoitetilan saavuttamiseksi luonnon monimuotoisuudelle on määritelty seuraavat hoidon ja käytön tavoitteet:

- tehokkaasti hallinnoitu ja ekologisesti koherentti merisuojelualueiden verkosto;
- lajeille, niiden habitateille ja muuttoreiteille ihmisen toiminnasta aiheutuvien häiriötekijöiden minimoiminen;
- ihmisen aiheuttama kuolleisuus, mukaan lukien metsästys, kalastus ja satunnaisesti sivusaaliiksi joutuminen, eivät uhkaa merieliöiden elinvoimaisuutta;
- tehokkaat ja koordinoituid suojelusuunnitelmat ja toimenpiteet uhanalaisille lajeille, habitateille, biotoopeille ja biotooppikomplekseille;
- ravintoverkon epätasapainoon johtavien ihmisen aiheuttamien paineiden vähentäminen tai ehkäiseminen.

Luonnon monimuotoisuus -segmentin hoidon ja käytön tavoitteet kohdistuvat sekä suojeluun että ennallistamiseen. Ennallistettuja ja asianmukaisesti suojeltuja meriekosysteemejä tuovat merkittäviä terveydellisiä, sosiaalisia ja taloudellisia hyötyjä rannikoiden asukkaalle ja koko alueelle. Luonnon monimuotoisuus -segmentin

tavoitteiden ja päämäärien saavuttaminen edellyttää kuitenkin ihmisen toiminnan ja siitä aiheutuvien paineiden hallintaa. Tämän seurauksena Luonnon monimuotoisuus -segmentin tavoitteiden ja päämäärien saavuttaminen on vahvasti kytköksissä kaikkien muiden segmenttien toimenpiteiden onnistuneeseen toteuttamiseen.

Ekosysteemipohjainen ja sopeutuva hallinto, joiden näkökulma on integroitu ihmisen toiminnan hallintaan, ovat sen vuoksi tärkeitä lähestymistapoja Luonnon monimuotoisuus -segmentissä esitettyjen sitoumusten onnistumisen varmistamiseksi. Tätä varten HELCOM pyrkii koko BSAP:n toteuttamisen ajan määrittelemään tarkemmin, kuinka se voi edistää ekosysteemipohjaisen hallinnon toteuttamista.

Tämän lisäksi sopeutuva hallinto huomioidaan arvioimalla ja mukauttamalla nykyisiä HELCOMin sitoumuksia, jotka liittyvät läheisesti Luonnon monimuotoisuus -segmentin hoitotavoitteisiin. Näin voidaan varmistaa, että sitoumusten sisältö vastaa uusia alueellisia toimia ja kansainvälisiä aloitteita, ja vahvistaa tavoitteita ja niiden kunnianhimoisuuden tasoa entisestään. Tämä käsittää muun muassa HELCOMin suosituksen 35/1 tarkistuksen ja mahdollisen muuttamisen vuoteen 2023 mennessä sekä HELCOMin merisuojelualueiden suunnittelua ja nimeämistä koskevan HELCOMin ohjeistuksen tarkistuksen ja mahdollisen muuttamisen vuoteen 2025 mennessä.

Luonnon monimuotoisuutta koskevat toimenpiteet

Luonnon monimuotoisuuteen liittyvien tavoitteiden ja päämäärien saavuttaminen on mahdollista toteuttamalla seuraavat toimet:

Koodi	Toimenpide
Teema: Alueelliset suojelutoimenpiteet	
B1	<p>Viimeistään vuoteen 2030 mennessä perustetaan resilientti, alueellisesti yhtenevä (koherentti), tehokkaasti ja oikeudenmukaisesti hallinnoitu, ekologisesti edustava ja hyvin kytkeytynyt HELCOMin merisuojelualueverkosto, jota muut alueelliset suojelukeinot tukevat. Kun on tieteellisesti perusteltua, erityishuomiota tulisi antaa ulkomerialueille kansallisesti hallinnoitujen merialueiden ulkopuolella. Merisuojelualueverkosto</p> <ul style="list-style-type: none"> – kattaa vähintään 30 % Itämeren merialueesta, josta vähintään 1/3 on tiukasti suojeltu. Muut alueperusteiset suojelukeinot (OECM) voidaan laskea 30 %:n tavoitteeseen vain, jos ne täyttävät vähintään Biodiversiteettisopimuksessa (CBD) sovitut kriteerit. – Kun on tieteellisesti perusteltua, harkitaan käyttökieltoalueiden (no-use zones) sisällyttämistä merisuojelualueisiin, jotka voivat toimia myös tieteellisinä referenssialueina. – Laajennetaan suojelutoimia siten, että sisällytetään niihin aktiivisesti alueita, jotka ovat tärkeimpiä monimuotoisuudelle ja ekosysteemin resilienssille, mukaan lukien tärkeät ekosysteemin elementit, kuten lajit tai ekologisesti merkittäviksi tunnistetut alueet, koska ne toimivat ekosysteemipalveluiden lähteinä, tai laajat luontotyyppit, vaikka ne eivät olisi harvinaisia tai uhanalaisia. <p>Liittyy muissa segmenteissä oleviin toimenpiteisiin</p> <p>HT13 HT14</p>
B2	<p>Sovitaan vuoteen 2022 mennessä yhteisesti muiden alueperusteisten suojelutoimien (OECM) kriteereistä ja niiden käytöstä HELCOMissa perustuen määritelmiin, joista on sovittu Biodiversiteettisopimuksessa ja EU-tasolla, ja määritetään, kuinka OECM-alueet voivat tukea Itämeren suojelualueverkostoa. Vuoteen 2025 mennessä tunnistetaan OECM-alueita Itämeren alueella.</p>
Aihe: Alueellisen suojelun hallinnointi	
B3	<p>Vuoteen 2030 mennessä vahvistetaan Itämeren mereisen suojelualueverkoston hoitoa ja tuodaan avaintoimia sen hallintoon, sisältäen tässä esitetyt toimet, mutta ei niihin rajoittuen. Tavoitteena on lisätä suojelun tehokkuutta ja myös tarjota tukea Itämeren suojelualueverkostoa hallinnoiville tahoille esim. vuosittaisissa työpajoissa.</p> <p>Vuoteen 2023 mennessä päivitetään ja vuoteen 2025 mennessä käytetään HELCOMin merisuojelualueiden ohjeistusta, jossa keskitytään</p> <ol style="list-style-type: none"> hallinnon rakenteiden ja hoidon tehokkuuden arviointiin, kvantitatiivisten suojelutavoitteiden asettamiseen, tehokkaiisiin suojelukeinoihin, jotka vähentävät paineita, indikaattoreiden kehittämiseen, joilla voidaan seurata suojelutoimien tehokkuutta ja suojelukohteiden tilaa, yhteisten seurantamenetelmien kehittämiseen ja suojelukohteiden ja paineiden arviointiin, sekä sopeutuvaan hallintoon. <p>Liittyy muissa segmenteissä oleviin toimenpiteisiin</p> <p>S42 S47 S54 S57 S64</p>
B4	<p>Vuoteen 2026 mennessä varmistetaan kansallisesti, että merisuojelualueiden hoidon ja käytön suunnitelmat ja/tai toimet ovat laillisesti sitovia, ja varmistetaan, että tarvittavat rakenteet ovat olemassa lakien noudattamisen valvomiseksi, jotta suojelutavoitteisiin päästään.</p>
B5	<p>Kehitetään ja toimeenpannaan tehokkaita hallinta- ja hoitotoimenpiteitä ja jaetaan niistä tietoa, esimerkiksi toimenpiteitä, jotka varmistavat toimien noudattamisen kalastuksen vaikutusten vähentämiseksi suojelualueiden sisällä, jotta suojelutavoitteisiin päästään.</p> <p>Liittyy muissa segmenteissä oleviin toimenpiteisiin</p> <p>S42 S47 S54</p>

Aihe: n koherenssi (yhteneväisyys)

B6

Merisuojelualueverkoston koherenssia arvioidaan vähintään joka kymmenes vuosi. Seuraava arvio tehdään vuonna 2025. Vuoteen 2027 mennessä analyysin tuloksia käytetään soveltuvien toimenpiteiden toteuttamiseen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja resilienssin varmistamiseksi sekä suojelualueiden alueellisen laajentamisen tarpeen tunnistamiseen koherenssin parantamiseksi.

B7

Varmistetaan, että vuoteen 2030 mennessä HELCOMin merisuojelualueverkosto tarjoaa suojaa lajeille ja biotoopeille, jotka on listattu Itämeren alueella uhanalaisiksi tai silmälläpidettäviksi HELCOMin Punaisella listalla.

Teema: Lajien suojelu

B8

Tarkennetaan viimeistään vuoteen 2022 mennessä tietopuutteet koskien kaikkia Itämeren pääaltaan pyöriäispopulaatioon kohdistuvia uhkia ja vuoteen 2023 mennessä läntisen Itämeren populaatioon kohdistuvia uhkia, mukaan lukien sivusaalismäärät ja alueet, joilla eläimillä on suuri riski joutua sivusaaliiksi ja altistua vedenalaiselle melulle ja saasteille ja joilla saaliseläinten määrät uhkaavat vähentyä. Tietopuutteet koskien alueita, joilla pyöriäisillä on suuri riski joutua sivusaaliiksi, tulee selvittää, ja niiden tulee olla määritetty viimeistään vuoteen 2028 mennessä molemmille Itämeren populaatioille. Itämeren pyöriäispopulaation vahvistamiseksi tulee vuoteen 2025 mennessä tunnistaa lievennyskeinoja muille uhkille ja toimeenpanna niitä, kun se on mahdollista.

Liittyy muissa segmenteissä oleviin toimenpiteisiin

S43 S44 S45 S46 S47 S48

B9

Arvioidaan vuoteen 2024 mennessä Haploops-äyriäislajien ja biotooppien tila sekä avainuhkat, ja mikäli se arvioinnin perusteella todetaan tarpeelliseksi, kehitetään vuoteen 2026 mennessä Haploops-lajeille yhteinen suojelusuunnitelma, johon sisältyy yhteisesti sovittuja toimenpiteitä lajien ja biotooppien tilan parantamiseksi ja joka pannaan täytäntöön vuoteen 2028 mennessä.

B10

Lisätään vuoteen 2024 mennessä tietoa lajien toiminnallisista ja elinkiertoon liittyvistä piirteistä HELCOMin biodiversiteettitietokantaan.

Aihe: Lintujen suojelu

B11

Ylläpidetään ajantasaista karttaa lintujen kannalta sensitiivisistä alueista, kuten tuulivoima- tai aaltovoima-alueet, laivaväylät ja kalastusalueet. Ensimmäisenä toimenpiteenä laaditaan valmiiksi kartta lintujen muuttoreiteistä sekä levähdys-, sulkimis- ja lisääntymisalueista olemassa olevaan tietoon perustuen vuoteen 2022 mennessä. Vuoteen 2025 mennessä kehitetään näitä karttoja edelleen uudella aineistolla, uusilla kartoituksilla ja tutkimalla eri toimintojen kumulatiivisia vaikutuksia alueellisesti ja ajallisesti.

B12

Vuoteen 2023 mennessä ja siitä eteenpäin hyödynnetään uusia karttoja muuttolintujen kannalta sensitiivisistä alueista ympäristövaikutusten arvioinneissa, tavoitteena suojella muuttolintuja uusilta uhkilta, joita uudet avomeren tuulipuistot ja muut rakennelmat (joilla on estovaikutusta) aiheuttavat.

B13

Seuraavaan merialuesuunnittelukierrokseen mennessä merialuesuunnittelutyöhön pyritään sisällyttämään kartat muuttolinnuille sensitiivisistä alueista, jotta voidaan välttää mereisten toimintojen aiheuttama häiriö linnuille ja niiden habitateille.

Liittyy muissa segmenteissä oleviin toimenpiteisiin

HT13 HT14

B14

Arvioidaan vuoteen 2027 mennessä suojelutoimien tehokkuus vesilintujen suojelemiseksi uhkilta ja paineilta.

Aihe: Kalojen suojelu

B15

Kehitetään ja koordinoidaan seuranta- ja arviointimenetelmiä, silloin kun se on ekologisesti relevanttia, tietyille edustaville rannikon kalalajeille, populaatioille ja yhteisöille vuoteen 2023 mennessä. Seurantamenetelmien perusteella arvioidaan säännöllisesti rannikon kalaston tilaa käyttäen tiettyjä kalalajeja ja -ryhmiä, mukaan lukien uhanalaiset lajit, vuoteen 2023 mennessä. Arvion tulosten perusteella kehitetään ja toimeenpannaan hoitotoimenpiteitä, joiden tavoitteena on ylläpitää tai parantaa rannikkokalajien tilaa, etenkin vaelluskalojen osalta, vuoteen 2027 mennessä.

Liittyy muissa segmenteissä oleviin toimenpiteisiin

S53

Alkuperäisten vaelluskalakantojen vahvistamiseksi ja niiden palauttamiseksi:

- Vuoteen 2023 mennessä tunnistetaan joet, joissa hoitotoimilla olisi suurin positiivinen vaikutus vaelluskaloihin, mukaan lukien ankerias.
- Vuodesta 2023 alkaen yhtenevästi kansainvälisten sitoumusten kanssa arvioidaan ja priorisoidaan jatkuvasti tehokkaita hoitotoimenpiteitä tunnistetuissa joissa, mukaan lukien patojen ja muiden vaellusesteiden poisto, kun tämä on relevanttia ja mahdollista, etenkin pienissä virtavesissä.
- Kehitetään ja toimeenpannaan elinympäristöjen ja kutualueiden ennallistamissuunnitelmia anadromisille lajeille sopivissa joissa vuoteen 2025 mennessä.

B16

Ankeriaspopulaation suojelemiseksi ja ennallistamiseksi määritetään, mitkä toimenpiteet CMS-sopimuksessa (Yleissopimus muuttavien luonnonvaraisten eläinten suojelemisesta), EU:n ankeriasasetuksessa ja muissa relevantteissa instrumenteissa hyötyisivät alueellisesta yhteistyöstä Itämeren tasolla. Viimeistellään vuoteen 2024 mennessä ja toimeenpannaan vuoteen 2025 mennessä Itämeren koordinoitu toimenpideohjelma ankeriaalle.

B17

Ennallistetaan toiminnalliset Itämeren sampipopulaatiot vuoteen 2029 mennessä toimeenpanemalla HELCOMin toimintaohjelma sammelle.

B18

Aihe: Hylkeiden suojeleminen

Viimeistellään vuoteen 2023 mennessä ja toimeenpannaan kansalliset tai paikalliset suojele- ja/tai hoitosuunnitelmat harmaahylkeille.

B19

Viimeistellään vuoteen 2023 mennessä ja toimeenpannaan kansalliset tai paikalliset suojele- ja/tai hoitosuunnitelmat itämerennorpalle.

B20

Vuoteen 2025 mennessä suojellaan itämerennorppa Suomenlahdella ja sisältäen huomattavan sivusaaliiksi joutumisriskin vähennyksen ja parannetaan ymmärrystä hylkeisiin kohdistuvista suorista uhkista. Edistetään rajat ylittävää yhteistyötä Suomen, Viron ja Venäjän kanssa elinvoimaisen norppapopulaation tukemiseksi Suomenlahdella.

B21

Aihe: Uhanalaiset lajit

Päivitetään vuoteen 2024 mennessä HELCOMin Punainen lista, jossa tunnistetaan myös tärkeimmät paineet ja kumulatiiviset paineet ja niiden taustalla olevat ihmisen toiminnan muodot, jotka vaikuttavat uhanalaisiin lajeihin.

B22

Vuoteen 2025 mennessä kehitetään ja vuoteen 2027 mennessä toimeenpannaan ekologisesti relevantit suoje-lusuunnitelmat tai muut toimeenpano-ohjelmat, jotka suoraan tai epäsuoraan rajoittavat ihmisen toiminnasta aiheutuvia paineita uhanalaisille tai väheneville lajeille. Näiden suunnitelmien ja ohjelmien noudattamista valvotaan tämän jälkeen. Nämä sisältävät yhteisiä tai alueellisesti sovittuja suoje-lutoimenpiteitä muuttaville lajeille.

B23

Arvioidaan säännöllisesti muiden suoje-lukeinojen, kuin merisuoje-lualueiden, tehokkuutta lajien suoje-lussa ja kehitetään työkaluja tätä varten. Ensimmäinen arvio tehdään vuoteen 2025 mennessä ja vuoteen 2029 mennessä arvioidaan niiden vaikutusta lajeihin riski- ja tila-arvioiden avulla.

B24

Teema: Habitaattien ja biotooppien suojeleminen

Kartoitetaan Itämeren laajuisesti ekosysteemipalveluja ja tärkeimpien ekosysteemikomponenttien, mukaan lukien habitaatteja muodostavien lajien, kuten rakkohauru, meriajokas, sinisimpukka ja näkinpartaiset, nykyinen ja potentiaalinen levinneisyys vuoteen 2025 mennessä.

B25

Suojellaan tärkeimmät ekosysteemikomponentit, mukaan lukien habitaatteja muodostavat lajit, vuoteen 2030 mennessä.

- Arvioidaan niiden tilaa ja niihin kohdistuvat uhkat vuoteen 2023 mennessä.
- Toimeenpannaan vuoteen 2030 mennessä tehokkaita ja relevantteja toimenpiteitä uhkien lieventämiseksi perustuen uhka- ja tila-arvioon, mukaan lukien sellaisen ihmisen toiminnan rajoittaminen, joka aiheuttaa häiriötä tai alueiden ja eliöiden fyysisiä menetyksiä.
- Tunnistetaan passiiviseen tai aktiiviseen ennallistamiseen soveltuvat toimenpiteet, habitaatit, biotoopit ja avainekosysteemikomponentit vuoteen 2025 mennessä ja toimeenpannaan ennallistamisohjelmia vuoteen 2030 mennessä, kuten on määritelty HELCOMin ennallistamisen toimeenpano-ohjelmassa.

B26

B27

Vuoteen 2025 mennessä kehitetään HELCOMin habitaattien ja biotooppien ennallistamisen toimeenpano-ohjelma, johon sisältyvät muun muassa kvalitatiiviset ja kvantitatiiviset alueelliset tavoitteet, priorisoitu lista toimista ja siihen liittyvä, ohjelman toteutusta tukeva työkalupakki, jossa hahmotellaan parhaita käytäntöjä ja menetelmiä ennallistamiseen Itämeren alueella. Ohjelman toimeenpano aloitetaan vuoteen 2026 mennessä.

Liittyy muissa segmenteissä oleviin toimenpiteisiin

S52

Aihe: Uhanalaiset habitaatit ja biotoopit

B28

Päivitetään vuoteen 2024 mennessä HELCOMin Punainen lista, jossa tunnistetaan myös tärkeimmät paineet ja kumulatiiviset paineet ja niiden taustalla olevat ihmisen toiminnot, jotka vaikuttavat uhanalaisiin habitaatteihin ja biotoopeihin.

B29

Vuoteen 2025 mennessä kehitetään ja vuoteen 2027 mennessä toimeenpannaan ekologisesti relevantit suoje-lusuunnitelmat tai muut toimeenpano-ohjelmat, jotka suoraan tai epäsuoraan rajoittavat ihmisen toiminnasta aiheutuvia paineita uhanalaisille tai väheneville biotoopeille ja luontotyypeille. Niiden noudattamista valvotaan tämän jälkeen.

B30

Arvioidaan säännöllisesti muiden suojelutoimien, kuin merisuojealueiden, tehokkuutta lajien, habitaattien ja biotooppien kannalta ja kehitetään työkaluja tätä varten. Ensimmäinen arvio tehdään vuoteen 2025 mennessä ja vuoteen 2029 mennessä arvioidaan näiden toimien tehokkuutta biotooppien ja habitaattien kannalta riski- ja tila-arvioiden avulla.

Teema: Ekosysteemipohjaisen hallinnan mahdollistaminen

B31

Tunnistetaan vuoteen 2022 mennessä datatarpeet alueellisen paine- ja vaikutusarvion tekemiseen, mukaan lukien kumulatiiviset paineet, ja toimeenpannaan vuoteen 2024 mennessä menetelmät ihmistoiminnan negatiivisten vaikutusten kartoitukseen ja arviointiin Itämeren alueella.

B32

Päivitetään vuoteen 2024 mennessä HELCOM HUB -biotooppien ja -habitaattien luokittelujärjestelmä, siltä osin kun puutteita on tunnistettu, ja vuoteen 2025 mennessä kehitetään toimiva käänösmatriisi HUBin, meristrategiapuitedirektiivin laajojen luontotyyppikokonaisuuksien, Luontodirektiivin luontotyyppien ja EUNIS-järjestelmän välille yhteistyössä EMODnet-verkoston kanssa.

Aihe: Indikaattorit

B33

Vuoteen 2024 mennessä kehitetään tietkartta, jotta mahdollistetaan kokonaisvaltainen arviointi kaikille relevanteille ekosysteemin osille ja paineille, ja viimeistään vuoteen 2030 mennessä kehitetään ja otetaan käyttöön indikaattorit, jotka täyttävät HELCOMin tarpeet, mukaan lukien tarve luoda alueellinen alusta meristrategiapuitedirektiiville.

B34

Kehitetään core-indikaattorit ja raja-arvot ravintoverkkojen tilan arvioimiseksi vuoteen 2026 mennessä ja, kun mahdollista, toimeenpannaan kokonaisvaltainen arviointi ravintoverkoista viimeistään vuonna 2030.

B35

Vuoteen 2024 mennessä otetaan käyttöön indikaattorit kalakantojen tilan arvioimiseen, mukaan lukien koko- ja ikäjakauma kun sen on mahdollista, ja vuoteen 2029 mennessä arvioinnin ulkopuolelle jääneille mutta relevantteille lajeille.

Liittyy muissa segmenteissä oleviin toimenpiteisiin

S40

S48

Liittyminen muihin sopimuksiin

HELCOMin biodiversiteettiin liittyvät sitoumukset ovat hyvin linjassa Yhdistyneiden kansakuntien Agenda 2030:n kestävä kehityksen tavoitteiden (SDG) kanssa, Biodiversiteettisopimuksen (CBD) pitkän aikajänteen 2050 vision kanssa, Muuttavien luonnonvaraisten eläinten suojelua koskevan yleissopimuksen ja soveltuvin osin siihen liittyvien alueellisten sopimusten kanssa sekä EU:n luonnon monimuotoisuutta koskevan lainsäädännön ja politiikkojen kanssa. Tämä pätee myös niissä tapauksissa, joissa HELCOMin sitoumukset on määritelty ennen näitä prosesseja.

Rehevöityminen

Rehevöitymistä
koskeva tavoite

*”Rehevöityminen ei
vaikuta Itämereen”*

Ekologiset
tavoitteet

- Ravinnepitoisuudet lähellä luonnollisia tasoja
- Kirkkaat vedet
- Leväkukintojen luonnolliset tasot
- Kasvien ja eläinten luontainen levinneisyys ja esiintyvyys
- Luonnolliset happitasot

Hoitotavoite

- Ihmisen toiminnasta peräisin olevan ravinnekuormituksen minimoiminen

Rehevöitymisen segmentti

Rehevöityminen ei vaikuta Itämereen

Nykytilan kuvaus

Rehevöityminen on edelleen Itämeren suurin ympäristöuhka. Rehevöityminen johtaa voimakkaaseen levien kasvuun ja meren pohjan happikatoon, mikä johtaa edelleen laajoihin hapettomiin tai vähähappisiin alueisiin ja vaikuttaa koko ekosysteemiin. Huolimatta siitä, että tilanne on hieman parantunut pitkällä aikavälillä, yli 96 % alueesta on yhä rehevöitymisen suhteen heikommassa kuin hyvässä tilassa, mukaan lukien kaikki avomerialueet ja 86 % rannikkovesistä, kuten HELCOMin arvio vuosille 2011–2016 osoittaa. Viime aikoina tilanne rehevöitymisen osalta on huonontunut neljällä 17:stä Itämeren merialueesta, mikä voi johtua tilapäisestä vaihtelusta ilmastossa ja hydrografiassa.

Rehevöityminen on seurausta ravinteiden, fosforin ja typen, kuormituksen lisääntymisestä vesiympäristöön. Itämeren ravinnekuormituksen syynä ovat luonnolliset lähteet sekä maalla ja merellä tapahtuva ihmisen toiminta, joiden seurauksena ravinteita päätyy ilman ja veden kautta mereen. Vesien kautta kulkeutuva kuormitus sisältää jokien kautta kulkeutuvat ravinteet sekä pistelähteet, kuten jätevedenpuhdistamot tai teollisuuslaitokset. Pääosa tyyppisestä ja fosforista kulkeutuu mereen jokia pitkin erilaisista hajakuormituslähteistä: esimerkiksi maatalousmaasta jokiin päätyvät ravinteet muodostavat näistä päästöistä suuren osan, kun taas pistelähteet muodostavat vain muutaman prosentin kokonaiskuormituksesta. Typen osalta ilman kautta kulkeutuva osa vastaa 27 %:a kokonaiskuormituksesta.

Aiempi ihmisen aiheuttama Itämereen kohdistuva liiallinen ravinnekuormitus on johtanut siihen, että pohjasedimentteihin on kertynyt huomattava määrä fosforia. Vähähappisissa olosuhteissa, sedimenteistä vapautuu mereen fosfaattia, mikä kasvattaa meren ekosysteemin ravinnekuormituksen kokonaismäärää ja ruokkii edelleen Itämeren rehevöitymisen noidankehää.

Ravinnekuormitus on vähentynyt merkittävästi lähes kaikilla Itämeren merialueilla. Viimeisten kahden vuosikymmenen aikana kaikki HELCOMin sopimusosapuolet ovat onnistuneet vähentämään huomattavasti sekä typpikuormitusta (12 %) että fosforikuormitusta (26 %). Siitä huolimatta alkuperäisessä vuoden 2007 Itämeren suojelun toimintaohjelmassa määritetyt ravinnekuormituksen vähennystavoitteita ei saavutettu vuoteen 2021 mennessä.

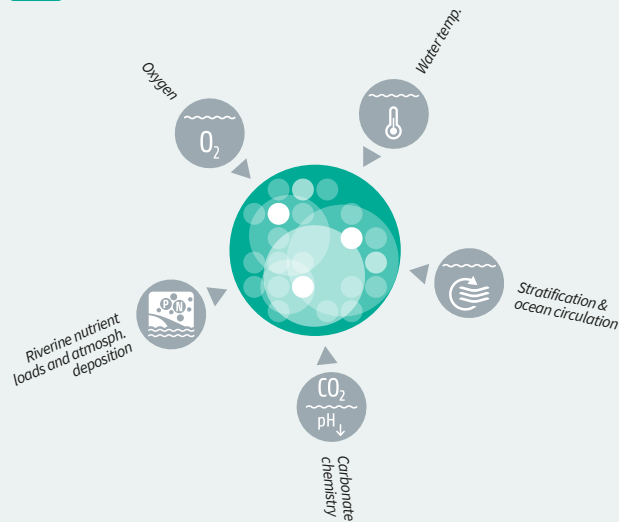
Suurin osa tähänastisista vähennyksistä on saavutettu toimenpiteillä, jotka ovat kohdistuneet pistelähteisiin, kuten jätevedenpuhdistamoihin ja teollisuuslaitoksiin, sekä toimista, joilla on onnistuttu vähentämään typen ilmalaskeumaa, pääasiassa energia- ja liikennesektorin päästöjen osalta. Tästä huolimatta hajakuormituslähteiden päästömäärissä ei ole havaittu merkittävää vähenemistä viimeisten 20 vuoden aikana, ja hajakuormituslähteiden valuma muodostaa lähes 35 prosenttia jokien ravinnekuormituksesta. Maatalous, jossa ravinnekuormitusta on mahdollista vähentää kaikkein eniten, on tällä hetkellä suurin Itämeren ravinteiden hajakuormituksen aiheuttaja. Ravinnekuormitusta voidaan vähentää edelleen myös pistelähteiden osalta, erityisesti jokien valuma-alueiden yläosissa, sekä pienempien asuinalueiden ja yksittäisten asuinrakennusten osalta, joilla ei vielä ole asianmukaista jätevedenkäsittelyä. Vaikka typpipäästöjen kokonaistilanteessa on jo tähän mennessä saavutettu edistystä, lisävähennyksiä tarvitaan edelleen, erityisesti merenkulkualalla. Ammoniakkipäästöt ovat edelleen samalla tasolla tai ovat viime aikoina jopa kohonneet aiempaan tilanteeseen verrattuna, mikä kertoo siitä, että maataloussektorilla on toteutettava entistä tehokkaampia vähennystoimia.

 Rehevoitymistä koskeva tavoite

”Rehevoityminen ei vaikuta Itämereen”

 Rehevoitymiseen kohdistuvat ilmastonmuutoksen vaikutukset

 Huomioidut YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (SDG)

- **2.4** Vuoteen 2030 mennessä varmistetaan kestävät ruoantuotantojärjestelmät ja otetaan käyttöön tuottavuutta ja tuotantoa lisääviä resilienttejä maatalouskäytäntöjä, jotka auttavat ylläpitämään ekosysteemejä, vahvistavat kykyä sopeutua ilmastonmuutokseen, äärimmäisiin sääilmiöihin, kuivuuteen, tulviin ja muihin katastrofeihin ja jotka parantavat asteittain maan ja maaperän laatua.
- **6.3** Vuoteen 2030 mennessä parannetaan veden laatua vähentämällä saasteita, estämällä jätteiden mereen kaato, minimoimalla haitallisten kemikaalien ja materiaalien päästöt, puolittamalla käsittelemättömien jätevesien osuus ja tehostamalla kierrätystä ja turvallista uudelleenkäyttöä maailmanlaajuisesti.
- **6.5** Vuoteen 2030 mennessä toimeenpannaan integroitu vesivarojen hallinta kaikilla tasoilla tarvittaessa rajat ylittävällä yhteistyöllä.
- **14.1** Vuoteen 2025 mennessä ennaltaehkäistään ja vähennetään merkittävästi kaikenlaista meren saastumista, erityisesti maalla tapahtuvasta toiminnasta aiheutuvaa saastumista, mukaan lukien meriroska ja ravinteista aiheutuva saastuminen.

Lisätietoja tavoitteiden liittämisestä muihin rehevoitymistä koskeviin sopimuksiin löytyy sivulta 26.

 Huomioidut paineet

 Huomioidut toiminnan muodot

 Liittyi muihin segmentteihin

- Rehevoitymistä koskevien tavoitteiden saavuttaminen on edellytys sille, että tavoite ”Itämeren ekosysteemi on hyvinvoiva ja resilientti” on mahdollista saavuttaa.
- Ihmistoimintaa merellä koskevien tavoitteiden ja päämäärien saavuttaminen on välttämätöntä rehevoitymistä koskevan tavoitteen saavuttamiseksi.

Tavoitetilan kuvaus

Itämeren tavoitetila rehevoitymisen suhteen on kuvattu ekologisten tavoitteiden avulla:

- Ravinnepitoisuudet lähellä luonnollisia tasoja
- Kirkkaat vedet
- Leväkukintojen luonnolliset tasot

- Kasvien ja eläinten luontainen levinneisyys ja esiintyvyys
- Luonnolliset happitasot

Ravinnekuormituksen alueellisten vähennystavoitteiden eli maksimikuormitustasojen (Maximum Allowable Inputs, MAI) ja kuormituskattojen (Nutrient Input Ceilings, NIC) saavuttaminen kaikilla merialueilla, kuten BSAP:ssa todetaan, on tärkein edellytys ekologisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tavoitetilan saavuttaminen: hoitotavoitteet ja strategiset päätökset

BSAP:n rehevöitymistä koskeva hoitotavoite on vähentää ihmisen toiminnasta peräisin olevien ravinteiden määrää.

Alueelliset ravinnekuormituksen vähennystavoitteet Itämeren hyvän ekologisen tilan saavuttamiseksi ovat ravinnekuormituksen maksimikuormitustasot (MAI), jotka kertovat vedessä ja ilmassa olevien typen (TN) ja fosforin (TP) enimmäiskuormituksen Itämeren merialueille. Jotta Itämeren hyvä ekologinen tila on mahdollista saavuttaa rehevöitymisen osalta, Itämeren maksimikuormitustasoiksi on määritelty 792 209 tonnia typpeä ja 21 716 tonnia fosforia vuodessa. Itämeren merialueille määritellyt typen ja fosforin aiheuttaman ravinnekuormituksen maksimitasot (MAI), jotka perustuvat uusimpiin saatavilla oleviin aineistoihin ravinnevirroista meriekosysteemissä, esitetään Taulukossa 1.

Maksimikuormitustasojen tavoitteiden saavuttaminen kaikilla merialueilla ei tarkoita sitä, että kaikki rehevöitymistä koskevat tavoitteet saavutettaisiin välittömästi. Ihmisen toiminnasta on aiheutunut paineita Itämeren ekosysteemille jo yli sadan vuoden ajan, minkä seurauksena ravinteita on ajan saatossa kertynyt merenpohjan sedimenttiin. Alueen kokonaisvaltainen toipuminen voi sen vuoksi vaatia useita vuosikymmeniä, vaikka ravinnekuormitus vähenisi merkittävästi. Sisäisten ravinnevarastojen hallintatoimenpiteissä tulee hyödyntää parasta saatavilla olevaa tieteellistä tietoa ja minimoida mahdolliset riskit soveltamalla HELCOMin sisäisen kuormituksen hallintaan liittyviä, merellä tapahtuvia toimenpiteitä koskevia ohjeita.

Kuormituskatot (Net nutrient input ceilings, NIC) määrittävät veden ja ilman kautta kulkeutuvien ravinteiden enimmäismäärät kullekin Itämeren merialueelle ja kullekin maalle jotta Itämeren hyvä tila rehevöitymisen osalta voidaan saavuttaa. Ne on laskettu osuuksina ravinnekuormituksen maksimitasoista kullekin merialueelle käyttämällä typpi- ja fosforikuormituksen suhteita viitejaksolla 1997–2003. Kuormituskattojen (NIC) arvot on ilmoitettu Taulukossa 2. Typen ja fosforin kuormituskatot on lisäksi laskettu Itämeren valuma-alueella sijaitseville muille kuin HELCOM-maille, ilmassa kulkeutuvien päästöjen osalta sekä Itämeren ja Pohjanmeren merenkululle.

Kullekin maalle ja merialueelle lasketut kuormituskatot sisältävät ravinnekuormituksen kansalliset osuudet rajat ylittävien jokien kautta kulkevista ravinteista. Ravinteiden kuormituskatot laskettiin siis spesifisti näille joille, jolloin saatiin edelleen kunkin maan kansalliset osuudet niiden kokonaiskuormituksesta. Rajat ylittävien jokien kuormituskatot on ilmoitettu HELCOMin raportissa ”The revised nutrient input ceilings (NIC) to the BSAP update”.

Kaikki kuormituskattojen alittamiseksi välttämättömät ravinnekuormituksen vähentämiseen tähtäävät toimenpiteet olisi toimeenpantava täysimääräisesti viimeistään vuoteen 2027 mennessä, jotta voidaan huomioida meren ravinnekuormituksen vähentämiseen liittyvä aikaviive.

Typen ja fosforin kuormituskatot perustuvat tämänhetkiseen tieteelliseen tietoon, ja niihin liittyy epävarmuustekijöitä. Tämä korostaa tarvetta seurata varovaisuusperiaatetta. Samalla kun tiedostetaan yhteiskunnallisten tarpeiden kannalta elintärkeä toiminta, on typpi- ja fosforikuormituksen lisääntymistä Itämereen vältettävä niin pitkälle kuin mahdollista, kunnes sekä määritetyt maksimikuormitustasot (MAI) alitetaan ja rehevöitymisen kannalta hyvä tila on saavutettu, myös niillä merialueilla, joilla

päästöt ovat jo kuormituskattojen (NIC) alapuolella.

Ravinnepitoisuuksien vähennykset tietyllä merialueella voivat vaikuttaa myös muiden merialueiden tilanteeseen. Tämän vuoksi typen ja fosforin väheneminen tietyllä merialueella kuormituskattojen arvojen alapuolelle voidaan ottaa kussakin maassa suhteellisesti huomioon jonkin toisen merialueen kuormituskaton osalta. Lisävähennysten uudelleen kohdentamisen käytännön soveltaminen perustuu yhteisesti sovittuihin periaatteisiin. Kuormituskatot (NIC) ja ravinnekuormituksen maksimitasot (MAI) perustuvat parhaaseen saatavilla olevaan tieteelliseen tietoon. Niitä tarkastellaan uudelleen, kun saatavilla on uutta tieteellistä tietoa, myös ilmastonmuutoksesta. Kohdennettuja alueellisia tutkimuksia tulee jatkaa yhteisesti arviointiaineistojen laadun parantamiseksi, erityisesti luonnollisen ravinteiden häviämisen, ilmalaskeuman, ravinteiden kertymisen, rajat ylittävän kuormituksen ja muiden näkökohtien osalta.

Lisäksi tulisi varmistaa, että ravinnekuormitus ei lisääny sen jälkeen, kun maksimikuormitustasot on alitettu. Tämä edellyttää tehokasta ravinteiden hallintaa, joka toteutetaan esimerkiksi toimeenpanemalla HELCOMin Itämeren alueelle laatima yhteinen ravinteiden kierrätysstrategia (HELCOM Baltic Sea Regional Nutrient Recycling Strategy). Jatkuvalle valuma-alueen yhteistyöllä vesistöalueiden hallintoviranomaisten kanssa voidaan varmistaa, että valuma-alueiden hoitosuunnitelmissa, myös rajat ylittävien jokien kuormituksen osalta, otetaan huomioon BSAP:ssa määritetyt ympäristötavoitteet.

Taulukko 1. Maksimikuormitustasot (Maximum allowable inputs, MAI) typelle (TN) ja fosforille (TP) Itämeren merialueilla (tonnia/vuosi)

Itämeren merialue	Maksimikuormitustasot (MAI)	
	Typen kokonaismäärä (TN) tonnia/vuosi	Fosforin kokonaismäärä (TP) tonnia/vuosi
Kattegat	74 000	1 687
Tanskan salmet	65 998	1 601
Itämeren pääallas	325 000	7 360
Selkämeri	79 372	2 773
Perämeri	57 622	2 675
Riianlahti	88 417	2 020
Suomenlahti	101 800	3 600
Itämeri	792 209	21 716

Taulukko 2a. Typen kuormituskatot (Net nutrient input ceilings, NIC) HELCOM-maille, muille kuin HELCOM-maille Itämeren valuma-alueella, muille maille ilmassa kulkeutuvan typen osalta sekä Itämeren ja Pohjanmeren merenkululle (tonnia/vuosi).

	Perämeri	Selkämeri	Itämeren pääallas	Suomenlahti	Riianlahti	Tanskan salmet	Kattegat
Saksa	947	3 920	34 077	1 645	1 747	23 647	4 661
Tanska	280	1 148	9 025	421	462	28 067	28 538
Viro	113	404	1 478	11 334	13 099	22	24
Suomi	35 087	28 700	1 827	20 457	295	76	89
Liettua	108	495	25 878	305	8 820	66	80
Latvia	73	330	6 457	246	43 074	31	34
Puola	668	3 125	151 997	1 407	1 596	1 480	1 443
Venäjä	839	1 993	10 317	61 503	3 296	238	245
Ruotsi	17 718	32 633	30 690	626	525	6 056	32 799
Muiden maiden osuudet ilmassa kulkeutuvien pääs- töjen osalta	1 375	5 008	26 947	2 986	2 188	4 933	4 502
Valko-Venäjä	-	-	13 456	-	12 820	-	-
Tšekin tasavalta	-	-	3 551	-	-	-	-
Ukraina	-	-	1 693	-	-	-	-
Itämeren merenkulku	284	1 141	5 180	675	345	651	701
Pohjanmeren merenkulku	131	475	2 427	196	150	729	884

Taulukko 2b. Fosforin kuormituskatot (net nutrient input ceilings, NIC) HELCOM-maille ja muille kuin HELCOM-maille Itämeren valuma-alueella (tonnia/vuosi).

	Perämeri	Selkämeri	Itämeren pääallas	Suomenlahti	Riianlahti	Tanskan salmet	Kattegat
Saksa	-	-	109	-	-	401	-
Tanska	-	-	21	-	-	979	815
Viro	-	-	9	225	185	-	-
Suomi	1 683	1 246	-	315	-	-	-
Liettua	-	-	703	-	175	-	-
Latvia	-	-	167	-	1 061	-	-
Puola	-	-	4 291	-	-	-	-
Venäjä	-	-	242	2 909	99	-	-
Ruotsi	811	1 133	318	-	-	116	753
Valko-Venäjä	-	-	349	-	407	-	-
Tšekin tasavalta	-	-	57	-	-	-	-
Ukraina	-	-	47	-	-	-	-

Rehevoitymistä koskevat toimenpiteet

Asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi suoritetaan seuraavat toimet:

Koodi	Toimenpide
Teema: Ravinnekuormituksen tavoitteiden saavuttamiseksi tehtyjen toimenpiteiden seuranta	
E1	Lähetetään HELCOMille vuoteen 2023 mennessä mahdollisimman tarkka listaus suunnitelluista ja toteutetuista toimenpiteistä ravinnekuormituksen vähentämiseksi eri sektoreilla ja valuma-alueilla sekä arvio niiden tehokkuudesta, jotta voidaan arvioida, saavutetaanko kyseisillä toimenpiteillä kansalliset kuormituskatot.
E2	Arvioidaan kehitys kohti enimmäiskuormitustasoja vuosittain ja kansalliset kuormituskatot joka toinen vuosi, jotta voidaan seurata sekä alueellisten että kansallisten kuormitustavoitteiden toimeenpanoa.
E3	Tuotetaan ajallisesti riittävää ja yhtenäistä dataa ravinnekuormituksesta Itämereen, ylläpitämällä ja parantamalla seurantaohjelmia ja -verkostoja, jotka tähtäävät yhtenäisten menetelmien käyttöön ravinnekuormituksen arvioinnissa, mukaan lukien alueet, joilla seurantaa ei ole.
E4	Vahvistetaan valuma-alueiden yhteistyötä vesistökuormitukseen liittyen muiden kuin HELCOM-maiden kanssa virallisten sopimusten kautta, jotka koskevat muista kuin HELCOM-maista peräisin olevia, valtioiden rajat ylittäviin vesistöihin päätyviä ravinnepäästöjä.
	Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin
	HT26
Teema: Maatalous	
E5	Saatetaan voimaan ja toimeenpannaan vuoden 1992 HELCOM-sopimuksen III liitteen II osan ehdot ”Maataloudesta tulevan kuormituksen ehkäisemiseksi”.
E6	Perustetaan kohdennettuja suojavyöhykkeitä maatalousmaan ravinnepäästöjen vähentämiseksi esimerkiksi niille osille peltoja, jossa tapahtuu pintavaluntaa ja eroosiota sekä ojien ja pintavesien reunoilla oleville pelloille.
E7	Tasapainotetaan lannoitemäärät paikkakohtaisesti ja edistetään täsmäviljelymenetelmien käyttöä lannoitteiden tehokkaan käytön varmistamiseksi ja ravinnehävikkien minimoimiseksi.
E8	Kehitetään vuoteen 2025 mennessä ja toimeenpannaan vuoteen 2027 mennessä parhaita mahdollisia menetelmiä maaperän rakenteen ja mururakenteen parantamiseksi savimailla, esimerkiksi käyttämällä rakennekalkkia tai kipsiä, jotta voidaan vähentää fosforihuuhtoumia maatalousmailta.
E9	Edistetään luomuviljelyä, tavoitteena kasvattaa sen osuus 25 prosenttiin maatalousmaasta vuoteen 2030 mennessä.
E10	Kehitetään toimenpiteitä, joilla ehkäistään lannan ja orgaanisten lannoitteiden levitystä syksyllä pelloilla, joilla ei ole talviaikaista kasvipeitteisyyttä.
E11	Parannetaan tiedonvaihtoa lisäämällä dialogia maanviljelijöiden, viranomaisten ja päättäjien välillä.
E12	Parannetaan maanviljelijöiden keskinäistä tiedonvaihtoa ja toisilta oppimista parhaista menetelmistä ja innovatiivisista tekniikoista.
E13	Kehitetään vuoteen 2025 mennessä suositus parhaasta mahdollisesta tekniikasta (BAT) / ympäristön kannalta parhaista käytännöistä (BEP) ammoniakkipäästöjen ja kasvihuonekaasujen vähentämiseksi eläinsuojista, lannan varastoinnista ja levityksestä.

- E14** Kehitetään vuoteen 2025 mennessä suositukset lannankäsittelystä erityisesti hevosille, lampaille, vuohille ja turkistuoannelle.
- E15** Asetetaan vähimmäisvaatimukseksi EU:n sika- ja siipikarjatuotantoa koskeva BAT-referenssidokumentti ja päätelmät, etenkin niillä alueilla, jotka ovat kriittisiä ravinteiden huuhtoumien kannalta.
- E16** Tarkistetaan kansallinen sääntely ja vapaaehtoiset toimenpiteet maatalouden typpi- ja fosforipäästöihin liittyen ja tarvittaessa toimeenpannaan uusia toimenpiteitä, jotka on listattu HELCOM-toimenpidepaletissa.
- E17** Päätetään vuoteen 2023 mennessä kansallisista toimenpiteistä, joilla vähennetään ylilannoitusta ravinnepäästöjen vähentämiseksi.
- E18** Tutkitaan mahdollisuuksia mineraalilannoitteiden verotuksen tai tyyppiylijäämän verotuksen tai maatalouden ympäristötoimenpiteiden tukien käyttöön vuoteen 2024 mennessä ja toimeenpannaan ne eri maiden kansallisten kokemusten perusteella.
- E19** Sovelletaan maatalouden ojitusjärjestelmien uudistamisessa innovatiivisia vesienhallintamenetelmiä niissä paikoissa, missä ne ovat mahdollisia, esimerkiksi kalkkisuodinojat, laskeutusaltaat ja säädelty ojitus, sekä luontopohjaisia ratkaisuja, kuten kaksitasouomat ja rakennetut kosteikot.

Teema: Ilmakehän typpipäästöt

- E20** Uudistetaan vuoteen 2023 mennessä HELCOMin suositus 24/3 ”Toimenpiteet maatalouden päästöjen ja ravinnehuuhtoumien vähentämiseksi” varmistaen maatalouden ammoniakkipäästöjen väheneminen ja ottaen huomioon keskeiset BAT- ja BEP-tekniikat.
- E21** Jatketaan typen ilmalaskeuman vähentämistä Itämereen jatkamalla Göteborgin pöytäkirjan ja EU-NEC-direktiivin 2016/2284 toimeenpanoa niiden sopimusmaiden osalta, jotka ovat EU:n jäsenmaita. HELCOM-sopimusmaat varmistavat, että liikenteen, polttoprosessien ja maatalouden osalta tehdyt toimet ja päästövähennykset kohdistuvat osaltaan Itämereen päätyvään typpilaskeumaan.
- E22** Vahvistetaan HELCOM-yhteistyötä YK:n kaukokulkeutumissopimuksen kanssa, jotta voidaan edistää Itämeren ekosysteemien suojelun sisällyttämistä lisäkritteriksi, kun typen päästökattoja päivitetään Göteborgin pöytäkirjassa.

Teema: Jätevesisektori

- E23** Vahvistetaan HELCOMin suositusta 28E/5 yhdyskuntien jätevesien käsittelystä vuoteen 2027 mennessä.
- E24** Helpotetaan tiedonvaihtoa parhaista olemassa olevista jätevesien käsittelytekniikoista jätevesilaitoksissa käyttäen hyväksi olemassa olevia digitaalisia alustoja.
- E25** Edistetään Itämeren alueen koulutusyhteistyötä sitouttamalla relevantteja, digitaalisia alustoja käyttäviä organisaatioita yhdyskuntajätevesien ongelmien ratkomiseen pienemmissä kunnissa ja haja-asutusalueilla.
- E26** Tehdään yhteistyötä EU:n Itämeristrategian relevanteilla politiikan aloilla liittyen jätevesienpuhdistuslaitoksiin (EUSBSR:n Pelastetaan meri -tavoitteen alla) sekä muilla toimialoilla, jotta saadaan laajempi verkosto sidosryhmiä mukaan BSAP:n tavoitteiden saavuttamiseksi.
- E27** Tähdätään kuluttajille suunnattujen, fosforia sisältävien pyykinpesuaineiden poistamiseen mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään vuonna 2024.
- E28** Lisätään tietopohjaa, tähtäimenä fosforin vähentäminen teollisuuden ja laitosten pesuaineissa. Vuoteen 2025 mennessä kehitetään ja julkaistaan HELCOM-raportti parhaista mahdollisista tekniikoista sekä vaihtoehtoisista aineista, niiden käytöstä, ympäristövaikutuksista ja tehokkuudesta.
- E29** Pyritään vähentämään ja mahdollisuuksien mukaan poistamaan fosforia teollisuuden ja laitosten käyttämistä pesuaineista, erityisesti laitosten pesuaineista (pyykki ja astiat) vuoteen 2030 mennessä, perustuen parhaimpiin mahdollisiin tekniikoihin, jotka on koostettu ensimmäisessä vaiheessa.

Teema: Ravinteiden kierrätys

E30

Toimeenpannaan riittävät toimenpiteet, erityisesti maataloudessa ja jätevesien hallinnassa, jotta saavutetaan Itämeren ravinteidenkierrätysstrategian tavoitteet vuoteen 2027 mennessä.

E31

Luodaan lainsäädännölliset ja hallinnolliset keinot, jotta edetään kohti vuotuisten lohko-kohtaisten lannoitus suunnitelmien ja porttitaseen (typpi ja fosfori) laskemisen asettamista vaatimukseksi kaikilla Itämeren maiden maataloilla. Tavoitteena on ravinneylijäämän vähentäminen mahdollisimman kustannustehokkaasti.

E32

Edistetään kierrätysravinteiden käyttöä käyttäen parhaita käytössä olevia tekniikoita ja kasvien tarpeen mukaisia ravinne määriä.

E33

Luodaan vuoteen 2027 mennessä turvallisuuskriteerit kierrätyslannoitevalmisteille ja minimoidaan haitta-aineiden esiintyminen näissä tuotteissa, jotta turvallisuuskriteerit täyttyvät.

E34

Lisätään tietoa ravinteiden kierrätyksestä ja sen soveltamisesta koulutuksella ja neuvonnalla.

E35

Parannetaan olosuhteita kierrätyslannoitemarkkinoiden kehittymiseksi asettamalla kannusteita, joiden tavoitteena on saada näiden tuotteiden käyttö viljelijöille yhtä kiinnostavaksi kuin mineraalilannoitteiden käyttö.

E36

Edistetään yhteistyötä ja kokemusten vaihtoa eri sektoreiden ja toimijoiden välillä, jotta luodaan kokonaiskuva kestävästä ruokajärjestelmästä, mukaan lukien poikkisektoraalinen ravinteiden kierrätys.

Liittyminen muihin sopimuksiin

Itämeren ympäristön hyvän tilan saavuttaminen rehevöitymisen osalta riippuu myös kolmansien osapuolten kuormituksen lisä vähennyksistä vuoteen 2030 mennessä seuraavasti:

- 52 758 tonnia ilmassa olevaa tyypeä viitejakson (1997–2003) jälkeen olettaen, että YK:n kaukokulkeutussopimuksen Göteborgin pöytäkirja ja päästökattodirektiivi pannaan täysimääräisesti täytäntöön,
- 5 561 tonnia vedessä kulkeutuvaa tyypeä ja 930 tonnia vedessä kulkeutuvaa fosforia viitejakson (1997–2003) jälkeen, olettaen, että muut kuin sopimusmaat hyväksyvät ravinnekuormituksen vähentämiseksi samat vastuut kuin sopimusmailla, sekä
- 16 803 tonnia merenkulusta ilmakehään kulkeutuvaa tyypeä sen seurauksena, että toimeenpannaan Kansainvälisen Merenkulkujärjestön (IMO) päätös Itämeren ja Pohjanmeren typen oksidien rajoitusalueiden (NECA-alueet) perustamisesta.

Yllä mainittujen politiikkojen lisäksi ravinteita koskevien EU:n lainsäädännön ja politiikkojen sekä Venäjän federaation vesikoodin ja ympäristönsuojelulain täytäntöönpano ovat edellytyksiä tässä BSAP:n segmentissä mainittujen tavoitteiden saavuttamiselle.

Haitalliset aineet ja roskaantumisen

Haitallisia aineita ja roskaantumista koskeva tavoite

”Haitalliset aineet ja roskaantuminen eivät vaikuta Itämereen”

Ekologiset tavoitteet

Haitalliset aineet

- Merieliöstö voi hyvin
- Haitallisten aineiden pitoisuudet ovat lähellä niiden luonnollisia tasoja
- Kaikki merestä peräisin oleva ravinto on turvallista
- Radioaktiivisuudesta ihmisille ja ympäristölle aiheutuva riski on mahdollisimman pieni

Meriroska

- Meriroskasta ei aiheudu haittaa merieliöstölle

Hoitotavoitteet

Haitalliset aineet

- Minimoidaan ihmisen toiminnasta aiheutuvien haitallisten aineiden kuormitus ja vaikutukset

Meriroska

- Ehkäistään jätteen muodostumista ja sen mereen päätymistä, mukaan lukien mikromuovit
- Vähennetään merkittävästi roskien määrää rannikoilla ja meressä

Haitallisten aineiden ja roskien segmentti

Haitalliset aineet ja roskat eivät vaikuta Itämereen

Nykytilan kuvaus

Haitalliset aineet

Kuten viimeisimmät HELCOM-arvioinnit raskasmetallien, orgaanisten epäpuhtauksien ja radioaktiivisten aineiden aiheuttamasta saastumisesta osoittavat, haitalliset aineet vaikuttavat Itämereen edelleen merkittäväällä tavalla. Erityisesti PBDE-yhdisteiden eli polybromattujen difenyylietereiden, elohopean ja cesium-137:n tasot ovat yhä korkeat kaikilla merialueilla, ja uusia, huolta aiheuttavia epäpuhtauksia, kuten tiettyjä lääkeaineita, on myös löydetty lähes kaikista meriympäristön osatekijöistä. Huolta aiheuttavia epäpuhtauksia ja muita indikaattoriaineita koskevia tietoja on kuitenkin niukasti saatavilla, minkä vuoksi Itämeren pilaantumisen laajuudesta ei tällä hetkellä ole mahdollista saada kattavaa kuvaa.

Haitalliset aineet ovat peräisin erilaisista ihmisen toiminnan muodoista maalla ja merellä. Kotitalouksissa käytetään yleisesti tuhansia erilaisia kemikaaleja ja synteettisiä materiaaleja, ja ne pääsevät vesistöihin lähinnä viemäröintijärjestelmien kautta. Myös kaupunkien ja asutuskeskusten hulevedet ja maatalouden valumat aiheuttavat osaltaan Itämeren pilaantumista. Eri teollisuudenalat käyttävät kemiallisia yhdisteitä teknologisissa prosesseissaan tai tuotannon raaka-aineina, ja niiden päästöt ilmaan tai vesistöihin aiheuttavat myös ympäristöriskin. Useat haitalliset aineet ovat fossiilisten polttoaineiden, puun, jätteen tai eri tyyppisessä liikenteessä käytettävien polttoaineiden palamisesta syntyviä sivutuotteita. Monet yhdisteet ovat erittäin räjähdysherkkiä ja helposti haihtuvia ja voivat kulkeutua pitkiäkin matkoja ilman mukana, vaikuttaen siten osaltaan Itämeren meriympäristön pilaantumiseen, vaikka niiden käyttö olisi kiellettyä HELCOM-maissa. Muita päästöjen lähteitä ulkomerialueilla ovat esimerkiksi antifouling-maaleista vapautuvat kemikaalit, laivoilta, vesiviljelylaitoksilta ja offshore-laitoksilta peräisin oleva saastunut vesi sekä öljyn tai muiden haitallisten aineiden tahatomat tai tahalliset vuodot.

Monien aineiden päästöt Itämereen ovat vähenemässä, ja

useat kaikkein myrkyllisimmistä yhdisteistä ovat nykyisin kiellettyjä. Tästä huolimatta sedimenttiin on ajan saatossa kertynyt useita vanhoja epäpuhtauksia, joita voi vapautua mereen esimerkiksi ruoppauksen ja saastuneiden ruoppausmassojen mereen läjityksen seurauksena. Tästä johtuen päästöt voivat päätyä meriekosysteemin ravintoverkkoihin. Lisäksi merenpohjassa on edelleen mereen upotettuja tai hautautuneita kemiallisia ja tavallisia ammuksia, ja meriympäristössä käytetään ja sinne vapautuu uudenlaisia kemikaaleja, joiden vaikutuksia ei vielä tunneta ja joiden päästömääriä ei ole kartoitettu.

Meriroska

Meriroska, mukaan lukien mikroroska, on peräisin erilaisista maalla ja merellä sijaitsevista lähteistä. Maalla sijaitsevista lähteistä suurimpia meren roskaantumista aiheuttavia tekijöitä ovat erityisesti rannikkoalueilla matkailuun tai virkistystoimintaan liittyvät aktiviteetit sekä rakentaminen ja kotitaloudet. Mikroroskaa, kuten mikromuoveja, pääsee vesiympäristöön pääasiassa viemärijärjestelmien, puutteellisesti käsiteltyjen tai käsittelemättömien hulevesien ja lumen sulamisvesien mukana. Niitä voi myös päätyä ympäristöön suurempien muoviroskien hajoamisen yhteydessä.

Meriroskan lähteitä ovat merenkulku, kalastus, vesiviljely sekä avomerellä sijaitsevat offshore-rakennelmat ja -laitokset: meriroskaa joutuu mereen esimerkiksi huvialusten tai kaupallisten alusten tahattomien tai tahallisten jätepäästöjen mukana. Kadonneet, hukatut tai muuten hylätyt pyydykset (abandoned, lost or otherwise discarded fishing gear, ALDFG) ovat roskia, jotka ovat erityisen haitallisia merieliöstölle. Ne aiheuttavat eläimille joko fyysistä vahinkoa tai hajottuaan pienempiin osiin päätyvät ravintoverkkoihin.

Tähän saakka meriroskan vaikutuksia Itämeren osalta on arvioitu vain kuvailevasti ja meriroskan ja sen vaikutusten seuranta-menetelmiä kehitetään parhaillaan. Rantaroskien osalta kerätty aineisto mahdollistaa kuitenkin jo perustason määrittelyn. Suurin osa rannoilta löytyvistä roskista on muoviva, ja useat niistä ovat ruokailuun, juomiseen, tupakointiin tai teollisuuspakkaus-

Haitallisia aineita ja roskaa koskeva tavoite

”Haitalliset aineet ja roskaantuminen eivät vaikuta Itämereen”

Haitallisiin aineisiin ja roskaan kohdistuvat ilmastonmuutoksen vaikutukset

Huomioidut paineet

Huomioidut toiminnan muodot

Huomioidut YK:n kestävän kehityksen tavoitteet (SDG)

- **12.2** Vuoteen 2030 mennessä luonnonvarojen hallinta on kestävä ja niiden käyttö tehokasta.
- **12.5** Vuoteen 2030 mennessä vähennetään merkittävästi jätteiden syntymistä niiden ennaltaehkäisyyn, vähentämiseen, kierrätykseen ja uudelleenkäyttöön liittyvillä toimilla.
- **12.4** Vuoteen 2020 mennessä saavutetaan kemikaalien ja kaikkien jätteiden ympäristöystävällinen käsittely koko niiden elinkaaren ajan sovitujen kansainvälisten viitekehysten mukaisesti ja vähennetään merkittävästi niiden kulkeutumista ilmakehään, veteen ja maaperään niiden aiheuttamien ihmisten terveyteen ja ympäristöön kohdistuvien haittavaikutusten minimoimiseksi.
- **14.1** Vuoteen 2025 mennessä ennaltaehkäistään ja vähennetään merkittävästi kaikenlaista, mutta etenkin maalla tapahtuvasta toiminnasta johtuvaa meren saastumista, mukaan lukien meriroska ja ravinteista aiheutuva saastuminen.

Lisätietoja tavoitteiden liittymisestä muihin rehevöitymistä koskeviin sopimuksiin löytyy sivulta 35.

Liittyy muihin segmentteihin

- Haitallisia aineita ja roskaa koskevien tavoitteiden saavuttaminen on edellytys sille, että tavoite ”Itämeren ekosysteemi on hyvinvoiva ja resilientti” on mahdollista saavuttaa.
- Ihmistoimintaa merellä koskevien tavoitteiden saavuttaminen on välttämätöntä haitallisia aineita ja roskaa koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi.

liittyviä kertakäyttöesineitä. On myös syytä huomioida, että ilmapallot tai niihin liittyvät esineet ovat monilla vesistöalueilla kymmenen useimmin löytyvän esinetyypin joukossa. Merellä hylätyt, kadonneet ja hukatut kalastusvälineet ovat vakava uhka merieliöstölle. Ongelma vaikuttaa koko alueeseen, vaikka sen laajuus riippuukin pääasiassa merenpohjan morfologiasta ja kalastuksen intensiteetistä.

Tavoitetilan kuvaus

Itämeren suojelun toimintaohjelman tavoite haitallisten aineiden ja roskien osalta on se, että ”Haitalliset aineet ja roskat eivät vaikuta Itämereen”.

Haitalliset aineet

Itämeren koskeva tavoitetila haitallisten aineiden osalta kuvataan ekologisten tavoitteiden avulla:

- Merieliöstö voi hyvin
- Haitallisten aineiden pitoisuudet ovat lähellä niiden luonnollisia tasoja
- Kaikki merestä peräisin oleva ravinto on turvallista
- Radioaktiivisuudesta ihmisille ja ympäristölle aiheutuva riski on mahdollisimman pieni

BSAP:n tavoitteet ja päämäärät haitallisten aineiden osalta saavutetaan, kun ihmisen toiminnan seurauksena meriympäristöön päätyneet kemikaalit eivät aiheuta meriekosysteemin toiminnassa häiriötä, kuten mutaatioita tai ravintoketjujen biokemiallisten prosessien häiriötä. Itämeren koskevan tavoitetilan tai Itämeren ympäristön hyvän tilan saavuttaminen

edellyttää lisäksi, että haitallisten aineiden esiintymät eivät vaaranna ekosysteemipalvelujen toimintaa tai aiheuta vaaraa ihmisten terveydelle.

Koska ongelmaan liittyy lukuisia erilaisia kemiallisia aineita ja ihmisen toiminnan muotoja, haitallisia aineita koskevien tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävät ponnistelut edellyttävät holistisen lähestymistavan soveltamista näiden tekijöiden hallintaan maalla ja merellä. Tällä tarkoitetaan toimenpiteitä, jotka koskevat vanhoja saasteita, kuten raskasmetalleja, dioksiineja tai orgaanisia tinayhdisteitä, ja uusia huolta aiheuttavia epäpuhtauksia, kuten per- ja polyfluorialkyyliaineita (PFAS) ja lääkeaineita. Osana kuvattua holistista lähestymistapaa on myös luotava mekanismi sekä alueellisten prioriteettien tunnistamiseksi hyödyntämällä parasta saatavilla olevaa tieteellistä tietoa että näiden prioriteettien arvioimiseksi, jotta esiin nouseviin haasteisiin voidaan reagoida tarpeeksi ajoissa. Yhteistyö kansainvälisten sopimusten kanssa on myös avaintekijä Itämeren alueen ulkopuolisten epäpuhtauksien lähteiden huomioidussa.

Meriroska

Itämerta koskevaa tavoitetilaa meriroskan osalta kuvataan ekologisella tavoitteella ”Meren roskaantuminen ei aiheuta haittaa meriympäristölle”.

Kuten haitallisten aineiden osalta, myös meriroskaa koskevien tavoitteiden ja päämäärien saavuttaminen edellyttää, että roskia, mukaan lukien mikroroska, esiintyy meriympäristössä ainoastaan sellaisia määriä, jotka eivät aiheuta ekosysteemin toimintahäiriöitä, päädy ravintoverkkoihin tai vahingoita fyysisesti merieliöitä. Tämä tarkoittaa myös sitä, että meriroska ei vaikuta haitallisesti meren ekosysteemipalvelujen toimintaan tai aiheuta riskejä ihmisen toiminnalle. Tämä tavoitetila on mahdollista saavuttaa vain ottamalla käyttöön monitasoisia toimenpidejärjestelmiä, jotka kattavat tuotteiden ja hyödykkeiden koko elinkaaren ja joiden avulla voidaan varmistaa, että ne eivät muutu roskaksi maalla tai merellä. Aktiivista yhteistyötä liittyen kansainvälisiin sopimuksiin ja muihin meriympäristöä koskeviin alueellisiin yleissopimuksiin tulisi jatkaa, jotta myös alueen ulkopuoliset kolmannet osapuolet voidaan sitouttaa osallistumaan tämän globaalin haasteen ratkaisemiseen.

Tavoitetilan saavuttaminen: hoitotavoitteet

Haitalliset aineet

Tämän tavoitetilan saavuttamiseksi hoitotavoitteeksi määritettiin ”Minimoidaan ihmisen toiminnasta aiheutuvien haitallisten aineiden kuormitus ja vaikutukset”.

HELCOM toimii sopimusmaiden yhteisten ponnistelujen koordinaattorina kaikkein kuormittavimpien saasteiden tunnistamiseksi, niiden päästömäärien ja alueellisten lähteiden määrittämiseksi sekä tehokkaiden kansallisten tai alueellisten toimenpiteiden kehittämiseksi näiden tietojen perusteella. Meriympäristössä esiintyvien epäpuhtauksien sekä niiden mahdollisten lähteiden ja kulkeutumisreittien jatkuva seuranta on yksi keino tunnistaa huolta aiheuttavia epäpuhtauksia. Seurannan avulla saadut tiedot sekä teollisuusprosesseissa ja kulutus-tuotteissa käytetyistä aineista saatavat tiedot luovat pohjan siirtymiselle indikaattoripohjaisesta arvioinnista joustavampaan tila-arviointiin. Nämä tiedot mahdollistavat mekanismit, joiden avulla voidaan säännöllisesti päivittää alueellisesti priorisoitavat epäpuhtaudet sekä seuranta- ja arviointikohteet. Tiedot mahdollistavat myös holistisen lähestymistavan, jossa huomioidaan

mereen joutuvien päästöjen ajalliset trendit sekä niiden ekotoksikologiset vaikutukset, joilla on selkeä yhteys epäpuhtauksien kokonaiskuormitukseen. Holistinen lähestymistapa vahvistaa hallintasykliä, jolloin voidaan seurata toimenpiteitä, arvioida niiden vaikutuksia ja samalla kohdentaa niitä tiettyihin epäpuhtauksiin tai niiden ryhmään. HELCOM sitoutuu kehittämään haitallisia aineita koskevan toimintasuunnitelman osana alueellista strategista lähestymistapaa, tavoitteena vahvistaa haitallisten aineiden hallintasykliä ja yhdistää HELCOMin toiminta muihin relevantteihin alueellisiin ja kansainvälisiin politiikkoihin.

Meriroska

Tavoitetilan saavuttamiseksi meriroskan osalta on tunnistettu seuraavat hoitotavoitteet:

- Ehkäistään jätteen muodostumista ja sen mereen kohdistuvaa kuormitusta, mukaan lukien mikromuovit
- Vähennetään merkittävästi roskien määrää rannikoilla ja meressä

HELCOMin Itämeren alueellinen roskaantumisen toimintasuunnitelma on pääasiallinen työkalu meriroskaan liittyvien ekologisten tavoitteiden ja hoitotavoitteiden saavuttamiseksi. Se takaa, että käytössä on toimenpiteitä, joilla voidaan torjua yleisimpiä ja haitallisimpia roskia Itämeren alueella:

- vähentämällä järjestelmällisesti hylättyjen, kadonneiden tai muuten hukattujen kalastusvälineiden vaikutusta meren ekosysteemiin kehittämällä HELCOMin ohjeita ja suosituksia,
- vähentämällä merkittävästi kertakäyttöisten muovien kulutusta ja poistamalla asteittain käytöstä tarpeettomia kertakäyttöisiä muoveja, joista todennäköisesti tulee roskia,
- ehkäisemällä roskaantumista kaikista lähteistä,
- minimoimalla mikromuovien kuormitus sekä jätteiden lähteisiin kohdistuvilla toimenpiteillä että ”putkien päähän” (end-of-pipe) sijoituvilla ratkaisuilla,
- olemalla tietoinen uusista ja esiin nousevista meriroskien syntyyn liittyvistä ongelmista ja puuttamalla tarvittaessa niihin ja
- edistämällä ja työstämällä aktiivisesti maailmanlaajuisia sopimusta meriroskan ja mikromuovien kuormituksen vähentämiseksi.

HELCOM vähentää meriroskan määrää rannoilla vähintään 30 % vuoteen 2025 mennessä ja 50 % vuoteen 2030 mennessä, kun perustaso rannoilla on 40 roskaa sadan metrin alueella koko Itämeren alueella (lukuun ottamatta Kattegatia vuosina 2015–2016). Ensimmäisenä vähennetään useimmin löydettyjen kertakäyttöisten muoviesineiden ja kalastusvälineisiin liittyvien esineiden määrää. Vuoteen 2023 mennessä HELCOM kehittää edelleen alueellisesti koordinoituja kvantitatiivisia meriroskan vähennystavoitteita toimiakseen suunnannäyttäjänä ja ohjatakseen edistymistä relevanttien alueellisten ja EU:n kynnysarvojen saavuttamisessa. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi sopimusmaat toimeenpanevat HELCOMin Itämeren alueellisen roskaantumisen toimintasuunnitelman yhdessä muiden aloitteiden kanssa.

Näiden ympäristötavoitteiden saavuttamisen arvioinnin tulee perustua seurantaohjelmiin, joissa hyödynnetään alueellisesti yhdenmukaistettuja menetelmiä. Saatavilla olevat tiedot ovat parantuneet ensimmäisen alueellisen roskaantumisen toimintasuunnitelman hyväksymisen jälkeen. Siitä huolimatta, tieteellinen ja teknologinen kehitys on edelleen ratkaisevan tärkeää BSAP:n tavoitteiden saavuttamiseksi, erityisesti mikroroskan osalta.

Haitallisia aineita ja roskaa koskevat toimenpiteet

Asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi suoritetaan seuraavat toimet:

Koodi	Toimenpide
Teema: Haitalliset aineet	
HL1	Kehitetään Itämeren alueen strategia ja siihen perustuen toimenpidesuunnitelma HELCOMin haitallisten aineiden työlle vuoteen 2024 mennessä.
HL2	Kehitetään kansalliset ohjelmat, joissa ovat painopisteinä ne haitalliset aineet, joita ei muuten säännellä.
HL3	Toimitetaan HELCOMille vuoteen 2023 mennessä mahdollisimman tarkka listaus suunnitelluista ja toimeenpannuihin toimenpiteistä haitallisten aineiden ympäristöön pääsemisen vähentämiseksi, sisältäen olemassa olevan tiedon niiden vaikutuksista.
HL4	Vahvistetaan ja päivitetään HELCOMin suosituksia haitallisten aineiden teollisuuspäästöistä soveltaen tietoa, joka on tuotettu EU:n teollisuuspäästödirektiivin puitteissa, ja nojaten myös muihin lähteisiin tavoitteena suojella Itämeren ympäristöä riittävästi.
HL5	Vähennetään haitallisten aineiden päästöjä pienen mittakaavan lähteistä taajamissa (kunnat, yritykset, yksityiset lähteet) kemikaaliviisailloista ostostrategioilla ja tietoisuuden lisäämiseen tähtäävillä kampanjoilla.
HL6	Vuoteen 2025 mennessä laaditaan kemiallisten aineiden rekisteri, joka rakentuu EU REACH -asetuksen (EC1907/2006) pohjalta.
HL7	Järjestetään koulutus- ja informaatiokampanjoita vuoteen 2025 mennessä yleisen tietoisuuden lisäämiseksi kotitalouskemikaalien sisältämistä haitallisista aineista ja laaditaan artikkeleita siitä, miten voidaan estää niiden pääseminen ympäristöön.
HL8	Vuoteen 2025 mennessä esitetään kriteerejä tai vaatimuksia koskien julkisia hankintoja niiden kemikaalien osalta, jotka ovat Itämeren alueella ympäristölle erittäin vaarallisia. Tarjotaan tukea toteutumisen seurantaan.
HL9	Rakennetaan toimintamalleja vuoteen 2025 mennessä eri kemikaalien käyttöä koskevista säädöksistä ja säädöskehityksistä (esimerkiksi Tukholman sopimus, SAICM-sopimuksen seuraaja, REACH-asetus, vesipuitteidirektiivi, teollisuuspäästödirektiivi) saadun tiedon hyödyntämiseen, jotta voidaan priorisoida toimenpiteitä, jotka kohdentuvat Itämeren alueen saasteisiin ja tunnistaa uusia erityistä huolta aiheuttavia saasteita.
HL10	Kehitetään mekanismi HELCOMin prioriteettiaineiden listan hallinnoimiseksi vuodesta 2025 alkaen ja vastataan seuranta- ja arviointituloksiin, jotka nostavat esiin alueellisia haasteita Itämeren ympäristölle ja uusia huolta aiheuttavia saasteita.
HL11	Järjestetään vuodesta 2024 alkaen globaalien ja EU:n sääntelyn sekä alueellisten merisopimusten haitallisiin aineisiin liittyvän työn jatkuva seuranta ja vaikutetaan aktiivisesti näihin prosesseihin ajaen eteenpäin kansainvälisiä toimenpiteitä, jotka on tunnistettu välttämättömiksi Itämeren tilan parantamiseksi haitallisten aineiden osalta.
HL12	HELCOM osallistuu vuodesta 2023 lähtien jäsenenä SAICM HAA -ryhmään (Strategic Approach to International Chemical Management High Ambition Alliance) kansainvälisen yhteistyön edistämiseksi niiden globaalien kemikaalihaasteiden suhteen, jotka vaikuttavat Itämeren tilaan. Itämerelle tärkeät globaalit haasteet (jotka HELCOM tuo SAICM HAA -ryhmään) tulee tunnistaa.
HL13	Kehitetään vuoteen 2028 mennessä tarkoituksenmukaista seuranta haitallisten aineiden biologisille vaikutuksille, jotta voidaan helpottaa luotettavaa ekosysteemin terveyden arviointia.

Aihe: Vanhat saasteet

- HL14** Edistetään vaihtoehtoisten, vähemmän myrkyllisten metallien ja muiden materiaalien käyttöä lyijyn korvaamiseksi kalastusvälineissä ja ammuksissa, tavoitteena minimoida metallisen lyijyn haitallinen käyttö.
- HL15** Järjestetään vuoteen 2025 mennessä muun muassa informaatiokampanjoita, joiden tavoitteena on vähentää dioksiinipäästöjä. Fokuksena kampanjoissa ovat etenkin polttopuun laatu ja puulajit ja pienen mittakaavan tulisijoissa poltettavat energianlähteet.
- HL16** Edistetään UNEPin 2013 Minamata-yleissopimuksen toimeenpanoa sopimuksen ratifioineissa HELCOM-maissa ja rohkaistaan niitä HELCOM-maita, jotka eivät sitä vielä ole tehneet, ratifioimaan sopimus.
- HL17** Otetaan käyttöön kaikki mahdolliset toimenpiteet elohopeapäästöjen vähentämiseksi energiasektorilta vuoteen 2028 mennessä.
- HL18** Seurataan elohopeapitoisuuksia ruoppausmassoissa ja tehdään tarvittavat toimenpiteet elohopean vapautumisen ehkäisemiseksi ruoppausmenetelmissä ja ruoppausmassojen käsittelyssä.
- HL19** Esitetään kieltoa elohopeapohjaisen amalgaamin käytölle hammaslääketieteessä vuoteen 2030 mennessä, paitsi silloin, kun se on ehdottoman välttämätöntä.
- HL20** Luodaan vuoteen 2023 mennessä säännöt elohopeaa sisältävän jätteen käsittelylle sen ympäristöön pääsemisen estämiseksi. Tuodaan nämä säännöt yleiseen tietoisuuteen.
- HL21** Esitetään vuoteen 2027 mennessä toimenpiteitä perustuen parhaaseen mahdolliseen tieteelliseen tietoon ja teknologioihin perfluorattujen alkylyyhdisteiden, hormonaalisia haittavaikutuksia omaavien fenolihydrideiden sekä kloorattujen parafiinien käytön rajoittamiseksi ja niiden ympäristöön joutumisen ehkäisemiseksi.

Aihe: Uudet huolta aiheuttavat saasteet

- HL22** Parannetaan tietopohjaa lääkeaineiden esiintymisestä ympäristössä sekä niiden pysyvyydestä ja haittavaikutuksista ja varmistetaan tämän tiedon saatavuus laajalle asiantuntijayhteisölle vuoteen 2025 mennessä.
- HL23** Tunnistetaan prioriteettilääkeaineet vuoteen 2024 mennessä käyttäen parasta mahdollista tietoa niiden päästöistä vesiympäristöön ja niiden ympäristövaikutuksista sekä olemassa olevia aineistoja niiden käytöstä Itämeren alueella, jotta voidaan vähentää niihin liittyviä riskejä tehokkaasti ja sisällyttää ne HELCOMin arvioihin indikaattoreina Itämeren tilasta ja ympäristöpainesta.
- HL24** Tuotetaan vuoteen 2025 mennessä ohjeistusta niiden lääkeaineiden seurannalle ja analysoinnille, jotka on tunnistettu Itämeren tilan indikaattoreiksi.
- HL25** Järjestetään vuoteen 2025 mennessä informaatiokampanja siitä, mitä ei pidä vetää WC:stä alas (teemana kemikaalit, lääkeaineet ja roskat).
- HL26** Vahvistetaan käyttämättömien lääkkeiden keräystä Itämeren alueella vuoteen 2026 mennessä.
- HL27** Lisätään yhteistyössä terveydenhuoltoalan kanssa kuluttajien tietoisuutta lääkkeiden sisältämistä pysyvistä ja ympäristölle haitallisista aineista, kun tieteellistä tietoa on tarjolla.
- HL28** Huomioidaan uudet huolta aiheuttavat aineet aloittamalla toistuvia seurantakampanjoita alkaen vuodesta 2021 käyttäen laaja-alaisia analysointitekniikoita, kuten suspect screening- ja non-target screening -menetelmiä.
- HL29** Rajoitetaan niiden sammuusvahtojen käyttöä, jotka sisältävät per- tai polyfluorattuja alkyylejä (PFAS) sekä merellä että valuma-alueella ja edistetään kestävien vaihtoehtojen käyttöä 2027 mennessä.

HL30

Minimoidaan biosidien vapautuminen antifouling-tuotteista mereen ja mieluiten vuoteen 2027 mennessä korvataan biosidejä sisältävät antifouling-aineet biosidivapailla vaihtoehtoilla rakenteissa, laitteissa ja huvineissa niissä tapauksissa, jotka eivät jo ole laivoissa tapahtuvasta haitallisten eliöntorjunta-aineiden hallinnasta laaditun kansainvälisen sopimuksen piirissä (International Convention on the Control of Harmful Anti-fouling Systems on Ships), kun niitä on saatavilla ja kun se on ympäristöllisesti ja teknisesti mahdollista.

Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin

S8

S9

S10

Teema: Meriroska

HL31

Parannetaan tietopohjaa meriroskan vaikutuksista Itämeren alueella, jotta voidaan kehittää uusia toimenpiteitä ja sopia niistä vuoteen 2025 mennessä.

HL32

Sovitaan core-indikaattoreista ja yhtenevästä seurantamenetelmistä, jotta voidaan arvioida meriroskien määriä, koostumusta, levinneisyyttä ja lähteitä (mukaan lukien jokikuormitus) sekä mikroroskia vuoteen 2022 mennessä soveltuvien osin, mutta viimeistään vuonna 2026. Työ tulee tehdä läheisessä koordinaatiossa sopimuksissa ja muissa relevanteissa foorumeissa, kuten EU:n meristrategiapuitedirektiivin meriroskia käsittelevässä teknisessä ryhmässä tehdyn työn kanssa.

Huom. HELCOMin Itämeren alueellinen roskaantumisen toimintasuunnitelma on pääasiallinen työkalu meriroskaan liittyvien ekologisten tavoitteiden ja hoitotavoitteiden saavuttamiseksi.

Liittyminen muihin sopimuksiin

HELCOMin puitteissa tapahtuva yhteistyö tarjoaa ja lisää mahdollisuuksia hakea synergiaa kansallisten toimien osalta eri politiikkojen ja sopimusten suhteen. Haitallisia aineita ja roskaantumista koskevan EU-lainsäädännön ja -politiikkojen sekä Venäjän federaation vesikoodin ja ympäristönsuojelulain täytäntöönpano on ensiarvoisen tärkeää segmentissä kuvatun tavoitteen saavuttamiseksi. Tärkeimmät maailmanlaajuiset sopimukset ovat IMO:n puitteissa tehdyt sopimukset, Minaman, Baselin, Rotterdamin ja Tukholman yleissopimukset sekä UNEEC:n rajavesistösojimus.

Ihmistoiminta merellä

**Ihmistoimintaa merellä
koskeva tavoite**

*”Ympäristön kannalta
kestävä ihmistoiminta
merellä”*

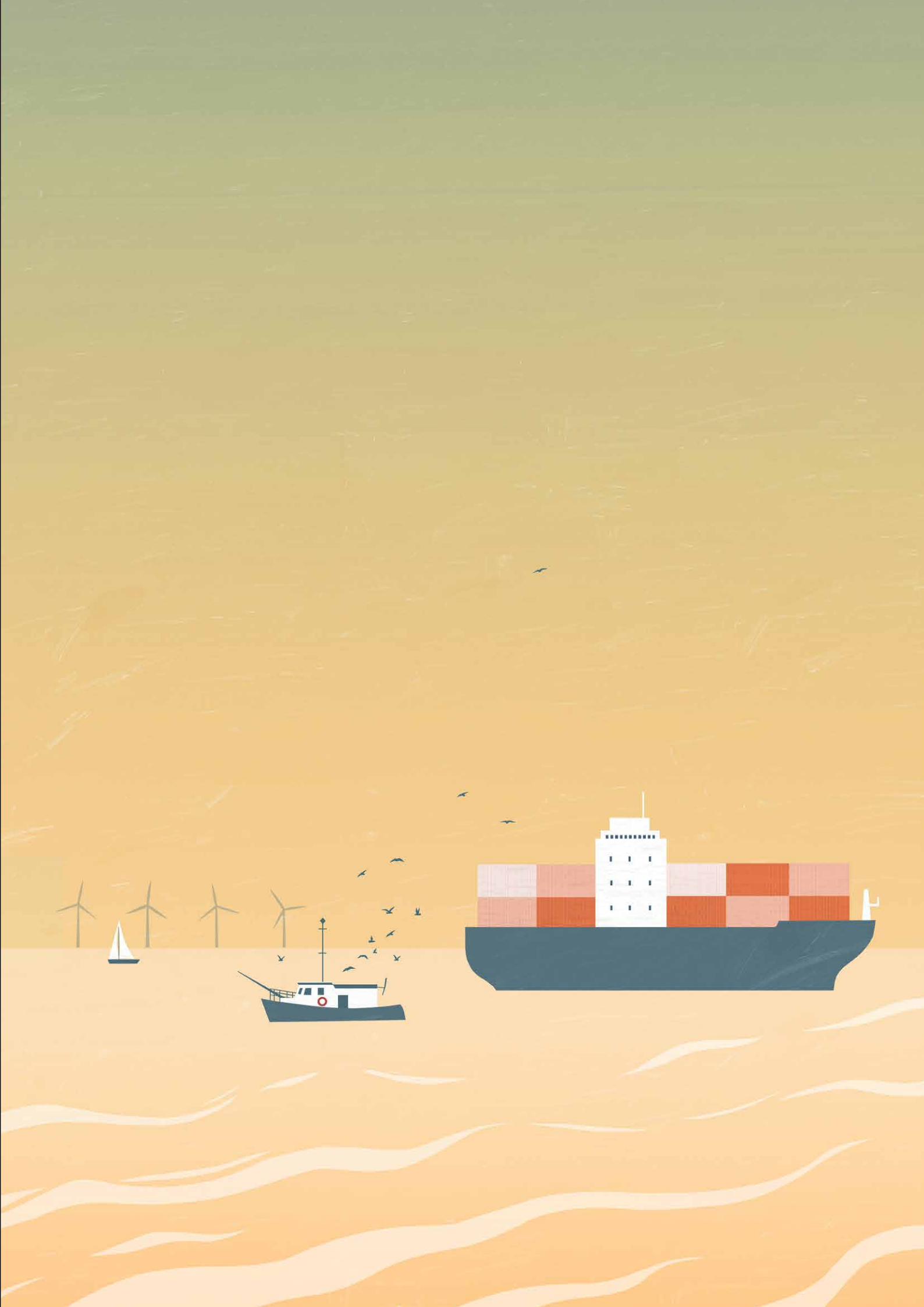
**Ekologiset
tavoitteet**

- Ihmistoiminnasta merellä ei aiheudu häiriötä luonnon monimuotoisuudelle ja ekosysteemille, tai niistä aiheutuva häiriö on mahdollisimman pieni
- Merenpohjan habitaatteihin vaikuttava toiminta ei uhkaa lajien populaatioiden ja yhteisöjen elinkelpoisuutta
- Ihmisen aiheuttamasta melusta ei aiheudu lainkaan haittaa merieliöstölle, tai siitä aiheutuva haitta on mahdollisimman pieni

Hoitotavoitteet

- Minimoidaan merenpohjan habitaattien menetykset ja niille aiheutuva häiriö
- Minimoidaan melun voimakkuus tasoille, jotka eivät vaikuta haitallisesti merieliöstöön
- Uusia vieraslajeja ei tule Itämerelle
- Minimoidaan ihmistoiminnasta merellä aiheutuva ravinnekuormitus, haitalliset aineet ja roska
- Vahvistetaan kansainväliset säännökset ja valvotaan niiden noudattamista – ei laittomia päästöjä
- Turvallinen meriliikenne ilman tahattomia saastepäästöjä
- Tehokkaat reagointivalmiudet onnettomuus- ja hätätilanteissa
- Minimoidaan haitalliset päästöt ilmakehään
- Nollapäästöperiaate öljynporauslautuille
- Varmistetaan merestä saatavien luonnonvarojen kestävä käyttö

Ihmistoiminta merellä –segmentti

Ympäristön kannalta kestävä ihmistoiminta merellä

Nykytilan kuvaus

Merellä tapahtuvan ihmistoiminnan kestävä hallinta on ensiarvoisen tärkeää Itämeren ympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi. Ihmistoimintaa merellä kuuluu kaikki ihmisen toiminta ja rakentaminen merellä kaupallisesta merenkulusta ja huviveneilystä kalastukseen, rakennushankkeista ja ruoppauksesta energiantuotantoon ja mineraalien louhintaan sekä öljyn ja kaasun tuotantoon. Siksi segmentin strategisen kokonaistavoitteen saavuttaminen edellyttää yhteistyötä monien aiheiden osalta. Siihen sisältyy myös lukuisten eri toimijoiden koordinointi ja erilaisten tavoitteiden huomioiminen.

Merenkulun päästöt vaikuttavat edelleen haitallisesti Itämeren ympäristöön huolimatta Kansainvälisen merenkulujärjestön (IMO) viimeisten kymmenen vuoden aikana vahvistetuista nykyisistä ja uusista laivaliikenteen aiheuttamaa saastumista koskevista kansainvälisistä säännöksistä. Laivojen energiatehokkuus paranee, ja myös muunlaisten päästöjen määrä on laskussa. Siitä huolimatta merenkulusta aiheutuu edelleen päästöjä Itämereen, joihin kuuluvat muun muassa typen oksidit (NO_x), rikin oksidit (SO_x), hiukkaset, jätevedet ja päästöt pakokaasujen puhdistusjärjestelmistä, jotka johtavat meriympäristön saastumiseen ja rehevöitymiseen. Lisäksi merenkulusta aiheutuu useita meriympäristöön kohdistuvia paineita, jotka eivät vielä kuulu pakollisten kansainvälisten säännösten piiriin, kuten vedenalainen melu, biofouling ja harmaiden vesien päästöt.

Ilmavalvonnan avulla havaittuja öljyvuotoja on vähemmän, ja niiden laajuus on vähentynyt, ja vaikka öljyvuotoihin ja haitallisten aineiden päästöihin varautuminen ja niihin reagoiminen merellä ja maissa ovat Itämerellä melko pitkälle kehittyneet, parantamisen varaa on edelleen. Vuosiraportit ovat osoittaneet tunnistamattomien kemiallisten aineiden ja uusien polttoainetyyppien vuotojen lisääntyneen, ja niihin on kehitettävä uusia tapoja reagoida, erityisesti, kun huomioidaan se, että onnettomuuksien todennäköisyys on lisääntynyt liikenteen vilkastumisen ja ilmastomuutoksen aiheuttamien äärimmäisten sääolosuhteiden seurauksena.

Kalastusta harjoitetaan Itämerellä laajoilla alueilla, millä on suoria vaikutuksia niin kohdelajeihin kuin suojeltuihin lajeihin ja habitaatteihin. Tällä hetkellä suurin osa Itämeren kaupallisista kalakannoista ei biomassassa mitattuna ole hyvässä tilassa, ja monien kantojen kalastuskuolleisuus on huolestuttavaa. Pohjatroulauksen merenpohjalle aiheuttamat fyysiset häiriöt

sekä lintujen, merinisäkkäiden ja muiden kuin kohdekalalajien sivusaaliit ovat muita ekosysteemiin kohdistuvia paineita, joita on vähennettävä. Tämän lisäksi kalastus saa aikaan paitsi muutoksia ravintoverkoissa ja saaliiden ikä- ja kokojakaumassa, mutta myös vähentää sekä kalojen että muiden merieliöiden lisääntymiskykyä ja resilienssiä.

Merenkulun ja kalastuksen lisäksi mineraalien louhinta, ruoppaus, offshore-tuulipuistojen perustaminen, muut meren energiantuotannon muodot sekä vedenalaisten kaapelien ja putkien asentaminen vaikuttavat meriympäristöön kielteisesti. Yksi eri toiminnan vaikutuksista on merenpohjan fyysinen häiriö ja sen menetys. On arvioitu, että noin 40 % Itämeren merenpohjasta on mahdollisesti häiritty, ja monien vedenalaisten biotooppien ja lajien suojelutilanne on heikko. Vedenalaisten vaarallisten kohteiden, kuten mereen upotettujen ammusten, sotaan liittyvien tarvikkeiden ja öljyä sisältävien hylkyjen lisäksi, merenpohjalle häiriötä aiheuttavan toiminnan seurauksena mereen pääsee haitallisia aineita, mikä voi vaikuttaa Itämeren meriympäristöön ja siellä tapahtuvaan toimintaan. Vedenalaiset merenpohjassa olevat vaaralliset kohteet ovat paitsi saastelähteitä, ne ovat myös fyysisiä esteitä, jotka aiheuttavat vaaroja merenkulkualan työntekijöille. Edellä mainittu toiminta, mukaan lukien offshore-tuulipuistojen ja vesiviljelylaitosten toiminta, vaikuttaa merieliöihin myös melun aiheuttamien vaikutusten kautta ja aiheuttaa mahdollisia vaaratilanteita ja häiriötä merilinnuille ja muulle merieliöstölle.

Vaikka monilla merellä tapahtuvan ihmistoiminnan eri aloilla on tapahtunut merkittävää edistymistä, on ilmeistä, että lisätoimia tarvitaan. Merellä tapahtuvan ihmistoiminnan laajenemisesta uusille sektoreille on aiheutunut uusia paineita, joiden säänteleminen ei ole vielä vakiintunut. Nykyisten ja uusien merellä tapahtuvan ihmistoiminnan muotojen kumulatiivisia vaikutuksia on arvioitava, ja on sovellettava ekosysteemipohjaista lähestymistapaa, jossa huomioidaan ekosysteemin kantokyky ja tarve asettaa rajat ihmisen toiminnalle.

Tavoitetilan kuvaus

Itämeren tavoitetila kestävien ja turvallisten merellä tapahtuvan ihmistoiminnan muotojen suhteen on kuvattu ekologisten tavoitteiden avulla:

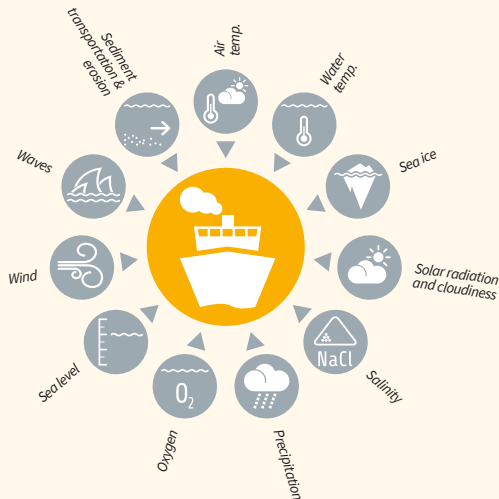

Ihmistoimintaa merellä
koskeva tavoite

”Ympäristön kannalta kestävä ihmistoiminta merellä”

Ihmistoimintaa merellä vaikuttavat
ilmastonmuutoksen vaikutukset

Huomioidut YK:n kestävän kehityksen
tavoitteet (SDG)

- **2.4** Vuoteen 2030 mennessä varmistetaan kestävät ruoantuotantojärjestelmät ja otetaan käyttöön tuottavuutta ja tuotantoa lisääviä resiliентtejä maatalouskäytäntöjä, jotka auttavat ylläpitämään ekosysteemejä, vahvistavat kykyä sopeutua ilmastonmuutokseen, äärimmäisiin sääilmiöihin, kuivuuteen, tulviin ja muihin katastrofeihin ja parantavat asteittain maan ja maaperän laatua.
- **12.2** Vuoteen 2030 mennessä luonnonvarojen hallinta on kestävää ja niiden käyttö tehokasta.
- **12.5** Vuoteen 2030 mennessä vähennetään merkittävästi jätteiden syntymistä niiden ennaltaehkäisyyn, vähentämiseen, kierrätykseen ja uudelleenkäyttöön liittyvillä toimilla.
- **12.4** Vuoteen 2020 mennessä kemikaalien ja kaikkien jätteiden käsittely koko niiden elinkaaren ajan on ympäristöystävällistä sovitujen kansainvälisten viitekehysten mukaisesti. Vähennetään merkittävästi niiden kulkeutumista ilmakehään, veteen ja maaperään niiden aiheuttamien ihmisten terveyteen ja ympäristöön kohdistuvien haittavaikutusten minimoimiseksi.
- **13.2** Integroidaan ilmastonmuutokseen liittyvät toimenpiteet kansallisiin politiikkoihin, strategioihin ja suunnittelutoimiin.
- **14.1** Vuoteen 2025 mennessä ennaltaehkäistään ja vähennetään merkittävästi kaikenlaista meren saastumista, erityisesti maalla tapahtuvasta toiminnasta aiheutuvaa saastumista, mukaan lukien meriroska ja ravinteista aiheutuva saastuminen.
- **14.4** Vuoteen 2020 mennessä säännellään tehokkaasti kalanpyyntiä ja lopetetaan liikakalastus, laiton, ilmoittamaton ja sääntelemätön kalastus ja haitalliset kalastuskäytännöt ja pannaan täytäntöön tieteellisiin tutkimustuloksiin perustuvia hoitosuunnitelmia kalakantojen palauttamiseksi mahdollisimman lyhyessä ajassa vähintään tasolle, joilla voidaan taata suurin mahdollinen kestävä tuotto kalakantojen biologisten ominaisuuksien mukaisesti.
- **14.c** Edistetään valtamerten ja niiden resurssien suojelua ja kestävää käyttöä toimeenpanemalla kansainvälisen lain säännökset siten kuin ne on määritetty Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimuksessa (UNCLOS), jossa linjataan valtamerten ja niiden resurssien suojelua ja kestävää käyttöä koskeva oikeudellinen kehys YK:n kestävän kehityksen Rio+20-kokouksessa hyväksytyin kokouksen loppuasiakirjan The Future We Want 158. kappaleen mukaisesti.
- **15.8** Vuoteen 2020 mennessä tuodaan esille toimenpiteitä, joilla voidaan ehkäistä ja merkittävästi vähentää haitallisten vieraslajien leviämistä maa- ja vesiekosysteemeissä ja hallita tai hävittää merkittävimpiä vieraslajeja.

Lisätietoja liitoksista ihmistoimintaa merellä koskeviin muihin sopimuksiin löytyy sivulta 47.

Huomioidut
paineet

Huomioidut
toiminnan muodot

Liittyy muihin
segmentteihin

- Ihmistoimintaa merellä koskevien tavoitteiden saavuttaminen on edellytys sille, että tavoite ”Itämeren ekosysteemi on hyvinvoiva ja resiliентti” on mahdollista saavuttaa.
- Ihmistoimintaa merellä koskevan tavoitteen saavuttaminen on välttämätöntä rehevöitymistä sekä haitallisia aineita ja roskia koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi.

- Ihmistoiminnasta merellä ei aiheudu häiriötä luonnon monimuotoisuudelle ja ekosysteemille, tai niistä aiheutuva häiriö on mahdollisimman pieni
- Merenpohjan habitaatteihin vaikuttava toiminta ei uhkaa lajien populaatioiden ja yhteisöjen elinkelpoisuutta
- Ihmisen aiheuttamasta melusta ei aiheudu lainkaan haittaa meriympäristölle, tai siitä aiheutuva haitta on mahdollisimman pieni

Tavoitetilan saavuttaminen: hoitotavoitteet

Tavoitetilan saavuttamiseksi on määritelty seuraavat hoitotavoitteet:

- Minimoidaan merenpohjan habitaattien menetykset ja niille aiheutuva häiriö
- Minimoidaan melun voimakkuus tasoille, jotka eivät vaikuta haitallisesti merieliöstöön
- Uusia vieraslajeja ei tule Itämerelle
- Minimoidaan merellä tapahtuvasta ihmistoiminnasta aiheutuva ravinnekuormitus, haitalliset aineet ja roska
- Vahvistetaan kansainväliset säännökset ja valvotaan niiden noudattamista – ei laittomia päästöjä
- Turvallinen meriliikenne ilman tahattomia saastepäästöjä
- Tehokkaat reagointivalmiudet onnettomuus- ja hätätilanteissa
- Minimoidaan haitalliset päästöt ilmakehään
- Nollapäästöperiaate öljynporauslautuille
- Varmistetaan merestä saatavien luonnonvarojen kestävä käyttö

Ihmistoiminta merellä -segmenttiin kuuluvien toimenpiteiden toteuttaminen on yksi avaintekijöistä, jotta Itämeren toimenpideohjelman visio hyvinvoivasta Itämeren ympäristöstä voidaan saavuttaa ja Itämeren alueella voidaan edistää erilaisia toimenpiteitä, jotka eivät vaaranna ekologista, sosiaalista ja pitkän aikavälin taloudellista kestävyttä. HELCOMin tavoitteena on jatkuvasti tehdä Itämerestä edelläkävijä ympäristön kannalta kestävässä merellisessä ihmistoiminnassa, mukaan lukien merenkulku, kalastus, vesiviljely, offshore-tuulipuistot ja infrastruktuuri. HELCOM tunnistaa tarpeen laajentaa offshore-tuulienergiaa merkittävästi vuosien 2030 ja 2050 ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi ja ryhtyy toimiin varmistaakseen, että offshore-sektorin laajentuminen saavutetaan kestävästi ja noudattaen luonnon monimuotoisuuteen ja hyvinvoivaan meriympäristöön liittyviä sitoumuksia. Merenpohjan kaivostoiminnan (pois lukien hiekan ja soran nosto) lyhyen ja pitkän aikavälin vaikutusten minimoimiseksi mineraaleja ei tulisi myöskään hyödyntää, ennen kuin sen vaikutuksia meriympäristöön, luonnon monimuotoisuuteen ja ihmisen toimintaan on tutkittu riittävästi. Riskit on ymmärrettävä ja teknologioiden ja toimintatapojen avulla on kyettävä osoittamaan, varovaisuusperiaatteen mukaisesti, että merenpohjan kaivostoiminta ei vahingoita ympäristöä vakavasti.

BSAP:ssa esitettyjen toimien täytäntöönpanon lisäksi tämä edellyttää myös muiden välineiden, kuten vedenalaista melua koskevan alueellisen toimintasuunnitelman (Regional Action Plan on Underwater Noise) ja sovellettavien kansallisten, alueellisten ja kansainvälisten säännösten täytäntöönpanoa merellisen ihmistoiminnan osalta, sekä teollisuuden aktiivisia vapaaehtoisia sitoumuksia.

Ihmistoimintaa merellä koskevat toimenpiteet

Asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi suoritetaan seuraavat toimet:

Koodi	Toimenpide
Teema: Mereiset toiminnot	
Aihe: Öljynporauslauttojen päästöt	
S1	Päivitetään toimintaohjelma öljynporauslauttojen ympäristönsuojelulle, jotta voidaan panna käytäntöön "nollapäästöperiaate" kaikkien lautan käyttöaikana tuotettujen ja käytettyjen kemikaalien ja muiden aineiden suhteen vuoteen 2026 mennessä.
Aihe: Merenkulun turvallisuus	
S2	Viimeistään vuoteen 2030 mennessä tehdään toimenpiteitä, joilla varmistetaan uusien (syvyys)kartoitusten valmistuminen navigoinnissa käytettäville kategorian I ja II alueille.
S3	Varmistetaan uusien (syvyys)kartoitusten valmistuminen rannanläheisten alueiden ja muiden alueiden osalta, joita tyypillisesti käytetään turvalliseen veneilyyn, ympäristönsuojeluun, paikkatietoihin liittyviin tarkoituksiin ja öljyntorjuntaan (joita myös kutsutaan kategorian III alueiksi), siihen aikaan mennessä, joka on määritetty Itämeren Hydrografisen Komission (BSHC) ja HELCOMin BSHC-HELCOM-revisioidussa Itämeren harmonisoidussa hydrografisten kartoitusten suunnitelmassa.
S4	Työstetään edelleen HELCOMin AIS- järjestelmää (Automatic Information System) ja myös uusia järjestelmiä, kuten VHF-datanvaihtojärjestelmää (VDES) ja muita e-navigaatiopalveluja, vuoteen 2027 mennessä, jotta voidaan lisätä navigaation turvallisuutta ja saavuttaa etuja ympäristön kannalta.
S5	Vahvistetaan edelleen yhteistyötä Kansainvälisen Merenkulkujärjestön (IMO) kanssa ja alueellista yhteistyötä navigoinnin turvallisuuteen liittyen HELCOMin Maritime-ryhmässä soveltuvin osin, etenkin tunnistaen teknisen tiedonvaihdon tarpeen riskinarvioinnissa laivaonnettomuuksien välttämiseksi Itämerellä.
S6	Jatketaan läheistä teknistä yhteistyötä Euroopan merenkulun turvallisuusviraston (EMSA) kanssa merenkulun niiden aineistojen keruussa ja analysoinnissa, jotka ovat relevantteja turvallisemman merenkulun kehittämiseksi Itämerellä, kuten EMCIP, ja etsitään mahdollisuuksia tulevaisuuden yhteistyölle aineistojen luovuttamiseksi EMSAlle, mukaan lukien tiedot huumeiden ja alkoholin väärinkäytöstä onnettomuuksien aiheuttajina sekä aineistot päästöistä ja lastin putoamisesta ympäristöön.
Aihe: Vieraslajit	
S7	Perustetaan vuoteen 2024 mennessä ja sen jälkeen toimeenpannaan varoitusjärjestelmä satamissa havaituista uusista vieraslajeista.
S8	Tehdään töitä Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) biofoulingiin (laivojen pohjaan kiinnittyvien organismien) liittyvän ohjeistuksen harmonisoidun toimeenpanon edistämiseksi ottaen huomioon esimerkiksi ehdotettu biofoulingin hallinnan tiekartta ja otetaan edelleen osaa IMOssa tehtävään työhön. Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin HL30
S9	Edistetään tehokkaiden ja ympäristön kannalta kestävien biofoulingin hallinnan tekniikoiden ja laivoissa ja huviveneissä käytettävien anti-fouling-järjestelmien kehittämistä, mukaan lukien biosidivapaat vaihtoehdot biofoulingin estämiseksi, tukemalla niihin liittyvää tutkimusta ja kehitystyötä Itämeren alueella. Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin HL30

S10

Vahvistetaan yhteistyötä sidosryhmien kanssa kestävien biofouling-järjestelmien kehityksessä ja toimeenpanossa vuoteen 2026 mennessä, jotta voidaan minimoida vieraslajien saapuminen ja haitallisten aineiden ja mikromuovien päästöt anti-fouling-järjestelmistä sekä parantaa energiatehokkuutta.

Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin

HL30

S11

Toimeenpannaan yhteinen käytäntö OSPARin ja HELCOMin sopimusmaille vapautuksien myöntämiselle painolastivesiyleissopimuksen (BWM) säännöksen A-4 suhteen ja pidetään painolastivesien riskinarviointiväline ajan tasalla satamissa tehtyjen tutkimusten aineistojen suhteen.

S12

Jatketaan läheistä yhteistyötä OSPARin kanssa painolastivesiyleissopimuksen toimeenpanemiseksi ja biofoulingin hallinnan edistämiseksi alueellisella tasolla ja alueiden välillä.

Aihe: Huviveneily

S13

Edistetään ympäristön kannalta kestävää huviveneilyä, mukaan lukien ympäristön kannalta parhaiden ratkaisujen käyttö sekä veneilijöiden että satamien ja vierasvenesatamien työntekijöiden koulutuksen ja tietoisuuden parantamisen kautta. Edistetään myös "vihreitä" satamia ja vierasvenesatamia esimerkiksi ekomerkkien avulla ja kehittään vuoteen 2025 mennessä ohjeistusta ja parhaita käytäntöjä, jotka auttavat satamia saavuttamaan kriteerit.

Aihe: Aluksista peräisin olevat päästöt

S14

Vuoteen 2025 mennessä tehdään tutkimus ja vaikutustenarviointi, jossa arvioidaan rahtilaivojen mahdollisuudet tuoda jätevedet satamien vastaanottojärjestelmiin (PRF) tai jätevesien käsittelymenetelmiä laivalla ennen niiden laskemista mereen. Tulosten perusteella tehdään tarpeelliset toimenpiteet, jotta voidaan tehdä päätös vuoteen 2027 mennessä siitä, laajennetaanko Itämeren erityisasemaan liittyvää sääntelyä alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemiseen liittyvässä kansainvälisessä yleissopimuksessa (MARPOL-sopimus, liite IV), kattamaan myös rahtilaivojen jätevedet.

S15

Vuoteen 2027 mennessä suoritetaan tutkimus ja vaikutustenarviointi, jossa tutkitaan harmaiden vesien määrät ja vaikutukset sekä laivojen mahdollisuudet kuljettaa ne satamien vastaanottojärjestelmiin tai hoitaa niiden käsittely laivalla, ennen kuin ne päästetään mereen. Tulosten perusteella tehdään tarvittavat toimenpiteet, jotta voidaan vuoteen 2029 mennessä päättää, kuinka alusten harmaiden vesien päästöjä tulisi hallita.

S16

Tehdään tutkimus ja vaikutustenarviointi vuoteen 2026 mennessä, jotta voidaan arvioida kemikaalitankkereiden tankkien pesuvesien sisältämien myrkyllisten nestejäämien päästömäärät ja niiden vaikutukset Itämereen (MARPOL-sopimuksen liite II). Tulosten perusteella tehdään tarvittavat toimenpiteet vuoteen 2028 mennessä liittyen siihen, täytyykö myrkyllisten nestejäämien päästöjä Itämereen entisestään rajoittaa MARPOL-sopimuksen liitteessä, ja jos täytyy, niin miten.

S17

Tutkitaan satamien vastaanottojärjestelmien riittävyys ja käyttö ruuman pesuvesille (energianlähteiden MARPOL-sopimuksen liite V) vuoteen 2024 mennessä ja saatuun tietoon perustuen varmistetaan riittävät vastaanottojärjestelmät Itämeren satamissa pesuvesille, jotka on luokiteltu meriympäristölle haitattomiksi (non-HME) MAPROL-sopimuksen liitteessä V, ja edelleen varmistetaan vuoteen 2027 mennessä kannustimia laivoille, jotka käyttävät niitä.

S18

Kehitetään tiekartta, jotta voidaan minimoida ruokajätteen päästöt Itämereen, ja kehitetään vuoteen 2025 mennessä HELCOMin suositus, jolla tuetaan vapaaehtoisia sopimuksia kaiken ruokajätteen tuomisesta laivoilta satamien vastaanottojärjestelmiin.

S19

Vahvistetaan Itämeren erityisasemaan liittyvät MARPOL-sopimuksen liitteen IV vaatimukset ja varmistetaan jatkuvasti sopivien vastaanottojärjestelmien olemassaolo Itämeren matkustajasatamissa, ottaen huomioon asiakirjan "Tekninen ohjeistus jätevesien käsittelyyn Itämeren erityisalueella" MARPOL-sopimuksen liitteen IV mukaisesti".

S20

Varmistetaan vuoteen 2024 mennessä, että passiivisesti kalastetulle meriroskalle ei aseteta erillismaksuja.

S21

Kehitetään parhaita teknologioita, menetelmiä ja tapoja (BAT/BEP) minimoida kuivan lannoitteen aiheuttamat ravinnepäästöt Itämeren alueen satamissa säilytyksen ja käsittelyn yhteydessä ja lisätään tietoisuutta niistä vuoteen 2024 mennessä.

S22

Kehitetään vuoteen 2025 mennessä tiekartta, jonka tavoitteena on vähentää rikkipesureiden pesuvesien haitallisia päästöjä vähintäänkin olemassa olevan lainsäädännön tasolle varovaisuusperiaatteen ja Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) työn tulokset huomioon ottaen.

S23

Kehitetään tiekartta, jotta voidaan vahvistaa Itämeren NOx-päästöjen kontrollialueen (NECA) toimeenpano vuoteen 2023 mennessä perustuen kokemuksiin ja opittuihin asioihin.

S24

Edistetään vaihtoehtoisten polttoaineiden ja energianlähteiden käyttöä merenkulussa ja huviveneilyssä sekä digitalisaation ja muiden teknologisten innovaatioiden hyödyntämistä vuoteen 2027 mennessä, jotta voidaan optimoida energiatehokkuus Itämeren alueella ja vähentää sekä kasvihuonekaasujen että muiden ilmansaasteiden päästöjä.

S25

Seurataan aktiivisesti keskustelua Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä (IMO) kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämisestä ja kontribuoidaan siihen sekä varmistetaan, että navigointi jääolosuhteissa ja sen erityisvaatimukset otetaan huomioon. Varmistetaan HELCOM Green Teamin työn kautta, että merenkulku Itämeren alueella saavuttaa IMO:n kasvihuonekaasustrategian tavoitteet vuoteen 2030 mennessä, mutta ei kuitenkaan heikennä toimia ilmansaasteiden tai muiden ympäristövaikutusten vähentämiseksi.

S26

Tehdään töitä laivarahoituksen ja innovaatorahoituksen varmistamiseksi ja kestävämmän merenkulun tukemiseksi ja varmistetaan merenkulkua koskevat aihealueet soveltuvissa rahoitusmekanismeissa.

S27

Mahdollistetaan maasähkön käyttö Itämeren alueella edistämällä sen jakelua ja saatavuutta ja varmistetaan taloudelliset kannustimet maasähkön jakelulle ja käytölle vuoteen 2027 mennessä.

S28

Kehitetään ja helpotetaan sopivien ja tehokkaiden talouskannustimien toimeenpanoa laivojen päästöjen vähentämiseksi, huomioiden HELCOMin suositus 28E/13, kuten oikaistu 19. kesäkuuta 2019.

S29

Jatketaan dialogia, joka on aloitettu Itämeren merenkulun vihreän teknologian ja vaihtoehtoisten polttoaineiden ryhmässä (HELCOM GREEN TEAM), ja tehdään töitä yhdessä muiden alueellisten hallinnollisten organisaatioiden, kansalaisjärjestöjen sekä teollisuuden ja tutkimusyhteisön kanssa vihreiden teknologioiden ja vaihtoehtoisten polttoaineiden kehityksen ja käytön lisäämiseksi edelleen, jotta on mahdollista vähentää haitallisten pakokaasujen päästöjä ja pyrkiä kohti puhdasta ja vähähiilistä merenkulkua.

Teema: Öljyntorjunta

S30

Viimeistään vuoteen 2027 mennessä kehitetään edelleen alueellista valmiutta ja öljyntorjuntaan liittyviä palveluita, esimerkiksi tutkimalla vaihtoehtoja päivittää SeaTrack Web sisältämään live-dataa, jotta voidaan parantaa öljypäästöjen kulun ennusteita. Tutkitaan vaihtoehtoja valmistella SeaTrack Web integraation Clean Sea Net -satelliittihavainnointipalvelun kanssa.

S31

Tehdään soveltuvuustutkimus vuoteen 2022 mennessä sekä tarvittaessa tehdään riskiarvio öljyn, haitallisten ja myrkyllisten aineiden (HNS) päästöille meriympäristössä Itämeren alueella vuoteen 2025 mennessä.

S32

Kehitetään viitekehys holistiselle/yhdenmetylle saasteonnettomuuksien hallinnalle merellä, joka mahdollistaisi koordinoitun torjuntavasteen merellä ja rannoilla vuoteen 2025 mennessä.

S33

Vahvistetaan keskinäistä avunantoa öljyntyneiden eläinten hoitamiseksi Itämeren alueella vuoteen 2025 mennessä.

S34

Kehitetään ympäristön kannalta parhaat menetelmät (BEP) kokonaisvaltaiselle ammusten, hylkyjen ja vaarallisten vedenalaisten kohteiden riskiarviolle vuoteen 2025 mennessä ja toimeenpannaan parhaat mahdolliset menetelmät (BAT) ympäristön kannalta sopivalle ja turvalliselle hallinnalle vuoteen 2028 mennessä.

S35

Ylläpidetään HELCOMin temaattista arviota vaarallisista vedenalaisista kohteista elävänä dokumenttina, mukaan lukien ammut ja hyltyt, ja päivitetään tieto säännöllisesti HELCOMin kartta- ja aineistopalveluun vuoteen 2024 mennessä.

S36

Toimeenpannaan monialueellinen haitallisten ja vaarallisten aineiden manuaali operationaaliseen torjuntaan haitallisten ja vaarallisten aineiden päästöille merellä ja järjestetään harjoituksia vuoteen 2025 mennessä.

S37

Sitoudutaan testaamaan toimet, jotka on esitetty monialueellisessa haitallisten ja vaarallisten aineiden torjuntamanuaalissa BALEX 2022 -harjoituksessa.

S38

Toteutetaan seurantaa ja saasteriskiarviota lajeille ja luontotyypeille Itämeren alueella vuoteen 2026 mennessä.

Teema: Kalastuksen hallinta

S39

Kehitetään vuoteen 2026 mennessä ohjeistusta siitä, miten voidaan kustannustehokkaasti parantaa aineistoja, joita kerätään vapaa-ajankalastuksesta, yhteistyössä EU:n aineistonkeruun kehityksen alueellisten koordinaatio-ryhmien sekä Kansainvälisen merentutkimusneuvoston (ICES) kanssa.

S40

Tunnistetaan vuoteen 2024 mennessä kalalajit, joita varten tarvitaan parempia aineistoja tunnistettuihin tarkoituksiin, esimerkiksi raja-arvojen asettamiseen. Käytetään asiaan sitoutuneita ohjelmia ja projekteja helpottamaan kyseisiä lajeja koskevien aineistojen keräämistä ja raportointia vuoteen 2025 mennessä, jotta voidaan tunnistaa ja toimeenpanna toimia ympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi.

Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin

B35

S41

Laajennetaan yhteistyötä Itämeren kalastusfoorumin (BALTFISH) ja relevanttien HELCOMin työryhmien välillä vuoteen 2023 mennessä, jotta helpotetaan monia toimia ympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi.

S42

Päivitetään ja harmonisoidaan vuoteen 2024 mennessä vuodelta 2016 olevaa päätöksentekoa tukeva BALTFIM-PA-työkalu esimerkiksi Kansainvälisessä merentutkimusneuvostossa (ICES) käynnissä olevien merenpohjan arviointiin liittyvien aloitteiden avulla. Tämän työkalun tulisi myös tarjota vaihtoehtoja, miten vähennetään kalastuksen mahdollisia negatiivisia vaikutuksia suojelualueisiin mahdollisimman kustannustehokkaasti, myös merisuojelualueilla (MPA).

Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin

B3

B5

B8

Aihe: Sivusaaliit

S43

Vähennetään kalastuksen negatiivisia vaikutuksia meriekosysteemiin tukemalla kalastuksen hallinnan kehitystä, mukaan lukien tekniset toimenpiteet ei-toivotun sivusaaliin (kalat, linnut ja merinisäkkäät) minimoimiseksi ja lähes nollatavoitteen saavuttamiseksi relevanttien lajien osalta vuoteen 2024 mennessä, etenkin Itämeren pääaltaassa esiintyvän pyöriäisen osalta vuoteen 2022 mennessä.

Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin

B8

S44

Kutsutaan sopivat viranomaiset välittömästi, viimeistään vuonna 2022, toimeenpanemaan Itämeren pääaltaassa toimenpiteitä, joilla vähennetään merkittävästi pyöriäisen sivusaaliiksi joutumista, tavoitteena saavuttaa lähes nollataso sivusaaliiden osalta.

Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin

B8

S45

Kutsutaan sopivat viranomaiset toimeenpanemaan operationaalisia suojelutoimenpiteitä Tanskan salmien alueella (Belt Sea) elävälle pyöriäispopulaatiolle vuoteen 2024 mennessä, kuten pysyvät ja/tai alueelliset tai ajalliset kiellot relevanteille kalastusmenetelmille niillä riskialueilla, joilla tekniset menetelmät eivät riitä suojelutavoitteiden saavuttamiseksi.

Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin

B8

Edistetään tehokkaita toimenpiteitä, joilla minimoidaan pyöriäisen sivusaaliiksi joutuminen Itämeren alueella, muun muassa BALTIFISH-yhteistyön kautta, ja arvioidaan ja edistetään sopeutettuja toimenpiteitä tarpeen mukaan vuoteen 2025 mennessä.

S46

Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin

B8

Testataan, edistetään ja esitellään uusia teknisiä ja operationaalisia toimia sivusaaliiksi joutumisen vähentämiseksi, kuten vaihtoehtoiset ja hyljeturvalliset välineet, yhteistyössä toimivaltaisten viranomaisten kanssa, tavoitteena korvata sivusaaliin suhteen todistetusti ongelmalliset kalastusvälineet mahdollisuuksien mukaan ja arvioidaan toimenpiteiden vaikutusta viiden vuoden välein vuodesta 2023 alkaen. Päivitetään säännöllisesti HELCOMin kyselyä vaihtoehtoisten kalastusvälineiden ja kalastusmenetelmien testauksesta.

S47

Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin

B3

B5

B8

Kehitetään ja toimeenpannaan tehokas aineistonkeruumenetelmä, jotta saadaan luotettavampaa aineistoa lintujen ja nisäkkäiden sivusaalimääristä suhteessa kalastusponnistukseen ja jotta tieto on yhdenmukaista ja täyttää ne kriteerit, jotka on määritetty Kansainvälisessä merentutkimusneuvostossa (ICES). Relevantit aineistolähteet ovat esimerkiksi EU:n valvonta-asetus ja muut kansalliset ja alueelliset koordinoitua aineistonkeruuhjelmat tai -projektit tietopuutteiden paikkaamiseen, jotka on määritetty HELCOMin kalastusaineistoille laatimassa tiekartassa.

S48

Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin

B5

B8

Pidetään yllä, kehitetään ja laajennetaan lainsäädäntöön tai vapaaehtoisuuteen perustuvia järjestelmiä, jotta voidaan 1) suojella merilinnuille tärkeitä alueita ja vuodenaikoja luomalla sopivia, suojelutavoitteiden kanssa yhteensopivia kalastusmenetelmiä ja 2) seurata merilintujen joutumista sivusaaliiksi vuoteen 2025 mennessä. Laajennetaan ja kehitetään tiedotusohjelmia kalastussektorille liittyen niiden mahdollisiin merilintupopulaatioihin kohdistuviin vaikutuksiin.

S49

Aihe: Kalakantojen hallinta

Toimivaltaisten viranomaisten tulee yhdessä edelleen kehittää suojelutoimenpiteitä Itämeren lohelle, jotta voidaan tukea uuden alueellisen lohenhoitosuunnitelman kehitystä ja laatia kansalliset lohenhoitosuunnitelmat vuoteen 2023 mennessä, kun tämä on tarkoituksenmukaista. Nämä hoitosuunnitelmat tulisi toimeenpanna vuoteen 2025 mennessä, jotta voidaan saavuttaa asetetut tavoitteet, sisältäen smolttituotannon, geneettisen monimuotoisuuden ja levinneisyyden koko jokihabitaatissa (mutta ei näihin rajoittuen). Lisäksi tulisi varmistaa kansallisesti, että eri toimintojen luvitus joissa ja niiden lähellä ei vaaranna mahdollisuuksia saavuttaa jokikohtaisia tavoitteita.

S50

Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin

B16

Toimivaltaisten viranomaisten tulisi kehittää meritaimenkantoihin liittyviä aineistoja ja vahvistaa meritaimenkantoja toimeenpanemalla kansallisia toimenpiteitä viimeistään vuoteen 2025 mennessä tavoitteena saavuttaa hyvä ekologinen tila meritaimenpuroissa ja -joissa.

S51

Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin

B16

Määritetään tarvittavat lisätoimenpiteet vuoteen 2024 mennessä relevanteilla hallinnon aloilla (kalastus, ympäristö jne.), jotta voidaan parantaa kalakantojen koko- ja ikäjakaumaa, mukaan lukien turskakannat.

S52

Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin

B27

S53

Toteutetaan toimenpiteitä rannikkokalayhteisöjen ennallistamiseksi tietyillä rannikkoalueilla, mukaan lukien kalastuskieltoalueiden (no-take -alueet) perustaminen, ajalliset kiellot ja saalismäärien säätely vuoteen 2026 mennessä, kun tarkoituksenmukaista.

Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin

B15

S54

Jaetaan tietoa sopimusmaiden, BALTFINin ja Baltic Sea Advisory Councilin (BSAC) välillä ei-letaaleista toimenpiteistä tai muista tavoista, joilla voidaan hallinnoida hylkeiden ja kalastuksen välisiä interaktioita, ja toteutetaan toimenpiteet vuoteen 2025 mennessä, kun tämä on tarkoituksenmukaista.

Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin

B3

B5

Teema: Vedenalainen melu

S55

Tunnistetaan vuoteen 2025 mennessä ja päivitetään säännöllisesti kahden vuoden välein toimenpiteitä jatkuvan vedenalaisen melun torjumiseksi Itämeren alueella, ympäristön kannalta parasta saatavilla olevaa tekniikkaa hyödyntäen ja toteutetaan nämä toimenpiteet sen jälkeen Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n suositusten ja säätelyn mukaisesti.

S56

Tuetaan käynnissä olevaa keskustelua vedenalaisesta melusta Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä (IMO) ja osallistutaan siihen aktiivisesti, muun muassa tekemällä työtä alueellisesti koordinoitujen toimenpiteiden toimeenpanemiseksi vuoteen 2028 mennessä.

S57

Aloitetaan työskentely alueellisesti koordinoitujen toimenpiteiden toteuttamiseksi vedenalaiseen meluun liittyen niin pian kuin mahdollista, tavoitteena ottaa pitkällä aikavälillä huomioon sen haitalliset vaikutukset melulle sensitiivisille merilajeille säilyttäen samalla Itämeren tarjoamat mahdollisuudet kestäväälle ihmistoiminnalle:

- tukemalla nopeaa alueellisen vedenalaisen melun toimintasuunnitelman toimeenpanoa
- aloittamalla ja tukemalla pilottiprojekteja, joissa tutkitaan laivojen hidastamisen, uudelleenreityksen ja muiden operationaalisten toimien tehokkuutta melupäästöihin ja kohdelajien vasteisiin vuoden 2026 loppuun mennessä. Tulokset ilmoitetaan Kansainväliselle merenkulkujärjestölle (IMO) perustaksi tuleville toimenpiteille.
- Kartoitetaan vuoteen 2027 mennessä huviveneiden osuus vedenalaisen melun synnyttämisessä ja tuetaan lisätutkimuksia lieventävien keinojen (nopeusrajoitukset, aika- tai aluerajoitukset) tehokkuudesta sekä kaikuluotainten ja kalanetsintävälineiden vaikutuksista. Perustuen saatavilla olevaan tietoon ja uusiin tuloksiin kehitetään ohjeistus säätelyn toimeenpanolle, jotta voidaan vähentää vaikutuksen voimakkuutta sensitiivisille lajeille. Samanaikaisesti keskustellaan teollisuuden ja relevanttien kansainvälisten standardointilaitosten kanssa ja kehitetään teollisuuteen ja erilaisiin soveltamismahdollisuuksiin liittyviä standardeja moottoreiden vedenalaisen melun päästöille huvialusten, kaikuluotainten ja kalatutkien osalta, jotka voidaan ottaa käyttöön merisuojualueilla ja Itämeren muilla melulle sensitiivisillä alueilla tapahtuvaa toimintaa koskevassa kansallisessa sääntelyssä.

Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin

B3

S58

Tutkitaan vuoteen 2026 mennessä merellä sijaitsevien tuulivoimaloiden asennuksen, toiminnan ja poiston aiheuttaman jatkuvan vedenalaisen melun vaikutusta merieliöstölle, mukaan lukien useiden tuulivoimaloiden kumulatiiviset vaikutukset. Tulosten perusteella suoritetaan tarvittaessa relevantteja toimenpiteitä sopivien jatkuvan vedenalaisen melun lievennyskeinojen kehittämiseksi vuoteen 2029 mennessä.

S59

Vähennetään impulsiivisen vedenalaisen melun vaikutusta merieliöstöön.

S60

Tunnistetaan viimeistään vuoteen 2023 mennessä ja päivitetään säännöllisesti joka toinen vuosi lievennyskeinot BEP- ja BAT-käytäntöjen mukaisesti impulsiiviselle vedenalaiselle melulle Itämerellä ja toimeenpannaan ne sen jälkeen välittömästi.

S61

Kehitetään ja toimeenpannaan vuoteen 2024 mennessä ohjeistus akustisten karkottimien suunnittelusta ja käytöstä, jotta voidaan välttää vedenalaisen melun haitallisia vaikutuksia ympäristölle.

S62

Kehitetään ja toimeenpannaan raja-arvoja ja arviointimenetelmiä merieliöstöön kohdistuville impulsiivisen ja jatkuvan melun haitallisille vaikutuksille yhteistyössä OSPARin, EU:n ja muiden relevanttien asiantuntijaryhmien kanssa viimeistään vuoteen 2023 mennessä merinisäkkäille ja vuoteen 2026 mennessä muille relevanteille lajiryhmille.

S63

Toimeenpannaan säännöllistä ja alueellisesti harmonisoitua impulsiivisen ja jatkuvan melun seuranta vuoteen 2023 mennessä ja seurataan lievennyskeinojen vaikutuksia.

Teema: Merenpohjan menetys ja häiriöt

S64

Vahvistetaan ja toimeenpannaan vuoteen 2025 mennessä merisuojealueiden hallinnoinnin päivitetyn ohjeistuksen kanssa yhtenevät ja tehokkaat hoitosuunnitelmat tai suojelutoimenpiteet, joilla estetään merenpohjaa tuhoavat tai hyväksikäyttävät toimet, jotka voivat vaarantaa merisuojealueen suojelutavoitteet.

Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin

B3

S65

Toimeenpannaan vuoteen 2026 mennessä yhteinen lähestymistapa ottaa huomioon ja mahdollisuuksien mukaan minimoida ihmistoiminnan aiheuttamat merenpohjan menetykset tai häiriöt.

S66

Päivitetään säännöllisesti ja parannetaan HELCOMin suositusta ja ohjeistusta ruoppausmassojen käsittelystä merellä käyttäen parasta olemassa olevaa tietoa, jotta voidaan minimoida näiden toimien ympäristövaikutukset ja edelleen kehittää BEP- ja BAT-käytäntöjä liittyen ruoppaukseen ja ruoppausmassojen läjitykseen.

S67

Määritetään merenpohjan luontotyyppien ominaispiirteet, kehitetään core-indikaattoreita ja tehdään integroitu arvio merenpohjan luontotyyppien tilasta, mukaan lukien niiden rakenne, toiminta, levinneisyys ja menetettyjen alueiden määrä, viimeistään vuonna 2023, ja tämän perusteella tunnistetaan toimenpiteitä, joiden avulla haitallisia vaikutuksia voidaan tarvittaessa vähentää. Työ tulisi tehdä läheisessä yhteistyössä sopimusmaiden muilla foorumeilla tehtävän työn kanssa, ottaen huomioon EU:n luontotyyppeihin ja merenpohjan koskemattomuuteen liittyvän teknisen ryhmän (TG Seabed) toimet ja ICESin ohjeistuksen merenpohjan arvioinnin prosessista.

S68

Kehitetään karttapalvelu menetetyille ja häirityille luontotyypeille HELCOMin kartta- ja datapalveluun vuoteen 2024 mennessä.

Liittyminen muihin sopimuksiin

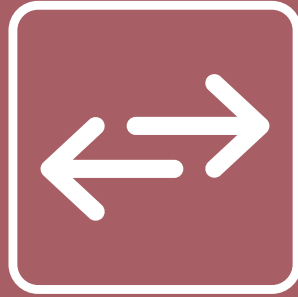
Itämeren ympäristön hyvän tilan saavuttaminen merellä tapahtuvan ihmistoiminnan osalta riippuu myös asianmukaisen EU:n lainsäädännön ja politiikkojen täytäntöönpanosta ja vahvistamisesta sekä useista muista sopimuksista, mukaan lukien, mutta niihin rajoittumatta seuraavista:

- Kansainvälisen Merenkulkujärjestön (IMO) yleissopimukset;
- Itä- ja Pohjanmeren pikkuvalaiden suojelusopimus (Agreement on the Conservation of Small Cetaceans of the Baltic, North-East Atlantic, Irish and North Seas, ASCOBANS)

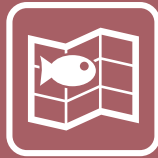
- Muuttavien luonnonvaraisten eläinten suojelua koskeva yleissopimus (Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals) (CMS)
- Maailman kauppajärjestön (WTO) sopimukset
- Biodiversiteettisopimus (Convention on Biological Diversity, CBD)
- Koillis-Atlantin meriympäristön suojelua koskeva yleissopimus (Convention for the Protection of the Marine Environment of the North-East Atlantic, OSPAR)
- Bonnin sopimus.

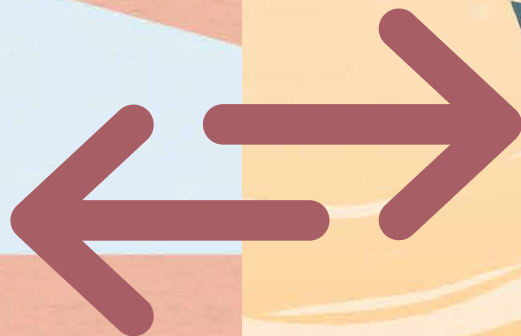
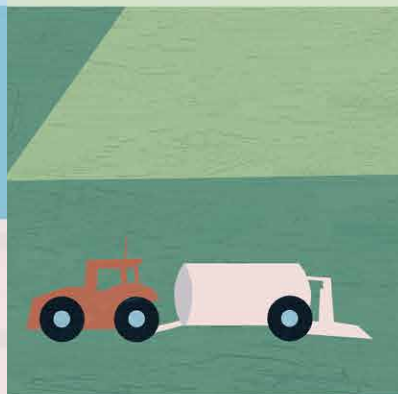
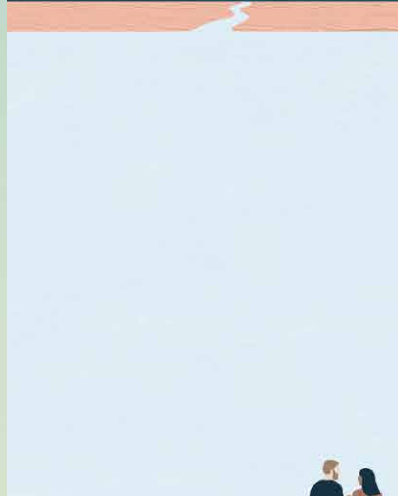
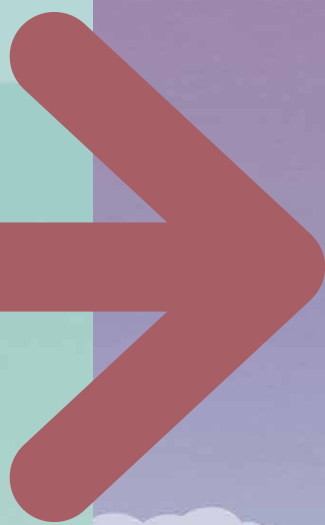
HELCOMin laatimat kansalliset ja alueelliset suosituksukset ja määräykset täydentävät merkittäväällä tavalla kansainvälistä sääntelykehystä.

Horisontaaliset aiheet

Horisontaaliset aiheet

Tässä osiossa olevat aiheet ovat luonteeltaan monialaisia eli horisontaalisia, joten ne voivat vaikuttaa Itämeren suojelun toimintaohjelman (BSAP) kaikkien osien toteuttamiseen. Päivite-tyssä BSAP:ssa monialaisiksi määriteltyjä aiheita ovat seuraavat:

- **Ilmastonmuutos**
- **Seuranta**
- **Merialuesuunnittelu (MSP)**
- **Taloudellinen ja sosiaalinen analyysi**
- **Hot spotit**
- **Tiedonvaihto ja tietoisuuden lisääminen**
- **Rahoitus**

Jokainen näistä seitsemästä aiheesta on olennainen päivite-tytyn BSAP:n tavoitteiden saavuttamisen kannalta. Seurannan sekä taloudellisten ja sosiaalisten analyysien avulla voidaan osaltaan tutkia ja kvantifioida suoria ja epäsuoria vaikutuksia, joita BSAP:n toimenpiteiden toteuttamisella ja toteuttamatta jättämisellä on. Merialuesuunnittelutyö on ratkaisevan tärkeä ja yhä merkittävämpi väline ekosysteemipohjaisen hallinnan ja ympäristön hyvän tilan saavuttamisen kannalta. BSAP:n tavoittei- den saavuttaminen riippuu viime kädessä riittävän rahoituksen saatavuudesta.

Ilmastonmuutos

Ilmastonmuutoksen vaikutukset meriympäristöön ovat luonteeltaan hyvin vaihtelevia. Ne vaikuttavat erilaisiin Itämeren ekologisiin osatekijöihin ja Itämereen liitty- viin toiminnan sektoreihin ja siihen liittyviä asioita käsitellään tieteestä aina korkean tason politiikkaan asti. Tämän vuoksi ilmastonmuutos on horisontaalinen kysymys, joka vaikuttaa koko Itämeren alueeseen.

Ilmastonmuutos vaikuttaa koko meriympäristöön, ja sen vai- kutukset ovat jo nyt selvästi näkyvissä Itämeren alueella: veden lämpötila nousee, merijään laajuus ja kesto ovat vähentyneet, ja vuotuinen keskimääräinen sadanta on lisääntynyt alueen pohjoisosissa. Nämä vaikutukset ulottuvat myös Itämeren eliölajeihin, sen tuottamiin ekosysteemipalveluihin ja merestä riippuvaiseen ihmistoimintaan. Esimerkiksi monet talvehtivat lintulajit ovat siirtyneet talvehtimaan pohjoisemmille alueille, ja lämpimien vesien kalalajien määrä alueella lisääntyy. Pintavesien lämpeneminen on lisännyt erilaisten patogeenien aiheuttamien infektioiden riskiä, ja ihmistoiminta merellä on jo nyt lisääntynyt. Tästä esimerkkinä on troolikalastus, joka aloitetaan nyt entistä aikaisemmin erityisesti Itämeren pohjoisosissa.

Ilmastonmuutoksen moninaisia vaikutuksia ei useinkaan ole kuitenkaan helppo ymmärtää, ja niitä voi olla vaikea erottaa muista ihmisen toiminnan aiheuttamista paineista.

Koodi	Toimenpide
Teema: Ilmastonmuutos	
HT1	Käyttämällä HELCOMin ja Baltic Earthin ilmastonmuutosasiantuntijaverkostoa (Joint Expert Network on Climate Change) alustana ja sitoutumalla toimeenpanemaan HELCOMin tiedeagendaan (HELCOM Science Agenda) kirjattuja tavoitteita voidaan parantaa poliittisten päättäjien mahdollisuuksia saada tieteellistä tietoa ilmastonmuutoksen vaikutuksista ja lukuisista muista Itämeren meriympäristöön kohdistuvista paineista päivittämällä säännöllisesti HELCOM Climate Change Fact Sheet -asiakirjaa. Näin voidaan myös sisällyttää ilmastonmuutoksen mahdolliset vaikutukset kokonaisvaltaiseen ympäristön tilan ja toimenpiteiden tehokkuuden arviointiin viimeistään vuoteen 2030 mennessä.
HT2	Tunnistetaan tarpeet ja mahdollisuudet mukauttaa edelleen HELCOMin linjauksia ja suosituksia, jotta muuttuvan ilmaston ympäristövaikutukset voidaan ottaa huomioon. Näin on myös mahdollista kehittää ja toteuttaa ilmastonmuutospolitiikan arviointiprosessi osana HELCOMin työtä laatimalla aluksi esimerkiksi indikaattoreita ja avoimia suosituksia.
HT3	HELCOM ja sen osapuolet pyrkivät edelleen kehittämään HELCOMin sihteeristön työtä ja HELCOM-kokousten järjestämistä kasvihuonekaasupäästöjen pienentämiseksi entisestään.
HT4	Edistetään tutkimusta, joka lisää ymmärrystä Itämeren maa-meri -yhteyden merkityksestä hiilen kierrossa ja jonka avulla tunnistetaan, kuinka siniseen hiileen liittyvien luonnollisten prosessien avulla ilmastonmuutosta voidaan hillitä maksimaalisesti ja sopivia toimenpiteitä voidaan toteuttaa. Lisääntynyttä ymmärrystä tulisi hyödyntää siten, että sen avulla voidaan harkita uusia hoitotoimenpiteitä.
HT5	Kehitetään Itämeren alueen meren happamoitumista koskeva strateginen lähestymistapa, jonka ensimmäisessä vaiheessa pyritään paikkaamaan tietopuutteet vuoteen 2025 mennessä.

Ilmastonmuutos ja muut ihmisen aiheuttamat paineet vaihtelevat merkittävästi Itämeren eri osissa, minkä vuoksi näitä paineita ei voida hallita yksinkertaisin keinoin tai noudattaen yhtä ainoaa lähestymistapaa, jota voitaisiin soveltaa koko alueella. Ilmastonmuutosta ja sen meriympäristöön kohdistuvia vaikutuksia koskevissa politiikoissa on otettava huomioon Itämeren alueen eri osien erilaisuus ja noudatettava sopeutuvan hallinnon lähestymistapaa, joka perustuu parhaaseen mahdolliseen saatavilla olevaan tieteelliseen tietoon ja joka on mukautettu tietyn alueen tai merialueen haasteisiin.

HELCOMin pääasiallinen tavoite ilmastonmuutokseen liittyen on kasvattaa Itämeren ekosysteemin resilienssiä sen vaikutuksia vastaan. Kaikki Itämeren alueen meriekosysteemin resilienssiä vahvistavat toimenpiteet tulisi sen vuoksi nähdä ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tähtävinä toimenpiteinä. Sopeutuvan hallinnon periaatteen edistämiseksi HELCOMin ilmastonmuutokseen liittyvä työ keskittyy pitkän aikavälin monitieteisiin lähestymistapoihin. HELCOM toimii alustana, joka tarjoaa ja levittää tietoa ilmastonmuutoksen vaikutuksista, ja varmistaa, että Itämeren alueen poliittisilla päättäjillä, muilla ammattilaisilla, asiantuntijoilla ja sidosryhmillä on käytössään tieteellistä tietoa mahdollisimman nopeasti. Tähän kuuluu yhteistyö ja viestintä muiden relevanttien toimijoiden kanssa niin HELCOM-alueella kuin sen ulkopuolellakin. HELCOM toimii läheisessä yhteistyössä merenkulkusektorin kanssa tavoitteenaan minimoida merenkulun kielteiset vaikutukset Itämerellä, esimerkiksi edistämällä siirtymää vihreämpiin merenkulun käytäntöihin ja tukemalla merenkulun aiheuttamien kasvihuonepäästöjen vähentämiseen

tähtäviä aloitteita.

Maailmanlaajuisesti järvistä ja tekoaltaista vapautuvat luonnolliset kasvihuonekaasupäästöt, kuten metaani, ovat yhtä suuria kuin noin 20 % fossiilisten polttoaineiden palamisesta syntyvistä kasvihuonekaasupäästöistä. Jotta ilmastonmuutoksen hillitsemiseen tähtäävissä Itämerta koskevissa toimenpiteissä, kuten sinisen hiilen varastointikyvyn kasvattamisessa, saavutettaisiin edistystä, hiilen kiertoa maan ja meren välillä on ymmärrettävä paremmin, mukaan lukien linkit hiilen kierron dynamiikan (esim. maalta peräisin oleva orgaanisen hiilen kuormitus ja metaanin vapautuminen), aiemman ravinnekuormituksen (esim. hiili sedimenteissä, pohjien hapettomuus) sekä biodiversiteetin (esim. hiilen sitoutumisen) välillä.

Vaikka Itämeren ekosysteemissä ei juuri tällä hetkellä ole selvää happamoitumissuuntausta, maailman valtameret ovat nopeasti happamoitumassa, joka on suoraan yhteydessä maapallon hiilidioksidipäästöihin. Myös Itämerta koskevassa pitkän aikavälin ennusteessa happamoitumisen ennustetaan lisääntyvän, mutta Itämeren hiilen kierron kemialla tai happamoitumisen mahdollisia vaikutuksia eliöstöön ei vielä täysin ymmärretä eikä happamoitumisen hillitsemiseen tähtäviä toimenpiteitä ole vielä kartoitettu.

Liittyminen muihin sopimuksiin

HELCOMin ilmastonmuutokseen liittyvä työ tukee Pariisin ilmasopimuksen täytäntöönpanoa. Itämereen kohdistuvien ilmastonmuutoksen vaikutusten laajuus riippuu siitä, saavutetaanko sopimukseen kirjattu tavoite – ilmaston lämpenemisen rajoittaminen reilusti alle 2 °C:seen ja mieluiten 1,5 °C:seen verrattuna esiteolliseen aikaan – ja kuinka lähelle sitä päästään.

Seuranta

Seuranta on Itämeren alueen merellisen ympäristön suojelua koskevaan yleissopimukseen eli Helsingin sopimukseen kuuluvaa vakiintunutta toimintaa. Itämeren avomerialueiden fysikaalisten, kemiallisten ja biologisten muuttujien koordinoitua seurantaa on suoritettu jo vuodesta 1979 lähtien. Näistä koordinoituista seurantaohjelmista saatavat tiedot luovat perustan, jonka avulla meren ekosysteemin tilaa ja ihmisen toiminnan vaikutuksia mereen sekä niihin kohdistuvien toimenpiteiden vaikutuksia on mahdollista ymmärtää.

HELCOMin seuranta- ja arviointistrategia (HELCOM Monitoring and Assessment Strategy) luo pohjan sille, kuinka HELCOMin sopimusmaat sitoutuvat yhteistyöhön ja koordinoitiin suunnitellessaan ja toteuttaessaan omia kansallisia seurantaohjelmiaan sekä työskentelemään yhdessä laatiessaan ja päivittäessään yhteisiä tila-arvioita. HELCOMin seurannan kautta saadaan

tarvittavat tiedot Itämeren tilan sekä ihmisen aiheuttamien paineiden ja niiden vaikutusten säännölliseen arviointiin, jotta voidaan seurata HELCOMin sitoumusten, mukaan lukien BSAP:n, vaikutuksia. Sen avulla on myös mahdollista arvioida, mitkä toimenpiteistä ovat tehokkaita ja edistävät BSAP:n toteuttamista sekä sen visioiden ja tavoitteiden toteutumista. Yhteinen seuranta voi lisäksi auttaa niitä sopimusmaita, jotka ovat myös EU:n jäsenmaita, täyttämään EU:n meristrategiapuitedirektiivin, vesipuitedirektiivin, luontodirektiivin ja lintudirektiivin vaatimukset.

HELCOMin seurantaa voidaan myös käyttää ilmastonmuutoksen ja sen Itämeren meriekosysteemiin kohdistuvien vaikutusten havaitsemiseen. Tutkimuspisteitä, joista saadaan relevanttia pitkän aikavälin dataa, ylläpidetään, mutta samalla, kun tämä on tarkoituksenmukaista, hyödynnetään tehostettuja tiedonkeruumenetelmiä. Näin voidaan ylläpitää pitkiä aikasarjoja, joita tarvitaan pitkällä aikavälillä tapahtuvien muutosten tunnistamiseen. Tämä voi auttaa arvioimaan meriympäristön kykyä selviytyä ja sopeutua ilmastonmuutoksen vaikutuksiin tai toipua niistä.

Koodi	Toimenpide
Teema: Seuranta	
HT6	HELCOMin seurantaohjelmat sekä alueellisen koordinaation taso tarkistetaan säännöllisesti (kerran kuudessa vuodessa), ja niitä arvioidaan tarvittaessa uudelleen meristrategiapuitedirektiivin raportointisyklin mukaisesti, jotta ne voidaan mukauttaa uusimpaan tekniseen ja tieteelliseen kehitykseen ja jotta niitä voidaan seurata yhteisesti ja kustannustehokkaasti. Tämä tukee BSAP:n indikaattoripohjaista arviointitapaa ja sen toimeenpanon seurantaa ja sopii yhteen muiden kansainvälisten seuranta- ja raportointivaatimusten kanssa.
HT7	HELCOMin seuranta- ja arviointistrategian sekä data- ja informaatiostrategian pätevyys tulisi tarkistaa kahden vuoden kuluessa BSAP:n päivittämisestä ja päivittää tarvittaessa.
HT8	Varmistetaan, että kaikki HELCOMin seurantaohjelmat ovat alueellisesti koordinoituja vuoteen 2026 mennessä.
Aihe: Habitaattien ja biotooppien seuranta	
HT9	Kartoitetaan kansallisesti biotoopit ja habitaatit alueellisesti vertailukelpoisten luokitusjärjestelmien mukaisesti, mukaan lukien avainhabitaatit ja habitaatteja muodostavat lajit, sekä tunnistetaan puutteet kartoitusten alueellisessa kattavuudessa, tavoitteena laatia Itämeren laajuisia malleja ja karttoja habitaattien ja biotooppien esiintymisestä vuoteen 2028 mennessä.
HT10	Ensimmäisessä vaiheessa keskitytään HELCOMin biotooppien ja habitaattien seurantaohjelmissa olevien tunnistettujen puutteiden korjaamiseen, mukaan lukien keskeisimmät habitaatit ja habitaatteja muodostavat lajit, vuoteen 2024 mennessä ja aloitetaan kyseisten biotooppien ja habitaattien jatkuva Itämeren laajuinen seuranta vuoteen 2030 mennessä.
HT11	Kehitetään laatustandardit merenpohjan habitaattien kartoitukseen ja sen lopputuotteille vuoteen 2024 mennessä.

Merialuesuunnittelu

Merialuesuunnittelu on prosessi, jolla tuetaan merellä tapahtuvan ihmistoiminnan integroitua hallintaa. Se edistää tehokkaasti BSAP:n eri segmenttien päämäärien ja tavoitteiden saavuttamista vähentämällä merellä tapahtuvan ihmistoiminnan negatiivisia vaikutuksia moniin meriympäristön komponentteihin. Merialuesuunnittelu auttaa turvaamaan luonnon monimuotoisuutta ja edistää meren resurssien kestävästä käytöstä. Samalla se tasapainottaa kaikkien sidosryhmien intressejä myös muihin kansainvälisiin ympäristösitoumuksiin liittyen. Integroituna työkaluna merialuesuunnittelu edistää ilmastonmuutokseen sopeutumista ja sen hillitsemistä lisäämällä resilienssiä ilmastonmuutokselle.

Merialuesuunnittelu tuo BSAP:lle merkittävää lisäarvoa, sillä se on prosessi, jossa ihmisen toiminnan eri muotoja tarkastellaan spatiaalisesta näkökulmasta (kartalla). Merialuesuunnittelu perustuu kokonaisvaltaiseen, koherenttiin, rajat ylittävään ja tulevaisuuteen suuntautuneeseen analyysiin merialueiden käytöstä, ja sen tarkoituksena on tunnistaa kaikkein suotuisimpia ja optimaalisimpia merialueita eri ihmistoiminnan muodoille.

Merialuesuunnittelu tukee kestävästä kehitystä, kestävästä meritaloutta/sinistä taloutta, soveltamalla ekosysteemipohjaista lähestymistapaa. Merialuesuunnittelussa huomioidaan sosiaaliset, taloudelliset, kulttuuriset ja muut relevantit näkökohdat, samalla kun korostetaan luontoarvoja, edistetään luonnonsuojelua ja parannetaan meren ekosysteemipalveluja.

Koodi	Toimenpide
Teema: Merialuesuunnittelu	
HT12	Käytetään merialuesuunnittelua soveltaen ekosysteemipohjaista lähestymistapaa BSAP:n tavoitteiden ja päämäärien tukemiseksi ja edistämään kestävästä ihmistoimintaa merellä.
HT13	Käytetään merialuesuunnittelua työkaluna tunnistaa luontoarvoiltaan arvokkaita merialueita vastuullisten ympäristöviranomaisten toimesta. Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin B1 B13
HT14	Toimeenpannaan merialuesuunnitelmia, joiden tarkoituksena on ohjata merellä tapahtuvaa ihmistoimintaa pois alueilta, joilla ne voivat aiheuttaa vakavaa vahinkoa tai häiriötä. Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin B1 B13

Taloudellinen ja sosiaalinen analyysi

Ympäristön taloudellisilla ja sosiaalisilla analyyseilla voidaan havainnollistaa ekosysteemin ja sosioekonomisen systeemin välistä vuorovaikutusta. Tämän lisäksi taloudelliset ja sosiaaliset analyysit voivat tukea ympäristöpolitiikkoihin ja -tavoitteisiin liittyvää päätöksentekoa havainnollistamalla Itämeren meriympäristön merkitystä kansalaisille ja yhteiskunnalle, nykyisten ja tulevien sukupolvien hyvinvoinnille sekä kansallisille ja alueellisille talouksille.

Itämeren suojeluun liittyvät taloudelliset ja sosiaaliset näkökohdat ovat viime vuosina nousseet esille HELCOMin työssä. Osana HELCOMin työtä on esimerkiksi laadittu alueellisia taloudellisia ja sosiaalisia analyyseja. Nämä analyysit ovat käsitelleet

esimerkiksi merialueiden käyttöä ja kustannuksia, jotka aiheutuvat siitä, että meriympäristön hyvää tilaa ei saavuteta, sekä toimenpiteiden riittävyttä, tehokkuutta ja muita kustannuksia. Työhön liittyy kuitenkin edelleen useita metodologisia ja käytännön haasteita sekä tietopuutteita.

Jotta alueellisia taloudellisia ja sosiaalisia analyyseja voidaan käyttää ja hyödyntää edelleen politiikan tukena, BSAP:n toimenpiteet kattavat erityisiä painopistealueita, joissa näitä analyyseja voidaan kehittää ja toimeenpanna Itämeren alueella. Toimenpiteet tuottavat alueellisesti yhteneväistä tietoa ja tuloksia, jotka tukevat ekosysteemipohjaista hallintaa, meren resurssien kestäväää käyttöä ja tehokkaiden alueellisten ja kansallisten politiikkojen, kuten BSAP:n ja merialuesuunnittelutyön, kehittämistä.

Koodi	Toimenpide
Teema: Taloudellinen ja sosiaalinen analyysi	
Aihe: Ekosysteemipohjaisen hallinnan mahdollistaminen	
HT15	Vuoteen 2023 mennessä HELCOMin työskentelyyn integroidaan taloudellisia ja sosiaalisia analyyseja, jotka tukevat ekosysteemipohjaisen lähestymistavan toteuttamista ja joiden avulla on mahdollista arvioida meriympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin välisiä kytköksiä ja toteuttaa alueellisesti koordinoituja meriympäristöä koskevia taloudellisia ja sosiaalisia analyyseja.
HT16	Vuoteen 2028 mennessä tehostetaan taloudellisten ja sosiaalisten analyysien tulosten hyödyntämistä päätöksenteossa, esimerkiksi määrittelemällä meriympäristön taloudellisia ja sosiaalisia näkökohtia kuvaavat indikaattorit.
HT17	Vuoteen 2030 mennessä integroidaan ympäristön kvantitatiiviset ja kvalitatiiviset talousarvot ihmisen toiminnan hallintaan ja merialuesuunnitteluun.
Aihe: Ekosysteemipalvelut	
HT18	Vuoteen 2023 mennessä tunnistetaan ekosysteemipalvelujen arviointien ja arvotuksen käyttömahdollisuuksia, kehitetään edelleen ja sovelletaan alueellisesti koordinoituja menetelmiä ekosysteemipalvelujen analyysien tueksi ja laaditaan alustava esittely siitä, kuinka niitä voidaan käyttää politiikan kehittämisessä.
Aihe: Ekosysteemitilinpito	
HT19	Vuoteen 2028 mennessä sovelletaan ekosysteemitilinpidoon viitekehystä sen arvioimiseksi, kuinka suuressa määrin meriekosysteemit vaikuttavat taloudelliseen toimintaan (esimerkiksi bruttokansantuotteen), käyttämällä kansantalouden tilinpitojärjestelmien kanssa yhteensopivia ja muiden talouden sektoreiden kanssa vertailukelpoisia arvoja.
Aihe: Toimenpiteiden tehokkuus ja riittävyys	
HT20	Vuoteen 2024 mennessä analysoidaan toimenpiteiden riittävyyden arvioimiseksi käytettäviä olemassa olevia työkaluja, jotta voidaan suunnitella toimenpiteiden vaikutusten ja kustannusten seuranta ja arviointia ja jotta saatuja kokemuksia voidaan näin hyödyntää edelleen, kun uusia toimenpiteitä tarvitaan. Vuoteen 2028 mennessä kehitetään edelleen ja sovelletaan alueellisesti koordinoituja menetelmiä toimenpiteiden riittävyyden ja kustannustehokkuuden sekä kustannusten ja hyötyjen arvioimiseksi, jotta Itämeren meriympäristön hyvä tila on mahdollista saavuttaa.
Aihe: Kannustimet ja avustukset	
HT21	Vuoteen 2025 mennessä tunnistetaan kannustimia, joilla voidaan vähentää meriympäristöön kohdistuvia paineita, mukaan lukien julkiset ja yksityiset taloudelliset ja sääntelyyn liittyvät kannustimet ja vuoteen 2030 mennessä lisätään kannustinten käyttöä ja korjataan mahdolliset puutteet tähän liittyen.
HT22	HELCOMin tulisi vuoteen 2025 mennessä tunnistaa kannustimia tai avustuksia, jotka ovat haitallisia meriympäristölle, ja vuoteen 2030 mennessä yhteistyössä vastuullisten kansainvälisten organisaatioiden kanssa poistaa tällaiset kannustimet ja avustukset vaihteittain käytöstä.

Itämeren suurimmat kuormituslähteet eli hot spotit

Vuonna 1992 hyväksyttiin Itämeren yhteinen kattava ympäristötoimintaohjelma (Baltic Sea Joint Comprehensive Environmental Action Programme, JCP), kansainvälinen ympäristöhoidollinen viitekehys, jonka tavoitteena on palauttaa Itämeren ekologinen tasapaino pitkällä aikavälillä sekä tunnistaa ja puhdistaa Itämeren suurimmat kuormituslähteet eli hot spotit. JCP:n mukaisesti laadittu HELCOMin hot spot-listaus sisältää saastumista aiheuttavat pistekuormituslähteet, kuten kunnalliset ja teolliset laitokset, maatalousalueet ja maaseutuyhteisöt sekä herkat alueet, esimerkiksi rannikoiden laguunit ja kosteikot, joissa tarvitaan erityisiä ympäristötoimenpiteitä.

Viimeisten 30 vuoden aikana on saavutettu merkittävää edistymistä, sillä yli 75 prosenttia yhteensä 162:sta HELCOMin hot spotista on jo puhdistettu. Siitä huolimatta lisäponnisteluja tarvitaan jäljellä olevien 40 päästölähteen ratkaisemiseksi. Huolimatta siitä, että koko JCP:n täytäntöönpanossa on viiveitä, se on yleisesti ottaen osoittautunut tehokkaaksi ohjelmaksi, jonka avulla on voitu priorisoida ja ratkaista paikallisia ympäristöhaasteita, edistäen kokonaisuutena tehokkaasti Itämeren ympäristön hyvän tilan saavuttamista.

Vuoden 1992 JCP-ohjelmaan kirjattujen kriteerien hot spotien

poistamiseksi tulisi säilyä ennallaan, jotta vältetään muuttuvilta tavoitteilta. HELCOM tutkii kuitenkin mahdollisuuksia laajentaa ohjelman soveltamisalaa kattamaan myös uusia esiin nousevia haasteita ja kehittää samalla myös lisäkriteereitä äskettäin tunnistettujen hot spotien poistamiseksi.

Tiedonvaihto ja tietoisuuden lisääminen

Tiedonvaihto ja tietoisuuden lisääminen katsotaan yhä useammin avaintekijöiksi, joiden avulla voidaan edistää Itämeren hyvän ympäristön tilan saavuttamiseen tähtäävien toimenpiteiden sosiaalisia, ympäristöllisiä ja taloudellisia vaikutuksia. Ne parantavat luonnonvarojen sekä niiden avulla tuotettujen hyödykkeiden ja palvelujen kestävä hallintaa ja varmistavat siten myös niistä riippuvaisten ihmisten hyvinvoinnin. Kun tiedonvaihto on tehokasta ja tietoisuutta asioista onnistutaan lisäämään, kasvaa myös todennäköisyys, että tietoja ja näyttöä käytetään poliittisten päätösten tukena, samoin kuin se, että tehtyjen päätösten tavoitteet saavutetaan. Sidosryhmille ja yleisölle tapahtuvan viestien välittämisen tulisi perustua tieteeseen ja kattaa kaikki tärkeät aihealueet, jotka ovat oleellisia meriympäristön suojelun kannalta.

Koodi	Toimenpide
Teema: Hot spotit	

HT23

Uudistetaan pyrkimykset poistaa Itämeren yhteisessä kattavassa ympäristötoimintaohjelmassa (Baltic Sea Joint Comprehensive Environmental Action Programme, JCP, 1992) tunnistetut jäljellä olevat hot spotit vuoteen 2025 mennessä.

HT24

Pohditaan mahdollisuutta nimetä uusia HELCOM hot spoteja vuoteen 2025 mennessä niiden uusien lähteiden perusteella, joilla on havaittu olevan merkittäviä kielteisiä vaikutuksia Itämeren ekosysteemiin. Tämä aloitetaan määrittämällä täsmennyvät kriteerit hot spotien nimeämiseksi ja poistamiseksi vuoteen 2023 mennessä. Kriteerien perusteella toteutetaan kohdennettuja toimenpiteitä tavoitteena näiden uusien hot spotien poistaminen, kun tämä on mahdollista..

HT25

Priorisoidaan HELCOM hot spotien sisällyttäminen investointiohjelmiin (kansallisiin tai kansainvälisiin) tai perustetaan vaihtoehtoisia rahoitusmekanismeja viimeistään vuoteen 2027 mennessä hot spotien poistamiseksi HELCOMin listalta.

HT26

Vahvistetaan yhteistyötä muiden kuin HELCOM-maiden kanssa jäljellä olevien hot spotien poistamiseksi ja uusien hot spotien nimeämiseksi soveltamalla HELCOMin kriteerejä ja helpottamalla kaikkien mahdollisten toimenpiteiden toteuttamista niiden poistamiseksi.

Liittyy muiden segmenttien toimenpiteisiin

E4

Koodi	Toimenpide
Teema: Tiedonvaihto ja tietoisuuden lisääminen	

HT27

Lisätään tiedonvaihtoa ja vahvistetaan tietoisuuden lisäämistä, jotta voidaan edistää yleisön ja sidosryhmien tukea Itämeren tilan ja sen ympäristöön kohdistuvien uhkien ymmärtämistä kohtaan ja kasvattaa niihin kohdistuvaa kiinnostusta sekä edistää suuren yleisön mahdollisuuksia osallistua kansalaistieteeseen.

HT28

Jaetaan kokemuksia ja parhaita käytäntöjä toteutetuista toimenpiteistä.

Rahoitus

Itämeren hyvän ympäristön tilan saavuttamisesta seuraavat taloudelliset hyödyt, rehevöitymisen, luonnon monimuotoisuuden ja Itämeren ekosysteemiin liittyvien muiden näkökohtien osalta ovat ilmeisiä, ja dokumentoidut summat ovat vaikuttavia. Itämeren suojelun kustannuksia voidaan pienentää kohdentamalla toimenpiteitä kustannustehokkaasti, ja monissa tapauksissa hyödyt on arvioitu kustannuksia suuremmiksi. Toisaalta tulisi myös muistaa, että riittämättömistä suojelutoimista aiheutuvat kustannukset voivat kohota merkittäviksi, sillä periaate, jonka mukaan ”saastuttaja maksaa”, on yksi Helsingin sopimuksen 3.4 artiklassa määritellyistä perustavanlaatuisista periaatteista ja velvoitteista.

Tämän osalta kaikki sopimusmaat ja HELCOMin tarkkailijat selvittävät, kuinka BSAP:n toteuttamiseen saadaan siihen tarvittava rahoitus eli taloudellinen ja muu kuin taloudellinen tuki, ottaen erityisesti huomioon tarve yhdistää prioriteetit eri sektoreilla, joissa hankkeita valitaan rahoitettaviksi, jotta voidaan hakea synergiaetuja ja käyttää rajalliset taloudelliset resurssit mahdollisimman tehokkaasti.

On syytä korostaa, että kasvava julkinen ja yksityinen rahoitus on välttämätöntä päivitetystä BSAP:ssa kuvattujen toimien toteuttamiseksi ja tavoitteiden saavuttamiseksi ja näin ollen myös hyvinvoivan Itämeren saavuttamiseksi.

Yksityisen sektorin toimijat, rahoituslaitokset, voittoa tavoittelemattomat säätiöt ja muut kuin Itämeren alueella sijaitsevat valtiot kutsutaan sen vuoksi mukaan yhteisiin ponnisteluihin Itämeren hyvän ympäristön tilan palauttamiseksi tukien kasvavaa kestävää sinistä taloutta alueella. Sopimusmaat pyrkivät saamaan yksityisiä ja julkisia

rahoituslähteitä mukaan BSAP:n toteuttamiseksi ja mahdollisuuksien mukaan saamaan myös ulkoista rahoitusta esimerkiksi organisaatioilta, kuten Maailmanpankki, Saksan Kreditanstalt für Wiederaufbau KfW -kehityspankkiryhmä ja Pohjoismainen investointipankki NIB.

EU ja sen jäsenvaltiot, jotka ovat myös Helsingin sopimuksen sopimuspuolia, kohdistavat rahoitusta päivitetyn BSAP:n toimeenpanoon erityisesti niissä tapauksissa, joissa rahoitusta on saatavilla Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastot) ohjelmien kautta vuosien 2021–2027 ohjelmakaudella, ja rahoittamalla asianmukaisia toimenpiteitä yhteisen maatalouspolitiikan ja yhteisen kalastuspolitiikan puitteissa. Ne sitoutuvat ottamaan huomioon Euroopan unionin Itämeren alueen strategian (The European Union Strategy for the Baltic Sea Region, EUSBSR) tarkistetun toimintasuunnitelman ja sen Itämeren pelastamiseen tähtäävien politiikan alojen painopisteet kehittäessään ja toteuttaessaan vuoden 2020 jälkeisiä strategisen Post 2020 -kehityksen mukaisia ohjelmia sekä Venäjän federaation luoteisen federaatiopiirin sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen strategian. Interreg Baltic Sea Region -ohjelman 2021–2027 rahoittamat hankkeet voivat myös tukea BSAP:n toimeenpanoa.

Tässä yhteydessä Pohjoismaisen investointipankki NIB:n ja Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö NEFCOn hallinnoima Itämeren suojelun toimintaohjelman hankevalmistelurahasto Baltic Sea Action Plan Fund (BSAP-rahasto) voi toimia päivitetyn BSAP:n toimeenpanoa tukevana välineenä. Sopimuspuolet ja muut mahdolliset rahoittajat voivat tehdä vapaaehtoisia lahjoituksia rahastolle sen täydentämiseksi, jotta se voi tarjota rahoitusta kaikille BSAP:n tavoitteiden ja päämäärien edistämiseksi kiinnostuneille toimijoille.

Lähteet

HELCOM-raportit

- HELCOM (2013): HELCOM Red List of Baltic Sea species in danger of becoming extinct. Baltic Sea Environment Proceedings No. 140.
- HELCOM (2018): Economic and social analyses in the Baltic Sea region – HELCOM Thematic assessment 2011–2016. Baltic Sea Environment Proceedings No. 160.
- HELCOM (2018): HELCOM Assessment on maritime activities in the Baltic Sea 2018. Baltic Sea Environment Proceedings No. 152.
- HELCOM (2018): HELCOM Thematic assessment of biodiversity 2011–2016. Baltic Sea Environment Proceedings No. 158.
- HELCOM (2018): HELCOM Thematic assessment of eutrophication 2011–2016. Baltic Sea Environment Proceedings No. 156.
- HELCOM (2018): HELCOM Thematic assessment of hazardous substances 2011–2016. Baltic Sea Environment Proceedings No. 157.
- HELCOM (2018): Sources and pathways of nutrients to the Baltic Sea. Baltic Sea Environment Proceedings No. 153.
- HELCOM (2018): State of the Baltic Sea – Second HELCOM holistic assessment 2011–2016. Baltic Sea Environment Proceedings No. 155.
- HELCOM (2018): Thematic assessment of cumulative impacts on the Baltic Sea 2011–2016. Baltic Sea Environment Proceedings No. 159.
- HELCOM (2020): HELCOM Annual report on discharges observed during aerial surveillance in the Baltic Sea 2019.
- HELCOM (2020): Inputs of nutrients to the sub-basins. HELCOM core indicator report. Verkossa.
- HELCOM/Baltic Earth (2021): Climate Change in the Baltic Sea 2021 Fact Sheet. Baltic Sea Environment Proceedings No. 180.

Euroopan unionin lainsäädäntö ja politiikka

- Euroopan komission tiedonannot: Euroopan vihreän kehityksen ohjelma [COM(2019) 640 final]
- Vuoteen 2030 ulottuva EU:n biodiversiteettistrategia. Luonto takaisin osaksi elämäämme COM/2020/380 final
- Pellolta pöytään -strategia oikeudenmukaista, terveyttä edistävää ja ympäristöä säästävää elintarvikejärjestelmää varten COM/2020/381 final
- Terve maapallo kaikille. EU:n toimintasuunnitelma: Kohti ilman, veden ja maaperään saasteettomuutta (KOM (2021) 400)
- EU:n strategia avomerellä tuotettavan uusiutuvan energian potentiaalın valjastamiseksi ilmastoneutraalin tulevaisuuden tarpeisiin COM (2020) 741
- Uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma. Puhtaamman ja kilpailukykyisemmän Euroopan puolesta COM(2020) 98 final
- Kestävän ja älykkään liikkuvuuden strategia – Euroopan liikenne tulevaisuuden raiteelle
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/56/EY, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2008, yhteisön meriympäristöpolitiikan puitteista (meristrategiadirektiivi)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY, annettu 23 lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan puitteista
- Neuvoston direktiivi 91/676/ETY, annettu 12 päivänä joulukuuta 1991, vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta
- Neuvoston direktiivi 91/271/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1991, yhdyskuntajätevesien käsittelystä

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/75/EU, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, teollisuuden päästöistä (yhtenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen)

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/904, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämisestä

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, luonnonvaraisten lintujen suojelusta ja Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta

ACTION PLAN [COM(2009) 248 final, SWD 2021 (24) final]

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/89/EU, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, merten aluesuunnittelun puitteista

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/98/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/883, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, aluksilta peräisin olevan jätteen toimittamiseen tarkoitetuista satamassa olevista vastaanottolaitteista, direktiivin 2010/65/EU muuttamisesta ja direktiivin 2000/59/EY kumoamisesta

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/802, annettu 11 päivänä toukokuuta 2016, tiettyjen nestemäisten polttoaineiden rikkipitoisuuden vähentämisestä

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1380/2013 annettu 11 päivänä joulukuuta 2013 yhteisestä kalastuspolitiikasta

Venäjän federaation lainsäädäntö ja politiikka

- Venäjän federaation ympäristönsuojelulaki № 7/10.01.2002
- Venäjän federaation laki ekologisesta asiantuntemuksesta № 174/23.11.1995. Venäjän federaation luonnonvarojen ja ekologian ministeriön määräys № 999/01.12.2020 (Materiaaleille asetetut ympäristövaikutusten arviointia koskevat vaatimukset)
- Venäjän federaation laki tuotanto- ja kulutusjätteistä № 89/24.06.1998
- Venäjän federaation laki kalastuksesta ja vesien biologisten luonnonvarojen säilyttämisestä № 166/20.12.2004
- Venäjän federaation laki ilmansuojelusta № 96/04.05.1999
- Venäjän federaation laki kasvihuonekaasupäästöjen rajoittamisesta № 296/02.07.2021
- Venäjän federaation laki luonnonsuojelualueista № 33/14.03.1995
- Venäjän federaation laki sisäisistä aluevesistä, alumerestä ja Venäjän federaatiolle kuuluvasta vyöhykkeestä № 155/31.07.1998
- Venäjän federaation laki Venäjän federaation mannerjalustasta № 187/30.11.1995
- Venäjän federaation laki maaperän mineraalivarojen hyödyntämisestä № 2395-1/21.02.1992
- Venäjän federaation laki № 74/03.06.2006
- Venäjän federaation laki № 200/04.12.2006
- Venäjän federaation presidentin asetus № 176/19.04.2017
- Venäjän federaation hallituksen määräys № 2423-r/18.12.2012
- Venäjän federaation hallituksen määräys № 1235-r/27.08.2009
- Venäjän federaation hallituksen määräys № 212-r/17.02.2014
- Venäjän federaation hallituksen määräys № 1930-r/30.08.2019
- Venäjän federaation hallituksen määräys № 84-r/25.01.2018
- Venäjän federaation hallituksen määräys № 2798-r/26.11.2019
- Venäjän federaation presidentin määräys № 861-rp/17.12.2009

Oikaisut (alkuperäiseen englanninkieliseen versioon)

22. lokakuuta 2021: virheellisen tekstin korjaus B24

7. joulukuuta 2021: toimituksellisia korjauksia

30. maaliskuuta 2022: virheellisten tunnisteiden järjestyksen korjaus
Taulukkoon 2a

4. huhtikuuta 2022: otsikoiden oikaisu horisontaalisia aiheita
käsittelevään lukuun

Kustantaja:

Itämeren merellisen ympäristön suojelukomissio – Helsingin
komissio – HELCOM

Katajanokanlaituri 6 B
00160 Helsinki, Finland

www.helcom.fi

Viittaukset tähän asiakirjaan tulee tehdä seuraavasti:

“HELCOMin Itämeren suojelun toimintaohjelma – päivitys
2021. HELCOM 2021.”

© 2021 Baltic Marine Environment Protection Commission
(Helsinki Commission – HELCOM)

Kaikki oikeudet pidätetään. Tämän julkaisun sisältämiä
tietoja tai otteita siitä, lukuun ottamatta kuvia ja graafisia
elementtejä, jotka eivät ole HELCOMin omia ja sellaisiksi
tunnistettuja, saa kopioida ilman etukäteen annettua
suostumusta edellyttäen, että julkaisun täydellinen viite on
ilmoitettu edellä mainitulla tavalla.

Havainnekuvat: Katinka Reinke

Kuvat: Adobe Stock

Taitto: Dominik Littfass

Hyvinvoivan
Itämeren
puolesta